

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

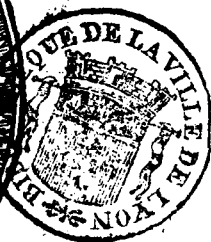
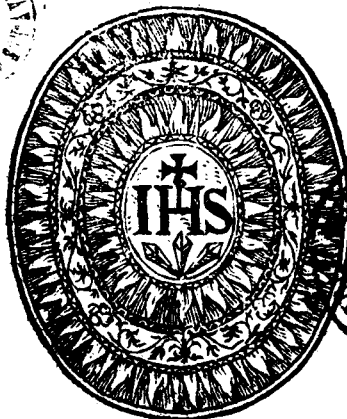
SOURCE DES IMAGES
Google Livres

EVCLIDIS

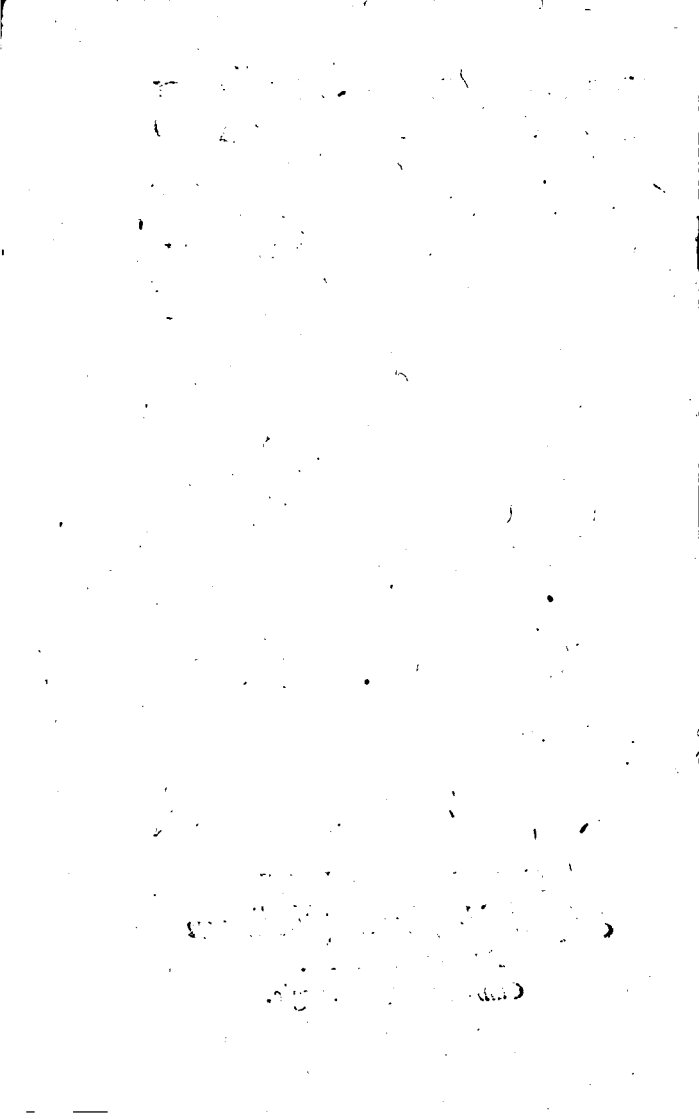
ELEMENTORVM

LIBRI XV.

QVIBVS, CVM AD OM-
NEM MATHEMATICAE SCIEN-
TIAE PARTEM, TVM AD QVAMLI-
bet Geometriae tractationem
facilis comparatur
aditus.

COLONIAE
Apud Gosiunum Cholinum
M. D. CXII.
Cum Gratia & Privilegio.

AD CANDIDVM
LECTOREM. ST.
GRACILIS

præfatio.

PERMAGNI referre semper
existimaui, lector beneuole,
quantum quisque studij & dili-
gentia ad percipienda scientia-
rum elementa adhibeat, quibus
non satis cognitis, aut perperam
intellectis si vel dignū progredi
tentes erroris caliginem animis offundas, non ve-
ritatis lucem rebus obscuris adferas. Sed principio-
rum quanta sint in disciplinis momenta, haud faci-
le credat, qui rerum naturam ipsa specie, non viri-
bus metiatur. Vt enim corporum, quæ oriuntur
& intereunt, vilissima tenuissimaq; videntur ini-
tia: ita rerum æternarum & admirabilium, qui-
bus nobilissima artes continentur, elementa ad
speciem sunt exilia, ad vires & facultatem quam
maxima. Quis non videt ex fici tantulo grano, vt
ait Tullius, aut ex acino vinaceo, aut ex cætera-
rum frugum aut stirpium minutissimis semini-
bus tantos truncos ramosq; procreari? Nam Ma-
thematicorum initia illa quidem dictu audituq;
perexigua, quantā theorematum syluam nobis pe-

PRAEFATIO,

pererunt? Ex quo intelligi potest, vi in ipsis semina-
 ribus, sic & in artium principijs inesse vim earum
 rerum; quae ex his progignantur. Praeclatè igitur
 Aristoteles, ut alia permulta, μέγιστον ἴσως ἀρχὴ
 πάντες, καὶ οὐ κατὰ τὴν διανοίαν, τοσοῦτον
 μικρότατον, οὐδὲ μέγιστον χαλεπὸν εἶναι ὀφθαίναι.
 Quocirca committendum non est, ut non bene
 prouisa & diligenter explorata scientiarum prin-
 cipia, quibus propositarum quarumque rerum veri-
 tas sit demonstranda, vel constituas, vel constituta
 approbes: Cauendum etiam, ut ne tantulum qui-
 dem fallaci & captiosa interpretatione turpiter
 deceptus, à vera principiorum ratione temerè de-
 flectas. Nam qui initio fortè aberrauerit, is ut tan-
 dem in maximis versetur erroribus, necesse est: cum
 ex vno erroris capite densiores sensim tenebrae rebus
 clarissimis obducantur. Quid tam varias veterum
 physiologorum sententias non modò cum rerum
 veritate pugnantes, sed vehementer etiam inter
 se dissentientes nobis inuexit? Equidem haud scia-
 fueris ne vlla potior tanti dissidij causa, quam
 quoddam ex principijs partim falsis, partim non con-
 sentaneis ductas rationes probando adhiberent.
 Fit enim plerumque, ut qui non rectè de artium
 verumq; elementis sentiunt, ad praefinitas quas-
 dam opiniones suas omnia reuocare studeant.
 Pythagorei, ut meminit Aristoteles, cum dena-
 rii numeri summam perfectionem caelo tribuerent,
 nec plures tamen quam nouem sphaeras cerne-
 rent, decimam affingere ausi sunt terra aduer-
 sam

P R A E F A T I O.

*ſam, quam ἀτρίχδορα appellantur. Illi enim varia
 verſitatis rerumq; ſingularum naturam ex nu-
 meris seu principijs aſtimantes, ea protulerunt qua
 παρομύβοις congruere nuſquam ſunt cognita.
 Nam ridicula Democriti, Anaximendi, Meliſſi
 Anaxagora, Anaximandri, & reliquorum id ge-
 nus phyſiologorum ſomnia, ex falſis illa quidem orta
 natura principijs, ſed ad Mathematicum nihil aut
 parum ſpectantia, ſciens prater eo Non nullos at-
 tingam qui repetitis altius vel aliter ac decuiſ
 poſitis rerum inijs, cum phyſicis multa turba-
 runt; tam Mathematicos oppugnatione princi-
 piorum peſſimè mulctarunt. Ex planis figuris
 corpora conſtituit Timaeus: Geometrarum his
 quidem principia cuniculis oppugnantur. Nam &
 ſuperficies ſeu extremitates craſſitudinem habe-
 bunt, & linea latitudinem: denique puncta non
 erunt indiuidua, ſed linearum partes. Prædicant
 Democritus atque Leontippus illas atomos ſuas,
 & indiuidua corpuſcula. Concedit Xenocrates
 impartibiles quaſdam magnitudines. Hic verò
 Geometria fundamenta aperte petantur, & fun-
 ditus euertuntur: quibus dirutis nihil equidem aliud
 video reſtare, quàm vi ampliffima Mathematico-
 rum theatra repente concidant. Iacebunt ergò,
 ſi dijs placet, tot præclara Geometrarum de
 aſymmetris & alogis magnitudinibus theorema-
 ta. Quid enim cauſa dicas, cur indiuidua linea
 banc quidem metiatur, illam verò meteri non
 queat? Siquidem quod minimum in vnoquoque*

PRAEFATIO.

genere reperitur, id communis omnium mensura
 esse solet. Innumerabilia profectò sunt illa, quae ex
 falsis eiusmodi decretis absurda consequuntur.
 & horum permulta quidem Mathematicus,
 sed longè plura colligit Physicus. Quid varia
 Πευδογραφμάτων genera commemorem, quae ex
 hoc vno fonte tam longè latèque diffusa fluxisse
 videntur? Notissimus est Antiphontis tetrago-
 nismus, qui Geometrarum & ipse principia non
 parum labefecit, cum recta linea curuam posuit
 aequalem. Longum esset mihi singula percensere,
 praesertim ad alia properanti: Hoc ergo certum
 fixum, & in perpetuum ratum esse oportet, quod sa-
 pienter monet Aristoteles, Πρῶτατον ὅπως ὀρίσ-
 θῶτι καλῶς αἱ ἀρχαὶ μέγαλλον γὰρ ἔχουσιν ὀρίαν-
 τος ἐπὶ ὁμωνα. Nam principijs illa congruere de-
 bent, quae sequuntur. Quòd si tantum perspicitur
 in istis exilioribus Geometria inijs, quae puncto,
 linea, superficie definiuntur, momentum, ut ne
 haec quidem sine summo impendentis ruinae pericu-
 lo conuelli aut oppugnari possint, quanta quaso
 vni putanda est huius σοιχειώσεως, quam collatis
 tot praestantissimorum artificum inuentis, mira
 quadam ordinis solertia contexuit Euclides, vni-
 uersa Mathematicos elementa complexu suo coercen-
 tem? Vigiliat omnibus rebus instructior & para-
 tior quisq; ad hoc studiū libentius accedat, & sin-
 gula, vel minutissima exactius secum repuiet atq;
 perdiscat, operae precium censui, in primo institutio-
 nis aditu vestibuloq; praecipua quaedam capita,
 quibus

PRÆFATIO.

quibus tota ferè Mathematica scientia ratio intelligatur, breuiter explicare: tum ea quæ sunt Geometria propria, diligenter persequi: Euclidis denique in extruenda hæc σοφειῶνδὲ consilium sedulo ac fideliter exponere. Quæ ferè omnia ex Aristotelis potissimū ducta fontibus, nemini inuisa fore cōfido, qui modo ingenuū animi candorē ad legendū attulerit. Ac de Mathematica diuisione primū dicamus.

Mathematica in primis scientia studiosos fuisse Pythagoreos, non modò historicorum, sed etiam philosophorum libri declarant. His ergo placuit, ut in partes quatuor vniuersum distribuatur Mathematica sciētia genus, quatum duas περὶ τὸ πρῶτον, reliquas περὶ τὸ πᾶν versari statuerunt. Nam & τὸ πρῶτον vel sine vlla comparatione ipsam per se cognosci, vel certā quadam ratione comparatum spectari: in illo Arithmeticam, in hoc versari Musicam: & τὸ πᾶν partim quiescere, partim moueri quidem: illud Geometrie propositum esse: quod verò sua sponte motu cietur, Astronomia. Sed ne quis falsò putet, Mathematicam scientiam, quodd in utroque quanti genere cernitur, idcirco inanem videri (si quidem non solum magnitudinis diuisio sed etiam multitudinis accretio infinitè progredi potest) meminisse decet, τὸ πᾶν & τὸ πρῶτον, quæ subiecto Mathematica generi imposita sunt à Pythagoreis nomina, non cuiuscunque modi quantitatem significare, sed eam demum, quæ tum multitudīne tum magnitudine sit defi-

PRAEFATIO.

ita, & suis circumscripta terminis. Quis enim ullam infiniti scientiam defendat? Hoc scitum est, quod non semel docet Aristoteles, infinitum ne cogitatione quidem complecti ququam posse. Itaque ex infinita multitudinis & magnitudinis $\delta\omega\delta\alpha\mu\epsilon\iota$ finitam hac scientia decerpi & amplectiur naturam, quam tractet, & in qua versetur. Nam de vulgari Geometrarum consuetudine quid sentiendum sit, cum data interdum magnitudine infinita aut fabricantur aliquid, aut proprias generis subiecti affectiones exquirunt, disertè monet Aristoteles, $\delta\omega\delta\epsilon\nu\acute{o}\nu$ (de Mathematicis) loquens $\delta\epsilon\omicron\nu\lambda\alpha\iota\ \tau\omicron\upsilon\ \delta\ \tau\omega\epsilon\iota\sigma\theta$, $\delta\omega\delta\epsilon\ \chi\rho\acute{o}\nu\tau\alpha\iota$, $\delta\alpha\lambda\lambda\acute{\alpha}\ \mu\acute{o}\nu\omicron\nu\ \epsilon\iota\nu\alpha\iota\ \delta\sigma\lambda\epsilon\upsilon\ \delta\iota\beta\omicron\upsilon\lambda\omicron\nu\tau\alpha\iota$, $\tau\omega\tau\epsilon\rho\ \gamma\alpha\sigma\mu\epsilon\nu\lambda\epsilon\upsilon$. Quamobrem disputatio ea qua infinitum refellitur, Mathematicorum decretis rationibusque non aduersatur, nec eorum apodixes labefacit. Etenim tali infinito opus illis nequaquam est, quod exitu nullo peragrari possit, nec talem ponunt infinitam magnitudinem: sed quantumcumque, velit aliquis effingere, ea ut suppetat, infinitam precipiunt. Quinetiam non modo immensa magnitudine opus non habent Mathematici, sed ne maxima quidem: cum instar maxima minima quaque in partes totidem pari ratione diuidi queat. Alteram Mathematica diuisionē attulit Geminus, vir (quantum ex Proclo coniungere licet) $\mu\alpha\delta\eta\mu\alpha\tau\omega\nu$ laude clarissimus. Eam, qua superiore plenior & accuratior fortè visa est, cū doctissime pertractarit sua in decimum Euclidis

præfa-

PRAEFATIO.

*praefatione P. Montaureri vir senatorii, & regia-
 bibliotheca praefectus, leuiter attingam. Nam ex
 duobus rerum velut summis generibus τῶν νοητῶν
 καὶ τῶν αἰσθητῶν, quae res sub intelligentiā cadunt,
 Arithmetica & Geometria attribuit Geminus: quae
 verò in sensus incurrunt, Astrologia, Musica Sup-
 putatrix, Optica, Geodesia & Mechanica adiu-
 dicauit. Ad hanc certè diuisionem spectasse videtur
 Aristoteles, cum Astrologiam Opticam, barmo-
 nicam φυσικώτερας τῶν μαθηματικῶν nominat, ut
 quae naturalibus & Mathematicis interiecta sint,
 ac velut ex utrisque mixta disciplina: Siquidem
 genera subiecta à Phisicis mutuuntur, causas
 verò in demonstrationibus ex superiore aliqua
 scientia repetunt. Id quod Aristoteles ipse aper-
 tissimè testatur, ἐνταῦθα γὰρ, φησὶ, τὸ μέν ἐστι,
 τῶν αἰσθητῶν εἶ δὲ ναὶ τὸ διότι, τῶν μαθημα-
 τικῶν. Sequitur, ut quid Mathematica conueni-
 at cum Phisica & prima Philosophia: quid ipsa
 ab utraque differat, paucis ostendamus. Illud
 quidem omnium commune est, quòd in veri con-
 templatione sunt posita, ob idquè θεωρητικὰ καὶ à
 Graecis dicuntur. Nam cum διάνοια siue ratio
 & mens omnis sit vel πραχλική, vel θεωρητική,
 totidem scientiarum sint genera necesse est. Quòd
 si Phisica, Mathematica, & prima Philosophia,
 nec in agendo, nec in efficiendo sunt occupata,
 hoc certè perspicuum est, eas omnes in cognitione
 contemplationisque necessario versari. Cum enim
 rerum non modo agendarum, sed etiam effi-*

PRAEFATIO.

sciendarum principia in agente vel efficiente consistant, illarum quidem $\tau\omicron\pi\omicron\delta\iota\sigma\tau\omicron\varsigma$, harum autem vel mens vel ars, vel vis quadam & facultas: rerum perfectio naturalium. Mathematicarum, atque diuinarum principia in rebus ipsis, non in philosophis inclusa latent. Atque hac una in omnes valet ratio, quae $\delta\epsilon\omicron\varsigma\ \eta\lambda\epsilon\chi\alpha\delta\varsigma$ esse colligat. Iam verò Mathematica separatim cum Physica congruit, quod utraque versatur in cognitione formarum corpori naturali inhaerentium. Nam Mathematicus plana, solida, longitudines & puncta contempletur, quae omnia in corpore naturali à naturali quoque philosopho tractantur. Mathematica item & prima philosophia hoc inter se propriè conueniunt, quod cognitionem utraque persequitur formarum, quoad immobiles, & à concrectione materiae sunt liberae. Nam tametsi Mathematica formae re vera per se non cohaerent, cogitatione tamen à materia & motu separantur, $\omicron\upsilon\delta\epsilon\ \gamma\acute{\iota}\nu\epsilon\tau\alpha\iota\ \psi\epsilon\upsilon\delta\omicron\varsigma\ \chi\omicron\pi\omicron\iota\varsigma\tau\omicron\upsilon\tau\omega\nu$. ut ait Aristoteles. De cognitione & societate breuiter diximus, iam quid intersit videamus. Vnaquaq; mathematicarum certum quoddam rerum genus propositum habet, in quo versetur, ut Geometria quantitatem & continuationem aliorum in vnā parsem, aliorum in duas, quorundam in tres, eorumq; quatenus quanta sunt & continua, affectiones cognoscit. Prima autem philosophia, cum sit omnium communis, vniuersum Entis genus, quaeq; ei accidunt & conueniunt hoc ipso quod est, considerat.

Ad

PRÆFATIO.

Ad hac, Mathematica eam modo naturam amplectitur, qua quaquam non mouetur, separari tamen seungit, nisi mente & cogitatione à materia non potest, obicamq, causam & ἀφαιρέσεως dici consuevit. Sed Prima philosophia in ijs versatur, quæ & seuncta, & aterna, & ab omni motu per se soluta sunt ac libera. Caterum Physica & Mathematica quanquā subiecto discrepare non videntur, modo tamen rationeq, differunt cognitionis & contemplationis, vnde dissimilitudo quoque scientiarum sequitur. Etenim Mathematica species nihil re vera sunt aliud, quàm corporis naturalis extremitates, quas cogitatione ob omni motu & materia separatas Mathematicus contemplatur: sed easdem consecratur Physicorū ars, quatenus cum materia comprehensa sunt, & corpora motui obnoxia circumscribunt. Ex quo fit, ut quacunque in Mathematicis incommoditates accidunt, eadem etiam in naturalibus rebus videantur accidere, non autem vicissim. Multa enim in naturalibus sequuntur incommoda, quæ nihil ad Mathematicum attinent, διὰ τὸ, inquit Aristoteles, τὰ μὲν ἐξ ἀφαιρέσεως, λέγεται, τὰ μαθηματικὰ, τὰ δὲ φυσικὰ ἐκ προσθέσεως. Siquidem res cum materia deuinctas contēplatur physicus: Mathematicus verò τὸ cognoscit circūscriptis ijs omnibus, quæ sensu percipiuntur, ut grauitate, leuitate, duritie, mollitie, & præterea calore, frigore, alijsq, contrariorum paribus, quæ sub sensum subiecta sunt: tantum autem relinquit

quan-

PRAEFATIO.

quantitatem & continuum. Itaq; Mathematicorum ars in ijs qua immobilia sunt cernitur (τὰ ἄρ σαδημαλχα τῷ ὄντων ἀοιου κινήσεως ἐστὶν ἔξω τῷ περὶ τὴν ἀστρολογίαν) qua verò in natura obscuritate posita est, res quidem qua nec separari nec motu vacare possunt contemplatur. Id quod in utroque scientia genere perspicuum esse potest siue res subiectas definias, siue proprietates earum demonstrates. Etenim numerus, linea, figura, rectum, inflexum, aequale, rotundū, vniuersa deniq; Mathematicus qua tractat & proficitur, absque motu explicari doceriq; possūt: χωρὶς ἂν γὰρ τῆ νοήσεως κινήσεως ἐστὶν. Physica autē sine monitione species nequaquam possunt intelligi. Quis enim hominis, plantae, ignis, ossium, carnis naturam & proprietates sine motu, qui materiam sequitur, perspiciat? Siquidem tantisper substantia quaque naturalis constare dici solet, quo ad opus & munus suum, agendo patiendōque tueri ac sustinere valeat: qua certè amissa διωάμῳ, ne nomen quidem nisi ὁμωνύμως retinet. Sed Mathematico ad explicandas circuli aut trianguli proprietates, nullum adferre potest vsum, materia, vt auri, ligni, ferri, in qua insunt, consideratio, quin eo verius eiusmodi rerum, quarum species tanquam materia vacantes efformemus animo, naturam complectemur, quod coniunctione materia quasi adulterari diptaurique videntur. Quo circa Mathematica species eodem modo quo καλὸν, siue concupiscentia, sine motu & subiecto, definitione explicare cognos-

PRAEFATIO.

noscitur possunt : naturales verò cum eam vim
 habeant, quam ut ita dicam, finitas cum materia
 comprehensa sunt, nec absque ea separatim possunt
 intelligi: quibus exemplis quid inter Physicas &
 Mathematicas species intersit, haud difficile est
 animadvertere. Illis certè non semel est usus Ari-
 stoteles. Valeant ergò Protagora sophismata,
 Geometras hoc nomine refellentis, quod circulus
 normam puncto non attingat. Nam diuina Geo-
 metrarum theoremata, qui sensu aestimabit, vix
 quicquam reperiet quod Geometra concedendum
 videatur. Quid enim ex his quae sensum mouent,
 ita rectum aut rotundum dici potest, ut a Geome-
 tra ponitur? Nec verò absurdum est aut vitiosum,
 quod lineas in puluere descriptas pro rectis aut ro-
 tundis assumit, quae nec rectae sunt nec rotunda, ac ne
 latitudinis quidem expertes. Siquidem non his uti-
 tur Geometra, quasi inde vim habeat conclusio, sed
 eorum quae discenti intelligenda relinquuntur,
 eadem ceu imaginem proponit. Nam qui primum
 instituuntur, hi ductu quodam & velut $\chi\lambda\epsilon\alpha\gamma\omicron\gamma\iota\alpha$
 sensuum opus habent, ut ad illa quae sola in-
 telligentia percipiuntur, aditum sibi compara-
 re queant. Sed tamen existimandum non est rebus
 Mathematicis omnino negari materiam ac
 non eam tantum qua sensum afficit. Est enim
 materia alia qua sub sensum cadit, alia qua ani-
 mo & ratione intelligitur. Illam $\alpha\pi\delta\alpha\iota\sigma\tau\eta\varsigma$ hanc
 $\rho\omicron\tau\eta\nu$ vocat Aristoteles. Sensu percipitur, ut as,
 ut lignum, omnisque materia quae, moueri po-
 test

PRAEFATIO.

*res. Animo & ratione cernitur ea quae in rebus
 sensibilibus inest, sed non quatenus sensu percipiun-
 tur, quales sunt res Mathematicorum. Unde ab
 Aristotele scriptum legimus ἐπὶ τῷ α' ἀφαιρέσει
 δυνάτων rectum se habere ut simum: μετ' ὅσον
 γὰρ: quasi velit ipsius recti quod Mathematico-
 rum est, suam esse materiam, non minus quam simi
 quod ad Physicos pertinet. Nam licet res Mathe-
 matica sensili vacent materia, non sunt tamen in-
 dividua, sed propter continuationem partitioni
 semper obnoxia, cuius ratione dici possunt sua
 materia non omnino carere: quin aliud videtur
 τὸ εἶναι γραμμῆς, aliud, quoad continuationi ad-
 iuncta intelligitur linea. Illud enim ceu forma
 in materia proprietatum causa est, quas sine ma-
 teria percipere non licet. Hæc est societatis & dis-
 fidij Mathematica cum Physica & prima Philo-
 sophia ratio. Nunc autem de nominis etymo & no-
 tatione pauca quadam afferamus. Nam si qua iu-
 dicio & ratione imposita sunt rebus nomina, ea
 certe non temere indita fuisse credendum est, qui-
 bus scientias appellari placuit, sed neque otiosa sem-
 per haberi debet ista etymologia indagatio, cum ad
 rei etiam dubia fidem saepe non parum valeat re-
 cta nominis interpretatio. Sic enim Aristoteles
 ducto ex verborum ratione argumento ἀντομάρτυς,
 μεταβολῆς, αἰδέος, aliarumq; rerum naturam
 ex parte confirmavit. Quoniam igitur Pythagoras
 Mathematicam scientiam non modo studiosè coluit,
 sed etiam repetitis à capite principijs geometricam
 contem-*

P R A E F A T I O.

contemplationem in liberalis disciplina formam composuit, & perspectis absq; materia solius intelligentia adminiculo theorematibus, tractationem τῶν ἀλόγων, & κοσμικῶν Ὑψηλῶν constitutionem excogitavit: credibile est, Pythagoram, aut certè Pythagoreos, qui & ipsi doctores sui studia libenter amplexi sunt, huic scientia id nomen dedisse, quod cum suis placitis atq; decretis congrueret rerumq; propositarum naturam quoquo modo declararet. Ita cùm existimarēt illi, omnem disciplinam, quæ μαθησις dicitur, ἀνάμνησιν esse quandam .i. recordationem & repetitionem eius scientie, cuius antè quam in corpus immigraret, compos fuerit anima, quemadmodum Plato quoque in Menone, Phadone, & alijs aliquot locis videtur astruxisse: animadaerterent autem eiusmodi recordationem, quæ non posset multis ex rebus perspicui, ex his potissimum scientijs demonstrari, si quis nimirum, ait Plato, τῶν τὰ διαγέμματα ἄγν, probabile est equidem Mathematicas à Pythagoreis artes καὶ ἐξ ὧν fuisse nominatas, ut ex quibus μαθησις, id est aeternarum in anima rationum recordatio διαφερόντως & principè intelligi posset. Cuius etiam rei fidem nobis diuinus fecit Plato, qui in Menone Socratem induxit hoc argumēti genere persuadere cupientem, discere nihil esse aliud quam suarum ipsius rationum animum recordari. Etenim Socrates pusionem quandam ut Tullij verbis utar, interrogat de geometrica dimensione quadrati: ad ea sic ille respondet ut puer, et tamē

PRAEFATIO.

*Inuentam faciles interrogationes sunt, ut gradatim
 respondens, eodem perueniat quod si Geometrica di-
 dicisset. Aliam nominis huius rationem Anatolius
 exposuit, ut est apud Rhodiginum, quod cum ca-
 tera disciplina deprehendi vel non docente aliquo
 possint omnes, Mathematica sub nullius cogniti-
 onem veniant, nisi praesente aliquo, cuius soler-
 tia succidantur vepreta, vel exurantur, & super-
 ciliosa complanentur aspreta. Ita enim Celsus:
 quod quam vim habeat, non est huius loci curiosum
 perscrutari. Equidem M. Tullius Mathematicos
 in magna rerum obscuritate, recondita arte mul-
 tipliciq; ac subtili versari scribit: sed quis nescit
 idipsum cum alijs grauioribus scientijs esse com-
 mune? Est enim, vel eodem auctore Tullio, om-
 nis cognitio multis obstructa difficultatibus, max-
 imaq; est & in ipsis rebus obscuritas, & in iudi-
 cijs nostris infirmitas, nec vllus est, modo interius
 paulo Physica penetrarit, qui non facile sit exper-
 tus, quam multi undique emergant, rerum natu-
 raliū causas inquirentibus, inexplicabiles laby-
 rimthi. Sunt qui ex demonstrationum firmitate
 nominari Mathematicas opinantur: cuius etiam
 rationis momentum alio seorsim loco expenden-
 dum fuerit. Quocirca primam verbi notatio-
 nem, quam sequutus est Proclus, nobis retinen-
 dam censeo. Haecenus de vniuerso Mathemati-
 ca genere, quanta potui & perspicuitate & bre-
 uitate dixi. Sequitur ut de Geometria separatim
 atque ordine ea differam, quae initio sum pollici-*

PRAEFATIO.

tus. Est autem Geometria, ut definit Proclus sci-
 entia, qua versatur in cognitione magnitudinum
 figurarum, & quibus ha continentur, extremo-
 rum, item rationum & affectionum, qua in illis
 cernuntur ac inhaerent: ipsa quidem progrediens à
 puncto indiuiduo per lineas & superficies, dum ad
 solida conscendat, variasq, ipsorum differentias pa-
 refaciat. Quumque omnis scientia demonstratiua,
 ut docet Aristoteles, tribus quasi momentis conti-
 neatur, genere subiecto, cuius proprietates ipsa sci-
 entia exquirat & cõtemplatur: causis & principijs
 ex quibus primis demonstrationes conficiuntur: &
 proprietatibus, quae de genere subiecto per se enun-
 ciantur: Geometria quidem subiectum in lineis, tri-
 angulis, quadrangulis, circulis, planis, solidis atque
 omnino figuris & magnitudinibus, earumque ex-
 tremisatibus consistit. His autem inhaerent diui-
 siones, rationes, tactus, aequalitates, $\alpha\pi\alpha\rho\sigma\theta\alpha\iota$
 $\iota\pi\alpha\rho\sigma\theta\alpha\iota$ $\epsilon\lambda\lambda\epsilon\iota\phi\epsilon\iota$, atque alia generis eiusdem
 propè innumerabilia. Postulata verò & Axio-
 mata ex quibus hac inesse demonstrantur, eiusmodi
 ferè sunt: Quouis centro & interuallo circu-
 lum describere. Si ab aequalibus aequalia detra-
 has, quae relinquuntur esse aequalia, ceteraq, id
 genus permulta, quae licet omnium sint commu-
 nia, ac demonstrandum tamen tum sunt accom-
 modata, cum ad certum quoddam genus tra-
 ducuntur: Sed cum praecipua videatur Ariib-
 metica & Geometria inter Mathematicas
 dignatio, cur Ariibmetica sit $\acute{\alpha}\rho\eta\tau\epsilon\tau\iota\kappa\eta$ &
B
exactior

P R A E F A T I O.

exactior quam Geometria paucis explicandam
 arbitror. Hic verd & Aristotelem sequemur
 ducem, qui scientiam cum scientia ita compa-
 rat, ut accuratiorem esse velit eam, qua rei causam
 docet, quam qua rem esse tantum declarat; de-
 inde qua in rebus sub intelligentiam cadenti-
 bus versatur, quam qua in rebus sensum mouen-
 tibus cernitur. Sic enim & Arithmetica quam
 Musica, & Geometria quam Optica, & Ste-
 reometria quam Mechanica exactior esse intel-
 ligitur. Postremo qua ex simplicioribus inijs con-
 stat, quam qua aliqua adiectione compositis vi-
 tur. Atque hac quidem ratione Geometria pra-
 estat Arithmetica, quod illius initium ex additio-
 ne dicatur, huius sit simplicium. Est enim pun-
 ctum, ut Pythagoreis placet, unitas qua situm obti-
 net: unitas vero punctum est quod situm vacat. Ex quo
 percipitur, numerorum quam magnitudinum
 simplicius esse elementum, numerosque magnitu-
 dinibus esse puriores, & a concrectione materia
 magis disinctos. Hac quanquam nemini sunt du-
 bia, habet & ipsa tamen Geometria quo se pluri-
 mum offerat, opibusque suis ac rerum vbertate
 multiplici vel cum Arithmetica certet: id quod tute
 facile deprehendas cum ad infinitam magnitudi-
 nis diuisionem, quam respuit multitudo, animum
 conuerteris. Nunc qua sit Arithmetica & Geome-
 tria societas, videamus. Nam theorematum qua
 demonstratione illustrantur, quaedam sunt viri-
 usque scientia communia, quaedam vero sin-
 gua

PRAEFATIO.

gularum propria. Etenim quod omnis proportio sit $\rho\eta\tau\omicron\varsigma$ siue rationalis, Arithmetica soli conuenit, nequaquam Geometria, in qua sunt etiam $\alpha\pi\pi\omicron\varsigma$ seu irrationales proportionales. item, quadratorum $\gamma\nu\omega\mu\alpha\varsigma$ minimo definitos esse, Arithmetica proprium (si quidem in Geometria nihil tale minimum esse potest) sed ad Geometriam proprie spectant situs, qui in numeris locum non habent tactus, qui quidem a continuis admittuntur: $\epsilon\lambda\omicron\gamma\omicron\nu$, quoniam ubi diuisio infinite procedit, ibi etiam $\tau\omicron$ $\alpha\lambda\omicron\gamma\omicron\nu$ esse solet. Communia porro utriusque sunt illa, quae ex sectionibus eueniunt, quas Euclides libro secundo est persequutus: nisi quod sectio per extremam & mediam rationem in numeris nusquam reperiri potest. Iam vero ex theorematibus eiusmodi communibus, alia quidem ex Geometria ad Arithmetica traducuntur: alia contra ex Arithmetica in Geometriam transferuntur: quaedam vero perinde utriusque scientia conueniunt, ut quae ex vniuersa arte Mathematica in utranque harum conueniant. Nam & alterna ratio, & rationum conuersiones, compositiones, diuisiones hoc modo communia sunt utriusque. Quae autem sunt $\tau\omega\pi\epsilon\iota$ $\sigma\upsilon\mu\mu\epsilon\tau\omega\nu$, id est, de commensurabilibus, Arithmetica quidem primum cognoscit & contemplatur: secundo loco Geometria Arithmetica imitata. Quare & commensurabiles magnitudines illa dicuntur, quae rationem inter se habent, quam numerus ad numerum, per-

PRÆFATIO.

inde quasi cōmensuratio & συμμετρία in numeris
 primum consistat (Vbi enim numerus ibi & συμμε-
 τρον cernitur: & vbi συμμετρον, illic etiam nume-
 rus) sed quæ triangulorum sunt & quadrangulo-
 rum, à Geometra primum considerantur: tū an-
 logia quadam Arithmetica eadem illa in numeris
 contemplatur. De Geometria diuisione hoc adijci-
 endum puto, quod Geometria pars altera in planis
 figuris cernitur quæ solam latitudinem longitudini
 coniunctam habent: altera verò solidas contempla-
 tur, quæ ad duplex illud interuallum crassitudinem
 adsciscunt. Illam generali Geometria nomine
 veteres appellarunt: hanc propriè Stereometri-
 am dixerunt. Ita Geometriam cum Optica &
 Stereometriam cum Mechanica non raro com-
 parat Aristoteles. Sed illius cognitio huius inuen-
 tionem multis seculis antecessit, si modò Stereo-
 metriam ne Socratis quidem ætate vllam fuisse
 omnino verum est, quemadmodum à Platone
 scriptum videtur. Ad Geometria vtilitatem
 accedo, quæ quanquam suapte vi & dignitate
 ipsa per se nititur, nullius vsus aut actionis
 ministerio mancipata (vt de Mathematicis
 omnibus scientiis concedit in Politico Socrates)
 si quid ex ea tamen vtilitatis externa queritur,
 Dij boni quam latos, quam vberes, quum varios fru-
 ctus fundit? Nec verò audiendus est vel Aristip-
 pus vel Sophistarum alius, qui Mathematico-
 rum artes idcirco repudiet, quod ex fine ni-
 hil docere videantur, eiusque quod melius aut
 deterius.

PRAEFATIO.

*eterius nullam habeant rationem. Ut enim nihil
 causa dicas, cur sit melius trianguli, verbi gratia,
 tres angulos duobus esse rectis aequales: minime ta-
 men fuerit consentaneum Geometria cognitionem,
 ut inutilem exagitare, criminari, explodere, quasi
 quæ finem & bonum quod referatur, habeat nullum.
 Multas haud dubiè solius contemplationis beneficio
 citra materia contagionem adfert Geometria com-
 moditates partim proprias, partim cum vniuerso
 genere communes. Cum enim Geometria, ut scri-
 psit Plato, eius quod semper est cognitionem profi-
 teatur, ad veritatem excitabit illa quidem ani-
 mum, & ad ritè philosophandum cuiusque men-
 tem comparabit. Quinetiam ad disciplinas om-
 nes facilius perdiscendas, attigeris necne Geome-
 triam quanti referre censes? Nam ubi cum mate-
 ria coniungitur, nōne præstantissimas procreat
 artes. Geodesiam, Mechaniam, Opticam, qua-
 rum omnium usu, mortalium vitam summis be-
 neficijs complectitur? Etenim bellica instrumen-
 ta, urbiumq; propugnacula, quibus munitæ vrbes
 hostium vim propulsarent, his adiutricibus fa-
 bricata est: montium ambitus & altitudines, loco-
 rumque situs nobis indicauit: dimetiendorum
 & mari & terra itinerum rationem præscripsit:
 trutinas & stateras, quibus exacta numerorum
 aequalitas in ciuitate retineatur, composuit: v-
 niuersi ordinem simulacris expressit, multæ-
 que quæ hominum fidem superarent, omnibus
 persuasit. Vbique extant præclara in eam rem*

PRAEFATIO.

testimonia. Illud memorabile, quod Archimedi-
 rex Hiero tribuit. Nam extracto. vasta molis na-
 uigio, quod Hiero Aegyptiorum regi Ptolemao
 mitteret, cum vniuersa Syracusanorum multitudo
 collectis simul viribus nauem trahere non posset
 effecissetq, Archimedes, ut solus Hiero illam subau-
 ceret, admiratus viri scientiam rex ἀπὸ ταύτης,
 ἐπὶ τῆς ἡμέρας περὶ πάντος ἀρχιμὲδός λέγοντε
 τῷ τεύτειον. Quid? quod Archimedes idem, ut est
 apud Plutarchū, Hieroni scriptis datis viribus da-
 rum pondus moueri posse? fretusq, demonstratio-
 nis robore illud saepe iactarit, si terram haberet
 alteram vbi pedem figeret, ad eam, nostram hanc
 se transmouere posse? Quid varia, αὐτοματων
 machinarumque genera ad vsus necessarios com-
 parata memorem? Innumerabilia profecto
 sunt illa, & admiratione dignissima quibus pris-
 ci homines incredibili quodam ad philosophan-
 dum studio concitati, inopem mortalium vitam
 artis huius praesidio subleuarum: tamen si me-
 moria sit proditum, Platonem Eudoxo & Ar-
 chyta vitio veruisse, quod Geometrica problemata
 ad sensilia & organica abducerent. Sic enim
 corrumpi ab illis & tabesceri Geometria pra-
 stantiam, qua ab intelligibilibus & incorporeis
 rebus ad sensiles & corporeas prolaberetur. Qua-
 propter ridicula idem scripsit Plato Geometria-
 rum esse vocabula, qua quasi ad opus & utili-
 tatem spectent, ita sonare videntur. Quid enim
 est quadrare si non opus faceret? Quid addere,
 pro

P R A E F A T I O.

producere, applicare? Multa quidem sunt eiusmodi nomina, quibus necessario & tanquam coacti Geometra utuntur, quippe cum alia desint in hoc genere commodiora. Sic ergo censuit Plato, sic Aristoteles sic denique philosophi omnes, Geometriam ipsam cognitionis gratia exercendam, nec ex aliquo usu externo sed ex rerum propria intelligentia aestimandam esse. Expedita breuius quam res tanta dici possit, utilitatis ratione, Geometriae ortum, qui in hac rerum periodo ex historicorum monumentis nobis est cognitus deinceps aperiamus. Geometria apud Aegyptios inuenta, (ne ab Adamo, Setho, Noab, quos cognitione rerum multiplici valuisse constat, eam repetamus) ex terrarum dimensione, ut verbi praese fert ratio, ortum habuisse dicitur: cum anniuersaria Nili inundatione & incrementis limo obducti, agrorum termini confunderentur. Geometriam enim, sicut & reliquas disciplinas, in usu quam in arte prius fuisse aiunt. Quod sane mirum videri non debet, ut & huius & aliarum scientiarum inuentio ab usu coeperit ac necessitate. Etenim tempus, rerum usus, ipsa necessitas ingenium excitat, & ignauiam acuit. Deinde quicquid ortum habuit (ut tradunt Physici) ab inchoato & imperfecto processit ad perfectum. Sic artium & scientiarum principia experientia beneficio collecta sunt: experientia vero à memoria fluxit, quae & ipsa à sensu primum manauit. Nam quod scribit Aristoteles, *Mathematicas artes,*

PRAEFATIO

comparatis rebus omnibus ad vitam necessarijs, in Aegypto fuisse constitutas, quod ibi sacerdotes omnium concessu in otio degerent: non negat ille adductos necessitate homines ad excogitandam, verbi gratia terra dimetiendam rationem, qua theorematam deinde inuestigationi causam dederit: sed hoc confirmat, praclara eiusmodi theorematum inuenta, quibus extracta Geometria disciplina constat, ad vsus vita necessarios ab illis non esse expetita. Itaque vetus ipsum Geometria nomen ab illa terra partiunda finiumque regendorum ratione postea recessit, & in certa quadam affectionum magnitudini per se inhaerentium scientia propriè remansit. Quemadmodum igitur in mercium & contractuum gratiam supputandi ratio, quam secuta est accurata numerorum cognitio, à Phoenicibus initium duxit: ita etiam apud Aegyptios, ex ea quam commemoravi causa ortum habuit Geometria. Hanc certè, ut id obiter dicam, Thales in Graciam ex Aegypto primum transtulit: cui non pauca deinceps à Pythagora, Hippocrate, Chio, Platone, Archyta Tarentino, alijsq; compluribus, ad Euclidis tempora facta sunt rerum magnarum accessiones. Caterùm de Euclidis aetate id solum addam, quod à Proclo memoria mandatum accepimus. Is enim commemoratis aliquot Platonis tum equalibus tum discipulis, subiicit, non multò aetate posteriorem illis fuisse Euclidem eum, qui Elementa conscripsit, & multa ab Eudoxo collecta, in ordinem luculentum com-

P R A E F A T I O

composuit, multaq; à Theateto inchoata perfecit, quaq; mollius ab alijs demonstrata fuerant, ad fixissimas & certissimas apodixes reuocauit. Vixit autem, inquit ille sub primo Ptolemao. Et enim ferunt Euclidem à Ptolemao quondam interrogatum num qua esset via ad Geometriam magis compendiaria, quam sit ista στοιχειωσις, respondisse μη εἶναι βασιλικὴν ἀτραπὸν ἐπὶ γεωμετρίας.

Diende subiungit, Euclidem natu quidem esse minorem Platone, maiorem vero Eratosthene & Archimede (hi enim quales erant) cum Archimedes Euclidis mentionem faciat. Quod si quis egregiam Euclidis laudem quam cum ex alijs scriptionibus accuratissimis, tum ex hac Geometria στοιχειωσὶς cōsequutus est in qua diuinus rerum ordo sapientissimis quibusque hominibus magna semper admirationi fuit, is Proclum studiosè legat, quo rei veritatem illustrare reddat grauissimi testis auctoritas. Superest igitur ut finem videamus, quod Euclidis elementa referri, & cuius causa in id studium incumbere, oporteat. Et quidem si res qua tractantur, consideres: in tota hac tractatione nihil aliud quari dixeris, quam ut ὁμοιότης quæ vocantur σχήματα (fuit enim Euclides professione & instituto Platonius). Cubus Icosaedrum, Octaedrum, Pyramis & Dodecaedrum certa quadam suorum & inter se laterum, & ad sphaera diametrum ratione eidem sphaera inscripta comprehendantur. Huc enim pertinet Epigrammation illud vetus, quod in Geometrica Michaelis

PRAEFATIO.

Ῥηθίσαν δὲ βιβλίον ἱερὸν λέγεται.

Ἐχίματ' αὖτε δ' ἀλάστονος, πυθαγόρας ἑρμῆς
ἔρρι.

πυθαγόρας σοφός ἐστι, πλατῶν δ' ἀριδύλ' ἐδίδου
δοξεν.

Ῥοκλείδης ἐπὶ τοῖσι κλίσι περιχαλῆς ἐτεύξεν.

Quid si discens institutionem spectes, illud
certè fuerit propositum, ut huiusmodi elemento-
rum cognitione informati discens animus, ad
quamlibet non modò Geometriae, sed & aliarum
Mathematicarum tractationem idoneum para-
tusq; accedat. Nam tametsi institutionem hanc so-
lus sibi Geometria vendicare videtur, & tanquam
in possessionem suam venerit, alios excludere posse:
inde tamen per multa suo quodam modo iure decer-
pit Arithmeticus, pleraque Musicus non pauca de-
trahit, Astrologus, Opticus, Logisticus, Mechanicus,
itemq; ceteri: nec ullus est denique artifex praecla-
tus, qui in huius se possessionis societatem cupide non
offerat, partemq; sibi cōcedi postulet. Hinc σοχέω-
σις absolutum operi nomen, & σοχέωσις δι-
ctus Euclides. Sed quid longius prouehor? Nam
quod ad hanc rem attinet, tam copiosè & erudi-
tè scripsit (ut alia complura) eo ipso, quem dixi,
loco P. Montaurani, ut nihil desiderio loci reli-
querit. Qua verò ad dicendum vobis erant propo-
sita hactenus pro ingenij nostri tenuitate om-
nia mihi perfecisse videor. Nam tametsi &
haec eadem & alia pleraque multo fortè
praeclatiora ab hominibus doctissimis, qui
tunc

PRAEFATIO.

tum acumino ingenij, tum admirabili quodam lepore dicendi semper steterunt grauius, splendidius, vberius tractari posse scio: tamen experiri libuit numquid etiam nobis diuino sit concessum munere, quod rudes in hac philosophia parte discipulos adiuuare aut certe excitare queat. Huc accessit quod ista recens elementorum editio, in qua nihil non parum fuisset studij, aliquid à nobis efflagitare videbatur, quod eius commendationem adaugeret. Cum enim vir doctissimus Io. Magnienus Mathematicarum artium in hac Pharrhisiorum Academia professor verè regius, nostrum hunc typographum in excudendis Mathematicorum libris diligentissimum, ad hanc Elementorum editionem saepe & multum esset adhortatus, eiusque impulsu permulta sibi iam comparasset typographus ad hanc rem necessaria, citò interuenit, malum Ioannis Magnieni mors insperata, qua tam graue infixit Academia vulnus, cui ne post multos quidem annorum circuitus cicatrix obduci vlla posse videatur. Quamobrem amisso instituti huius operis duce, typographus, qui nec sumptus antea factos sibi perire, nec studiosos, quibus id muneris erat pollicitus, fasce cadere vellet, ad me venit, & impensè rogauit, ut meam proposita editioni operam & studium nauarem, quod cum denegaret occupatio nostra, iuberet officij ratio, feci quidem rogatus, ut quae subobscurè vel parum compo-

se in sermonem Latinum è Græco translata

PRAEFATIO.

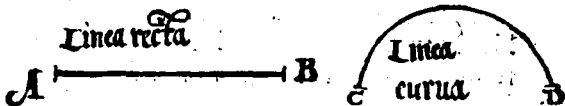
videbantur, clariore, aptiore & fideliori interpre-
tatione nostra (quod cuiusq; pace dictum volo) lu-
cem acciperent. Id quod in omnibus ferè libris poste-
rioribus tute primo obtutu perspicias. Nam in sex
prioribus non tantum temporis quantum in ceteris
ponere nobis licuit decimi autem interpretatio, qua
melior nulla potuit adferri, P. Mont aureo solida de-
betur. Atq; ut ad perspicuitatem facilitatemq;
nihil tibi deesse queraris, adscripta sunt propositio-
nibus singulis vel lineares figurae, vel punctorum
tanquam unitatum notulae, quae Theonis apodixin
illustrent illa quidem magnitudinum, haec autem
numerorum indices, subscriptis etiam ciphRARUM,
ut vocant, characteribus, qui propositum quemvis
numerum exprimant, ob eamq; causam, eiusmodi u-
nitatum notulae, quae pro numeri amplitudine maius
pagina spatium occuparent, pauciores saepius depi-
cta sunt, aut in lineas etiam commutatae. Nam lite-
rarum ut *a, b, c* characteres non modo numeris &
numerorum partibus nominandis sunt accommoda-
ti, sed etiam generales esse numerorum, ut magni-
tudinum affectiones testantur. Adiecta sunt insuper
quibusdam locis non paenitenda Theonis scholia,
sive manus lemmata, quae quidem longè plura acces-
sissent, si plus aetj & temporis vacui nobis fuisset re-
lictum, quod huic studio impartiremur. Hanc igitur
operam boni consule, & quae obuia erunt im-
pressionis vitia, candidè emenda. Vale. Latetia 4.
Idus April. 1537.

EVCLIDIS ELEMENTVM PRIMVM

DEFINITIONES.

¹
Punctum est, cuius pars nulla est. Punctum

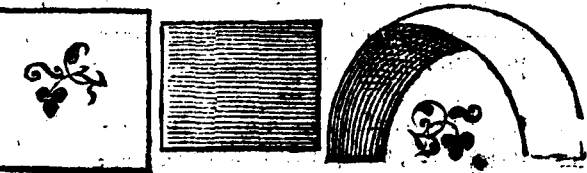
²
Linea verò, longitudo latitudinis expers.

³
Lineæ autem termini, sunt puncta.

⁴
Recta lineæ est, quæ ex æquo sua interiacet puncta.

⁵
Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet.

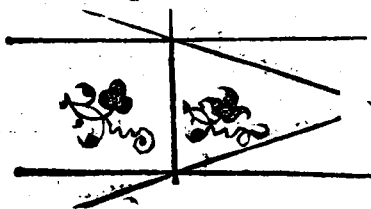
⁶ Superf.

⁶
Superficii extrema. sunt lineæ.

⁷
Plana superfície est, quæ ex æquo suas in-
teriacet lineas.

⁸
Planus angulus est duarum linearum in plano
se mutuò tangentium, & non in directam

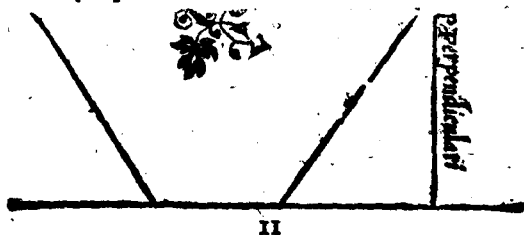
iaceti-
um al-
teri-
us ad
alteram
incli-
natio.

⁹
Cum autem quæ angulum continet lineæ,
rectæ fuerint, rectilineus ille angulus ap-
pellatur.

¹⁰
Cum verò recta linea super rectam consi-
stens lineam, eos qui sunt deinceps angulos
æquales, inter se fecerit: rectus est uterque æ-
qua-

LIBER I.

qualium angulorum : quæ insistit recta linea, perpendicularis vocatur ei⁹, cui insistit.

11

Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12

Acutus verò, qui minor est recto.

13

Terminus est, quod alicuius extremum est.

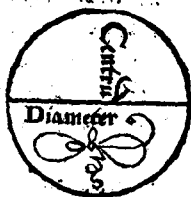
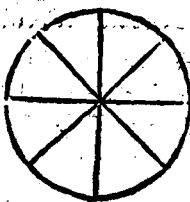
14

Figura est, quæ sub aliquo, vel aliquibus terminis comprehenditur.

15

Circulus est, figura plana sub vna linea comprehensa, quæ peripheria appellatur: ad quam ab vno puncto eorum, quæ intra figuram sunt

Sunt po-
lita, ca-
dentes
omnes
rectæ li-
neæ in-
ter se
sunt æquales.

16

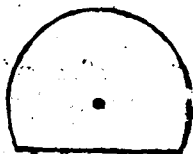
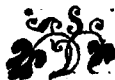
Hoc verò punctum, centrum circuli appel-
latur.

17

Diameter autem circuli, est recta quædam
linea per centrum ducta, & ex ytraque par-
te in circuli peripheriam terminata, quæ
circulum bifariam secat.

18

Semicirculus est figura, quæ continetur sub
diametro, & sub ea linea, quæ de circuli pe-
ripheria aufertur.

19

Segmentum circuli, est figura, quæ sub re-
cta lineæ & circuli peripheria continentur.

20 Resti

20.

Rectilinez figuræ, sunt quæ sub rectis lineis continentur.

21

Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

22

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

23

Multilateræ verò, quæ sub pluribus quàm quatuor rectis lineis comprehenduntur.

24

Trilaterarū, porrò figurarum, æquilaterum est triangulum, quod tria latera habet æqualia.

25

Isoceles autem est quod duo tantum æqualia habet latera.

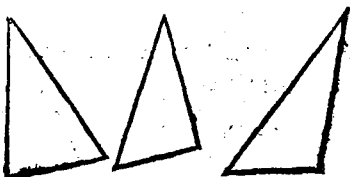
C

26. Sca-

26

Scalenū
verò, est
q̄b tria in
equalia ha
b. t latera.

23

Ad hæc etiam trilaterarum figurarum, re-
ctangulum quidem triangulum est. quod
rectum angulum habet.

28

Amblygonium autem, quod obtusum an-
gulum habet.

29

Oxygonium verò, quod tres habet acutos
angulos.

30

Quadrilaterarum autem figurarum, qua-
dratū
quidē
est qđ
& æ-
quila-
terū
& re-
ctangulum est.

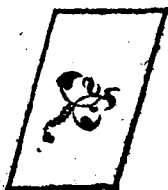

31

Altera parte longior. figura est, quæ rectā-
gula quidem, at æquilatera non est.

32 Rhom-

32
Rhó-
bus au-
tem,
qui æ-
quila-
terum

& re-
ctangulum est.

33

Rhomboides verò, quæ aduersa & latera
& angulos habens inter se æqualia, neque
æquilatera est, neque rectangula.

34

Præter
has au-
tē re-
liquæ
qua-
drila-

teræ figuræ, trapezia appellantur.

35

Parallelæ rectæ lineæ sunt.

quæ, cùm in eodem sint pla-
no, & ex vtraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuo incident.

Postulata.

I

Postuletur, ut à quouis puncto in quoduis

C

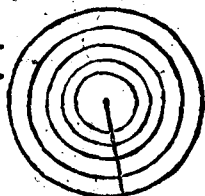
2

pun,

§ EVCLID. ELEMEN. GEOM.
punctum, rectam lineam ducere cōcedatur.

²
Et rectam lineam terminatam in continuum recta producere.

³
In quovis centro & intervallo circulum describere.

Communes notiones.

¹
Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

²
Et si æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt æqualia.

³
Et si ab æqualibus æqualia ablata sint, quæ relinquantur sunt æqualia.

⁴
Et si inæqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt inæqualia.

⁵
Et si ab inæqualibus æqualia ablata sint, reliqua sunt inæqualia.

⁶
Quæ eiusdem duplicia sunt, inter se sunt æqualia.

Et

7
Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

8
Et quæ sibi mutuò congruunt, ea inter se sunt æqualia.

9
Totum est sua parte maius.

10
Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

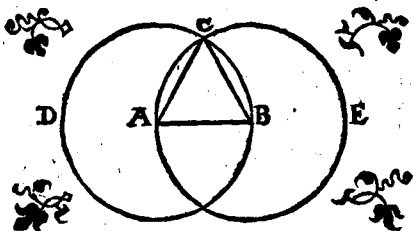
11
Et si in duas rectas lineas altera recta incidens, inter nos ad easdēque partes angulos, duobus rectis minores faciat, duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuò incident ad eas partes, vbi sunt anguli duobus rectis minores.

12
Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

Problemæ I. Propositioni I.

Super
data
recta
linea
termi
nata,
triangulū

æquilaterum constituere.

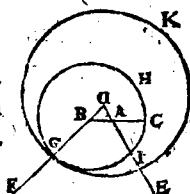

10 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Problema 2. Pro-

positio 2.

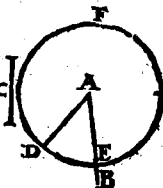
Ad datum punctum, da-
ta rectæ lineæ, æqualem
rectam lineam ponere.

Problema 3. Pro-

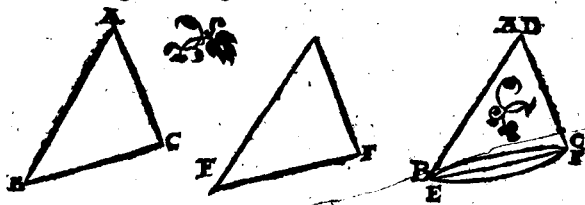
positio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iore æqualē minori re-
ctam lineā detrahare.

Theorema primum. Propositio 4.

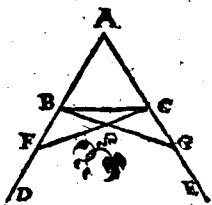
Si duo triangula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habeant, vtrunque vtriq; ha-
beant verò & angulum angulo æqualē sub
æqualibus rectis lineis contentum: & basin
basi æqualem habebunt, eritq; triāgulum
triāgulo æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erūt, vterque vtrique, sub
quibus æqualia latera subtenduntur,

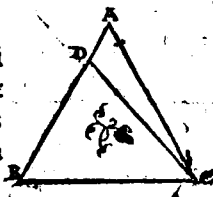
Theore.

Theorema 2. Pro-
positio 5.

Isoſcelium triſingulorū
qui ab baſim ſunt angu-
li, inter ſe ſunt æquales;
& ſi ulterius productæ
ſint æquales illę rectæ li-
neæ, qui ſub baſi ſunt anguli, inter ſe equa-
les erunt.

Problema 3. Pro-
positio 6.

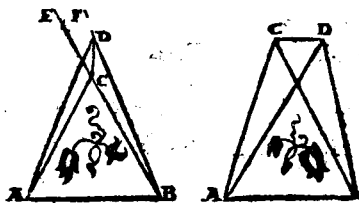
Si trianguli duo anguli
æquales inter ſe fuerint
& ſub æqualibus angulis
ſubtenſa latera æqualia
inter ſe erunt.

Theorema 46. Propositio 7.

Super eadē recta linea, duabus eiſdem re-
ctis lineis alię duę rectę lineæ æquales, vtra-
que vtrique nō conſtituentur, ad aliud at-
que a-

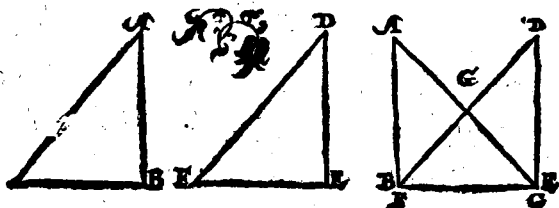
liud
pun-
ctū, ad
eaſdē
partes
coſdē

que terminos cum duabus initio ductis re-
ctis lineis habentes.

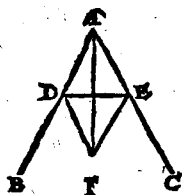
Theorema 5. Propositio 8.

Si duo triángula duo latera habuerint duobus lateribus, vtrunque vtriq; æqualia: habuerint verò & basim basi æqualē: angulū quoque sub æqualibus rectis lineis cōtentum angulo æqualem habebunt.

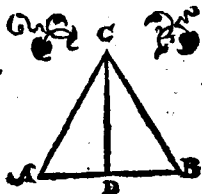
Problema 4. Propositio 9.

Datum angulum rectilineum bifariam secare.

Problema 5. Propositio 10.

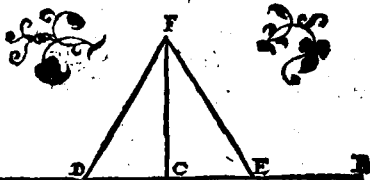
Datam rectam lineā finitam bifariam secare.

Proble.

Problema 6. Propositio 11.

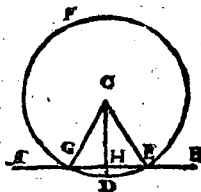
Data
recta
linea,
à pun-
cto in
ea da-
to, re-

ctam lineam ad angulos rectos excitare.

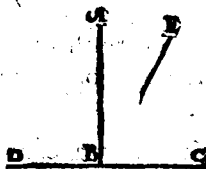
Problema 7. Pro-
positio 12.

Super datam rectā lineā
infinitam, à dato puncto
quod in ea non est, per-
pendicularem rectam
deducere.

Theorema 6. Propo-
sitio 13.

Cum recta linea super
rectā consistens lineā an-
gulos facit, aut duos re-
ctos, aut duobus rectis æquales efficiet.

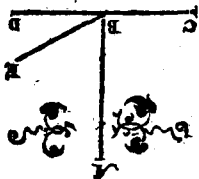

Theorema 7. Propo-
sitio 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atque ad eius
C punctum

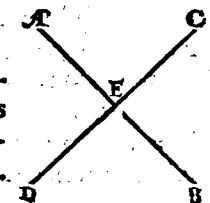
EVCLID. ELEMEN. GEOM.

punctū, duę rectę lineę.
nō ad easdem partes du-
ctę, eos qui sunt deinceps
angulos duobus rectis
ęquales fecerint, in
directum erunt inter se
ipsę rectę lineę.

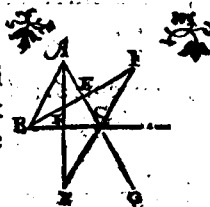
Theorema 8. Pro-
positio 15.

Si duę rectę lineę se mu-
tuo secuerint, angulos
qui ad verticem sunt, ę-
quales inter se efficient.

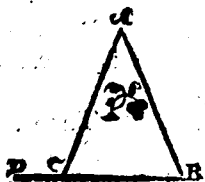
Theorema 9. Pro-
positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex-
ternus angulus vtroque
interno & opposito ma-
ior est.

Theorema 10. Pro-
positio 17.

Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re-
ctis sunt minores omni-
farism sumpti.

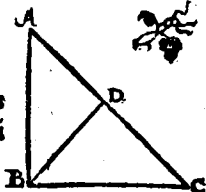

Theore.

LIBER I.

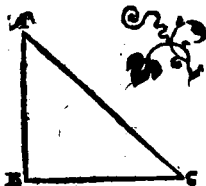
Theorema II. Pro- positio 18.

Omnis trianguli maius
latus maiorem angulū
subtendit.

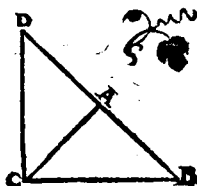
Theorema 12. Pro- positio 16.

Omnis trianguli lateri
angulus, maiori lateri
subtenditur.

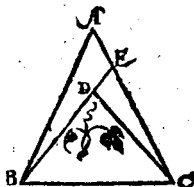
Theorema 13. Pro- positio 20.

Omnis triāguli duo la-
tera reliqua sunt maio-
ra, quomodocumq; as-
sumpta.

Theorema 14. Pro- positio 12.

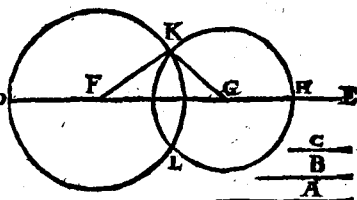
Si super triāguli vno la-
tere, ab extremitatibus
duæ rectę lineę, interius
cōstitutę fuerint, hę cō-
stitutę reliquis triāguli
duobus lateribus minores quidem erunt,
minorem verò angulum continebunt.

Pro-

Problema 8. Propositio 22.

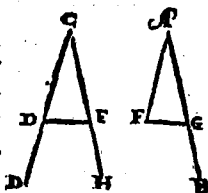
Ex tribus
rectis line
is quæ sūt
tribus da
tis rectis
lineis æ-
quales,

triangulū constituere. Oportet autem duas
reliqua esse maiores omnifariam sumptas:
quoniā vniuscuiusq; trianguli duo latera
omnifariam sumpta reliquo sunt maiora.

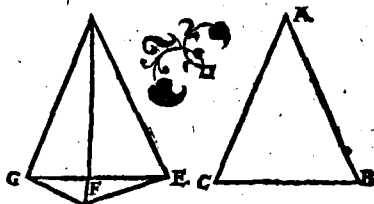
Problema 9. Pro-
positio 23.

Ad datam rectam lineā
datumq; in ea punctum
dato angulo rectilineo æ
qualem angulum recti-
lineum constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo
triāgula
duo la-
teraduo
bus late
ribus æ-
qualia

habuerint, vtrūq; vtriq;, angulū verò angulo

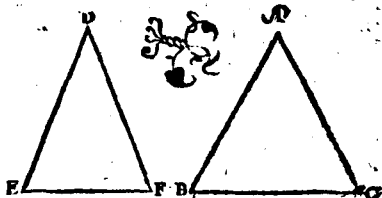
LIBER. I.

10 maiorem sub æqualibus rectis lineis contentum: & basi basi maiorem habebunt.

Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habuerint, vtrunque vtrique, basi ve

rò basi maiore: & angulum sub æqualib' rectis

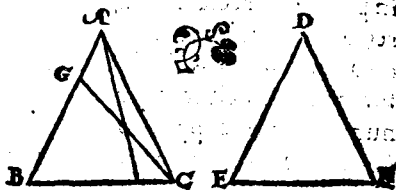
lineis contentum angulo maiore habebunt.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus angulis æquales habuerint, vtrūque vtrique, vnumq; latus vni lateri æquale, siue, quod æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æqualium angulorū subtenditur: & reliqua latera

reliquis lateribus æqualia

vtrūq; vtriq;

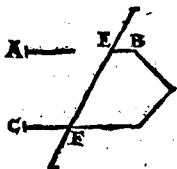
& reliquum angulū reliquo angulo æqualem habebunt.

Theore.

Theorema 18. Pro-

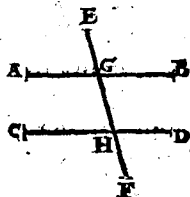
positio 27.

Si in duas rectas lineas re-
cta incidens linea alterna-
tim angulos æquales inter
se fecerit: parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ.

Theorema 19. Propositio 28.

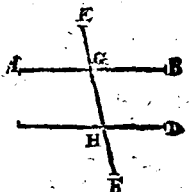
Si in duas rectas lineas recta incidens linea
externum angulū inter-
no, & opposito, & ad eaf-
dem partes æqualē fece-
rit, aut internos & ad eaf-
dem partes duobus rectis
æquales: parallelæ erunt
inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Pro-

positio 29.

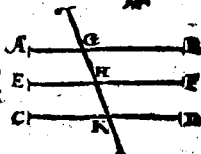
In parallelas rectas lineas
recta incidens linea: & al-
ternatim angulos inter
se æquales efficit & exter-
num interno & opposito
& ad easdem partes æqualem, & inter nos
& ad easdem partes duobus rectis æquales
facit.

Theore-

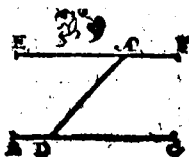
Theorema 21. Pro-
positio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ,
parallelæ, & inter se sunt
parallelæ.

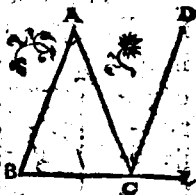
Problematio. Pro-
positio 31.

A dato puncto datæ re-
ctæ lineæ parallelam re-
ctam lineam ducere.

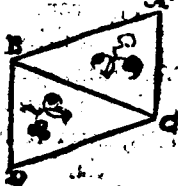
Theorema 22. Pro-
positio 32.

Cuiuscunque trianguli v-
no latere vltius produ-
cto: externus angulus duo-
bus internis & oppositis
est æqualis. Et trianguli
tres interni anguli duobus sunt rectis æ-
quales.

Theorema 23. Pro-
positio 33.

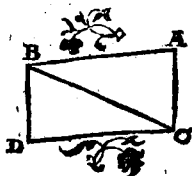
Rectæ lineæ quæ æquales
& parallelas lineas ad
partes easdem coniun-
gunt, & ipsæ æquales &
parallelæ sunt.

Theore.

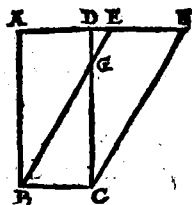
Theorema 24. Pro-
positio 34.

Parallelogrammorú spa-
tiorum æqualia sunt in-
ter se, quæ ex aduerso &
latera & anguli: atque il-
la bifariâ secatur diameter.

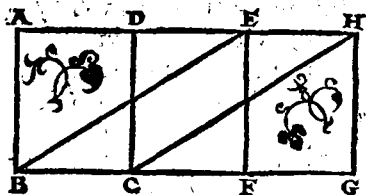
Theorema 25. Pro-
positio 35.

Parallelogramma super
eadem basi, & in eisdem
parallelis cõstituta, inter
se sunt æqualia.

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelogrãma super æqualibus basibus &
in eis-
dẽ pa-
ralle-
lis cõ-
stituta
inter
se sunt
æqualia.

Theorema 27. Pro-
positio 37.

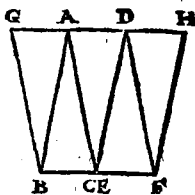
Triãgula super eadẽ basi-
cõstituta, & in eisdẽ paral-
lelis, inter se sunt æqua-
lia.

Theore.

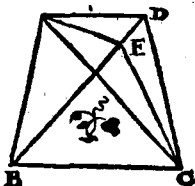
Theorema 28. Pro-
positio 38.

Triangula super æqualibus basibus constituta et in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

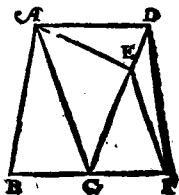
Theorema 29. Pro-
positio 39.

Triangula æqualia super eadem basi, & ad easdem partes constituta: & in eisdem sunt Parallelis.

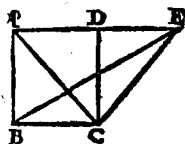
Theorema 30. Pro-
positio 40.

Triangula æqualia super æqualibus basibus, & ad easdem partes constituta, & in eisdem sunt parallelis.

Theorema 31. Propositio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo eandem basin habueris, non eisdemque fuerit parallelis, duplum erit parallelogrammum ipsius trianguli.

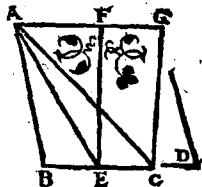

D

Pro-

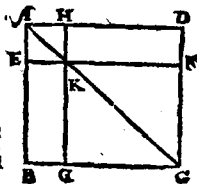
Problema 11. Pro-
positio 42.

Dato triangulo æquale
parallelogrammū con-
stituire in dato angulo
rectilineo.

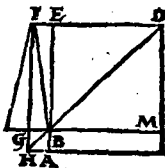
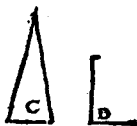
Theorema 32. Pro-
positio 43.

In omni parallelogram-
mo, complementa eorū
quę circa diametrū sunt
parallelogrammorū, in-
ter se sunt æqualia.

Problema 12. Pro-
positio 44.

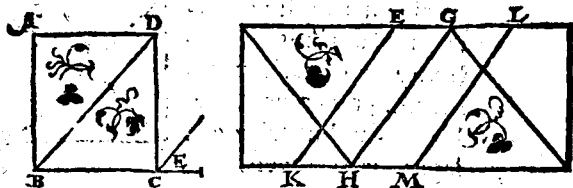
Ad datam rectam lineā
dato triangulo æquale
parallelogrammum ap-
plicare in dato angulo
rectilineo.

Problema 13. Propo-
positio 45.

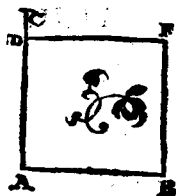
Dato rectilineo æquale parallelogrammū
consti-

constituere in dato angulo rectilineo.

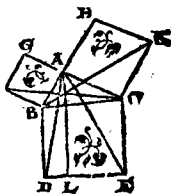
Theorema 41. Pro-
positio 4.

A data recta linea qua-
dratum describere.

Theorema 33. Pro-
positio 47.

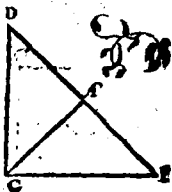
In rectangulis triangulis, quadratum quod
à latere rectum angulum
subtendente describitur,
æquale est eis, quæ à late-
ribus rectum angulum
continentibus describū-
tur, quadratis.

Theorema 34. Pro-
positio 48.

Si quadratum quod ab vno laterum trian-
guli

guli describitur, æquale
 sit eis quæ à reliquis tri-
 anguli lateribus descri-
 buntur, quadratis: angu-
 lus comprehensus sub re-
 liquis duobus trianguli
 lateribus, rectus est.

FINIS ELEMENTI I.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

SECVDVM.

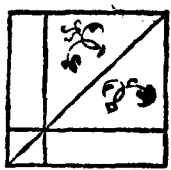
DEFINITIONES.

1.

OMne parallelogrammum rectangulum contineri dicitur sub rectis duabus lineis, quę rectum comprehendunt angulum.

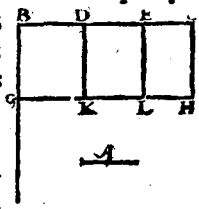
2.

In omni parallelogrammo spatio, vnumquodlibet eorum, quę circa diametrum illius sunt parallelogrammorum, cum duobus cõplementis, Gnomon vocetur.

Theorema 1. Propositio 1.

Si fuerint duę rectę lineę, secetur quę ipsarum altera in quotcunq; segmenta. rectangulum comprehensum sub illis duabus rectis lineis, æquale est eis rectangulis, quę sub infecta & quolibet segmētorum comprehenduntur.

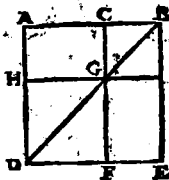

C 3

Theo

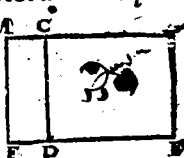
Theorema 2. Pro-
positio 2.

Si recta linea secta sit vt
cunq; , rectāgula quæ sub
tota & quolibet segmen-
torum cōprehenduntur
æqualia sunt ei, quod à to-
ta fit, quadrato.

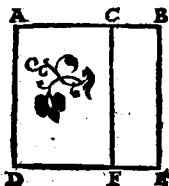
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea secta sit vtcunque, rectangu-
lum sub tota & vno segmētorum compre-
hensum, æquale est & illi
quod sub segmentis cō-
prehenditur rectangulo
& illi, quod à prædicto
segmēto describitur, qua-
drato.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

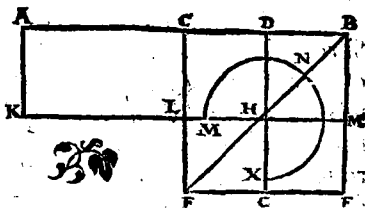
Si recta linea secta sit vt-
cunque : quadratū quod
à tota describitur, æquale
est & illis quæ à segmētis
describūtur quadratis, &
ei quod bis sub segmentis comprehenditur
rectangulo.

Theorema 5. Propositio 5.

Si recta lenea secetur in æqualia & non æ-
qualia: rectan gulum sub inæqualibus seg-
mentis

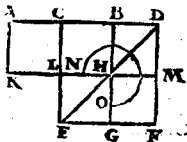
mentis to-
tius com-
prehensū,
vnā cum
quadrato
quod ab
inter me-

dia sectionum, æquale est ei quod à dimi-
dia describitur, quadrato.

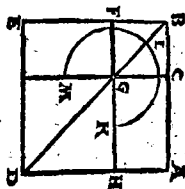
Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea bifariam secetur, & illi recta
quædam linea in rectum adijciatur, rectan-
gulum comprehensum sub tota cum adie-
cta & adiecta simul cum
quadrato à dimidia, æ-
quale est quadrato à li-
nea quæ tū ex dimidia,
nitur, tanquam ab vna
descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

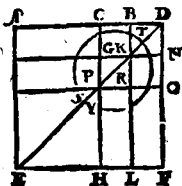
Si recta linea secetur vt cunque, quod à to-
ta, quoque ab vno segmentorum, vtraq;
simul quadrata, æqualia
sunt & illi quod bis sub
tota & dicto segmento
comprehenditur, rectan-
gulo, & illi q̄ à reliquo
segmento fit, quadrato.

C 4 Theo-

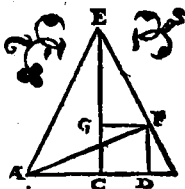
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur vtcunq; rectangulum quater comprehensum sub tota & vno segmentorum, cum eo quod à reliquo segmēto fit, quadrato, equale est ei quod à tota & dicto segmento, tanquā ab vna linea describitur quadrato.

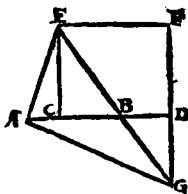
Theorema 9. Propositio 9.

Si recta linea secetur in æqualia & non æqualia: quadrata quæ ab inæqualibus totius segmētis fiunt, duplicia sunt & eius quod à dimidia, & eius quod ab intermedia sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

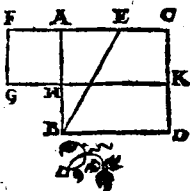
Si recta linea secetur bifariam, adiiciatur autem ei in rectum quæpiam recta linea: quod à tota cū adiuncta, & quod ab adiuncta, vtraq; simul quadrata, duplicia sunt, & eius quod à dimidia, & eius quod à composita ex dimidia & adiuncta,

iuncta, tanquã ab vna descriptum sit quadratorum.

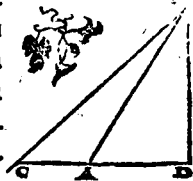
Problema I. Propositio II.

Datam rectam lineã secare, vt comprehensum sub tota & altero segmentorum rectangulum, æquale sit ei quod à reliquo segmento fit, quadrato.

Theorema II. Propositio 12.

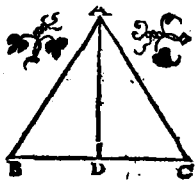
In amblygonijs triangulis, quadratũ quod fit à latere angulum obtusum subtendẽte, maius est quadratis, quæ fiunt à lateribus obtusum angulum comprehendẽtibus, pro quantitate rectanguli bis comprehensi & ab vno laterũ quæ sunt circa obtusum angulũ, in quod cum protractum fuerit, cadit perpendicularis, & ab assumpta exteriorius linea sub perpendiculari prope angulũ obtusum.

D ; Theore-

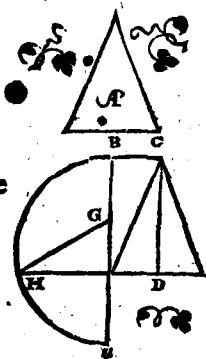
Theorema 12. Propositio 28.

In oxygonijs triangulis quadratū à latere
angulum acutum subtendente, minus est
quadratis quæ fiunt à lateribus acutū an-
gulum cōprehendentibus, pro quantitate
rectanguli bis comprehensi, & ab vno late-
rum, quæ sunt circa acu-
tum angulum, in quod
perpēdicularis cadit, &
ab assumpta interius li-
nea sub perpendiculari
prope acutū angulum.

Problema 2. Pro-
positio 14.

Dato rectilineo æquale
quadratū constituere.

ELEMENTI II. FINIS.

EVCLI

EVCLIDIS

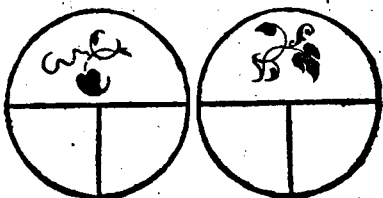
ELEMENTVM

TER TIV M.

DEFINITIONES.

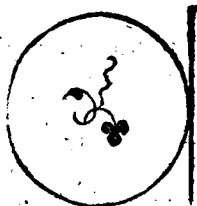
1.

Aequales circuli sunt quorum diametri sũt
 æquales
 vel quo
 rũ quæ
 ex cen-
 tris, rec-
 tæ lineæ
 sunt æ-
 quales.

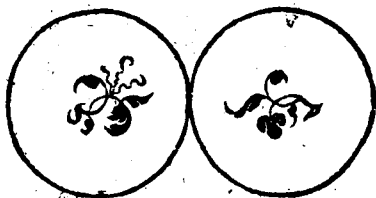
2.

Recta linea circulũ tan-
 gere dicitur, quæ cũm
 circulum tangat, si pro-
 ducatur, circulum non
 fecat.

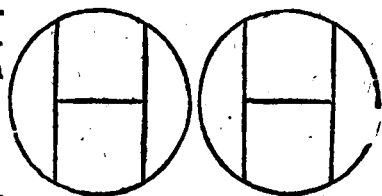

3 Cir.

3
Circuli
seſe mu-
tuo tan-
gere di-
cuntur:
qui ſeſe
mutuo
tangentes, ſeſe mutuo non ſecant.

4
In circulo æqualiter diſtare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à cetro in ipſas ducuntur, ſunt æquales. Ló-
gius au-
tem ab-
eſſe illa
dicitur
in quâ
maior
perpen-
dicularis cadit.

5
Segmentum circuli eſt, fi-
gura quæ ſub recta linea
& circuli peripheria com-
prehenditur.

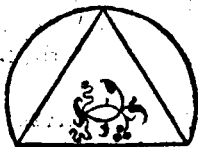

6
Segmenti autem angulus eſt, qui ſub recta
linea

linea & circuli peripheria comprehenditur

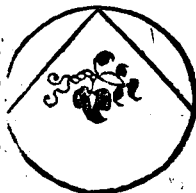
7

In segmento autem angulus est, cum in segmenti peripheria sumptum fuerit quodpiam punctum, & ab illo inter terminos rectæ eius lineæ, quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint rectæ lineæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8

Cùm verò comprehendentes angulum rectæ lineæ aliquam assumitur peripheriam, illi angulus insistere dicitur.

9

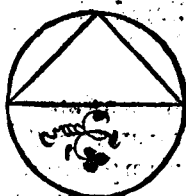
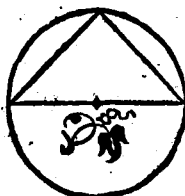
Sector autem circuli est, cùm ad ipsius circuli cẽtrum constitutus fuerit angulus, comprehensa nimirum figura, & à rectis lineis angulum continentibus, & à peripheria ab illis assumpta.

10

Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt

capiunt
equales
aut in q
b'angu-
li inter
se sunt
equales

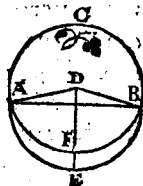
**Problema 1. Pro-
positio 1.**

Dati circuli centrum re-
perire.

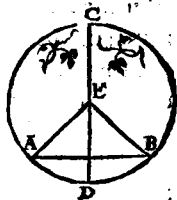
**Theorema 1. Pro-
positio 2.**

Si in circuli peripheria duo
quælibet puncta accepta fue-
rint, recta linea quæ ad ipsa
puncta adiungitur, intra cir-
culum cadet.

Theorema 2. Propositio 3.

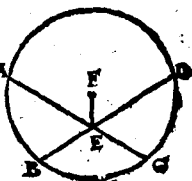
Si in circulo recta quædam leneæ per cen-
trum extensa quandam
non per centrum exten-
sam bifariam secet: & ad
angulos rectos ipsam se-
cabit. Et si ad angulos re-
ctos eam secet, bifariam
quodque eam secabit.

Teorhe.

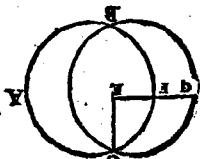
Theorema 3. Pro-
positio 4.

Si in circulo duę rectę li-
neę sese mutuo fecent
non per centrum extēsę
sese mutuò bifariam non
secabunt.

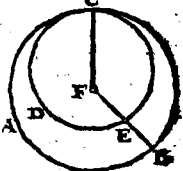
Theorema 4. Pro-
positio 5.

Si duo circuli sese mu-
tuò fecent, non erit illo-
rum idem centrum.

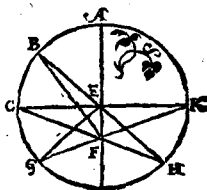
Theorema 5. Pro-
positio 6.

Si duo circuli sese mu-
tuò interius tangant, eo-
rum non erit idem cen-
trum.

Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur
punctum, quod circuli centrum non sit, ab
eoque puncto in circulũ
quędam rectę lineę ca-
dant : maxima quidem
erit ea in qua centrũ, mi-
nima verò reliqua: alia-
rum verò propinquior
illi quę per centrum du-

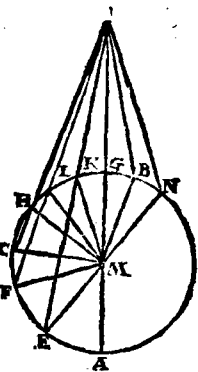

citur

citur, remotiore semper maior est. Duæ autem solum rectæ lineæ æquales ab eodem puncto in circulum cadunt ad vtrasq; partes minimæ.

Theorema 7. Propositio 8.

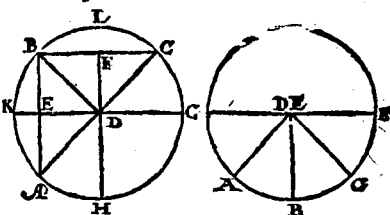
Si extra circulum sumatur punctum quoddam, ab eoque puncto ad circulum deducantur rectæ quædam lineæ, quarum vna quidem per centrum protendatur, reliquæ verò vt libet: in cauam peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum autem propinquior ei, quæ per centrum transit, remotiore semper maior est: in conuexam verò peripheriâ cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ inter punctum & diametrum interponitur: aliarum autem, ea quæ propinquior est minimæ, remotiore semper minor est. Duæ autem tantum rectæ lineæ æquales ab eodem puncto in ipsum circulum cadunt, ad vtrasque partes minimæ.

Theo-

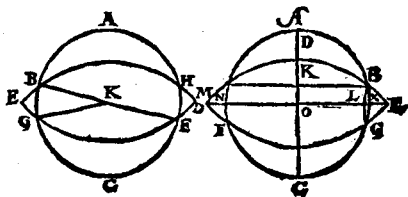
Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit pñctum aliquod, & ab eo puncto ad circulum cadant plures quam duę rectę lineę, æquales, acceptũ punctum centrum ipsius erit circuli.

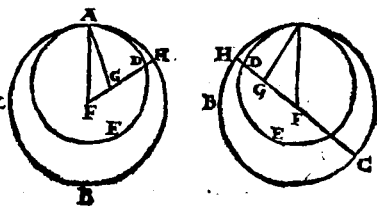
Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulum in pluribus quàm duobus punctis non secat.

Theorema 10. Propositio 11.

Si duo circuli sese intus cõtingāt, atque accepta

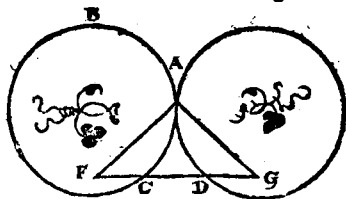

E fuerint

fuerint eorum centra, ad eorum cētra ad-
iuncta recta linea & producta ni cōtactum
circularum cadet.

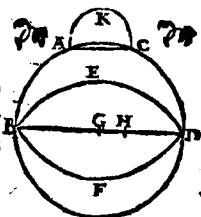
Theorema II. Propositio 12.

Si duo circuli sese exterius contingāt, linea
recta q̄
ad cētra
eorū ad
iūgitur,
p̄ conta-
ctū illū
trāsibit.

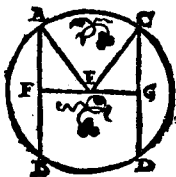
Theorema 12. Pro-
positio 13.

Circulum circulum non
tangit in pluribus pun-
ctis, quam vno, siue intus
siue extra tangat.

Theorema 13. Propo-
positio 23.

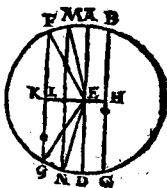
In circulo æquales rectæ
lineæ æqualiter distant à
centro. Et quæ æqualiter
distant à centro, quales
sunt inter se.

Theore.

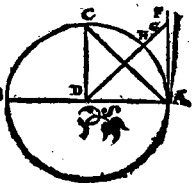
Theorema 14. Propositio 15.

In circulo maxima, quidem linea est diameter; aliarum autem propinquior centro, remotiore semper maior.

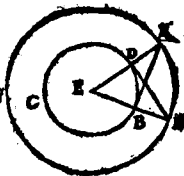
Theorema 51. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusq; circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsū circulum cadet, & in locum inter ipsam rectam lineam & peripheriam comprehensum, altera recta linea nō cadet. Et semicirculi quidem unusquisque angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, reliquus autem minor,

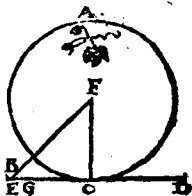
Problema 2. Propositio 17.

A dato puncto rectam lineam ducere, quæ datum tangat circulum.

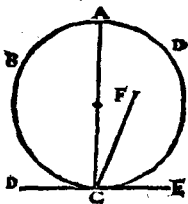
Theorema 16. Pro-
positio 18.

Si circulum tangat recta
quæpiam linea, à centro
autem ad cõtactum ad-
iungatur recta quædam
linea: quę adiũcta fuerit
ad ipsam contingentem perpendicularis
erit.

Theorema 17. Pro-
positio 19.

Si circulum tetigerit re-
cta quæpiam linea, à con-
tactu autem recta linea
ad angulos rectos ipsi tã
genti excitetur, in excita-
ta erit centrum circuli.

Theorema 18. Pro-
positio 20.

In circulo angulus ad cẽ-
trum duplex est anguli
ad peripheriam, cũ fue-
rit eadẽ peripheria basis
angulorum.

Theorema 19. Pro-
positio 21.

In circulo, qui in eodem
segmẽto sunt anguli, sunt
inter se æquales.

Theore-

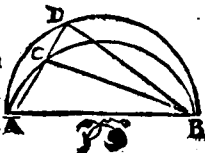
Theorema 20. Propositio 22.

Quadrilaterorum in circulis descriptorum anguli qui ex aduerso, duobus rectis sunt æquales.

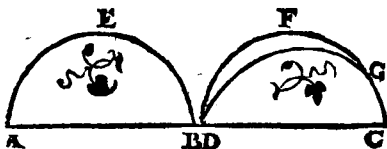
Theorema 21. Propositio 23.

Super eadem recta linea duo segmenta circularum similia & inæqualia non constituetur ad easdem partes.

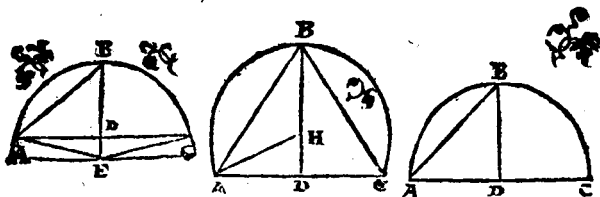
Theorema 22. Propositio 24.

Super equalibus rectis lineis similia circulo-
rum segmenta sunt inter se æqualia.

Problema 23. Propositio 25.

Circuli segmento dato, describere circulum
E 3 cuius

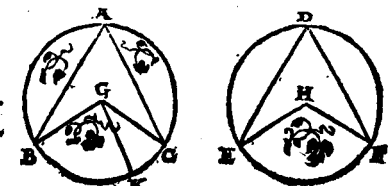

Theorema 22. Propositio 26.

In æqualibus circularis, æquales anguli æqua-
lib. pe-
ripheri-
is in-
sistūt
siue
ad cē-
tra, si-
ue ad peripherias constituti insistant:

Theorema 24 Propositio 27.

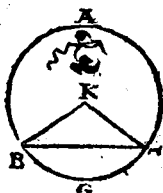
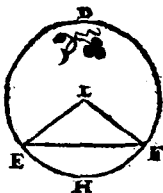
In æqualibus circularis, anguli qui æqualibus
peri-
pheriis
insistūt
sunt in-
ter se æ-
quales
siue ad
cētra, siue ad peripherias cōstituti insistant.

Theore.

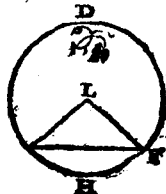
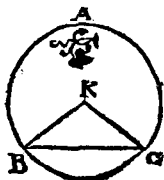
Theorema 25. Propositio 28.

In æqualibus circulis æquales rectæ lineæ
 æquales
 peri-
 pherias
 auferūt
 maiore
 quidē
 maiori,
 minorem autem minori.

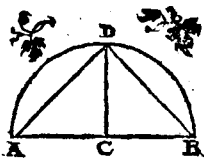

Theorema 26. Propositio 29.

In æqua-
 libꝫ cir-
 culis, æ-
 quales
 periphe-
 rias æ-
 quales
 rectæ lineæ subtendunt.

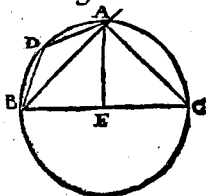
Problema 4. Pro-
positio 30.

Datam peripheriam bi-
 fariam secare.

Theorema 27. Pro-
positio 13.

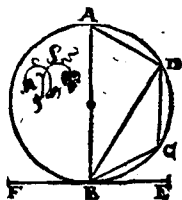
In circulo angulus qui in semicirculo, re-
 ctus

Quis est: qui autem in maiore segmento, minor recto: qui verò in minore segmento, maior est recto. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidem maior est, minoris autè, segmenti angulus, minor est recto.

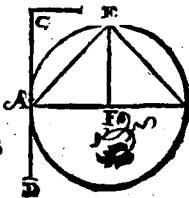
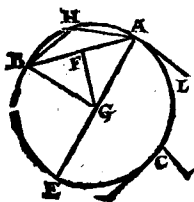
Theorema 28. Propositio 32.

Si circulum tetigerit aliqua recta linea, à contactu autè producat quædam recta linea circulum secans: anguli quos ad contingentem facit æquales sunt ijs qui in alternis circuli segmentis consistunt, angulis.

Problema 5. Propositio 33.

Super data recta linea describere segmentum circuli quod capiat angulum æquale dato angulo rectilineo.

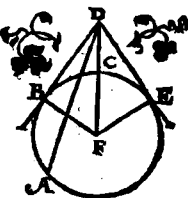

Proble.

verò tangat: quod sub tota secante & exteriorius inter punctum & conuexam peripheriam assumpta comprehenditur rectangulum, æquale erit ei, quod à tangente describitur, quadrato,

Theorema 31. Propositio 37.

Si extra circulū sumatur punctum aliquod, ab eoq; puncto in circulum cadant duæ rectæ lineæ, quarum altera circulum secet, altera in eum incidat, sit autē quod sub tota secante & exteriorius inter punctum & conuexam peripheriam assumpta, comprehenditur rectangulum, æquale ei, quod quadrato: incidens ipsa circulum tanget.

ELEMENTI II. FINIS.

EVCLI

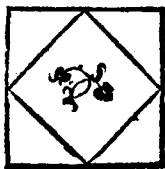
EVCLIDIS

ELEMENTVM

QVARTVM.

DEFINITIONES.

^{1.}
Figura rectilinea in
 figura rectilinea in-
 scribi dicitur, cū singuli
 eius figura quæ inscri-
 bitur, anguli singula la-
 tera eius, in qua inscri-
 bitur, tangunt.

^{2.}
 Similiter & figura circum figurā describi
 dicitur, quum singula eius quæ circūscri-
 bitur, la-
 tera sin-
 gulose-
 i^o figu-
 ræ angu-
 los teti-
 gerint,
 circum quam illa describitur.

^{3.}
 Figura rectilinea in circulo inscribi dici-
 tur, quū singuli eius figuræ quæ inscribitur,
 angu-

anguli tetigerint circuli peripheriam.

4

Figura verò rectilinea circa circulū describi dicitur, quū singula latera eius, quæ circum scribitur, circuli peripheriā tangunt.

5

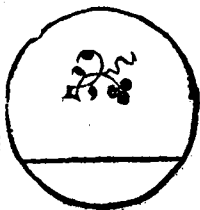
Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quum circuli peripheria singula latera tãgit eius figuræ, cui inscribitur.

6

Circulus autem circum figurā describi dicitur, quū circuli peripheria singulos tãgit eius figuræ, quam circumscribit, angulos.

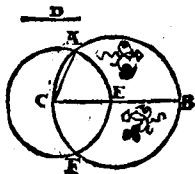
7

Recta linea in circulo accommodari seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema 1. Proposition 1.

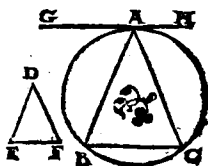
In dato circulo, rectam lineam accommodare equalem datæ rectæ lineæ quæ circuli diametro nō sit maior.

Proble-

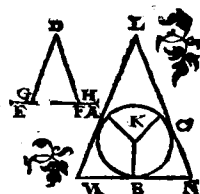
Problema 2. Pro-
positio 3.

In dato circulo, triangu-
lū describere dato trian-
gulo æquiangulum.

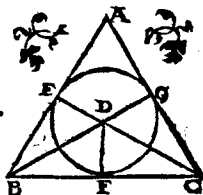
Problema 3. Pro-
positio 3.

Circa datum circulū tri-
angulū, describere dato
triangulo æquiangulū.

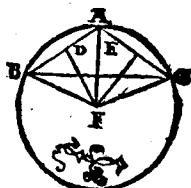
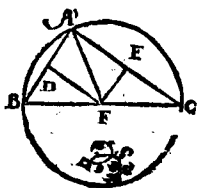
Problema 4. Propo-
positio 4.

In dato triangulo circu-
lum inscribere.

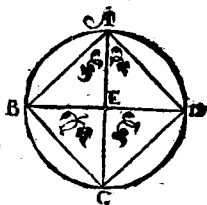
Problema 5. Propositio 5.

Circa datum triangulum, circum-
scribere.

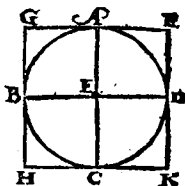
Problema 6. Pro-
positio 6.

In dato circulo quadra-
tum describere.

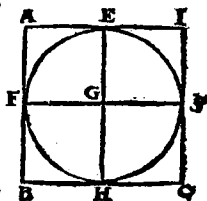
Problema 7. Propo-
sio 7.

Circa datum circulum,
quadratum describere.

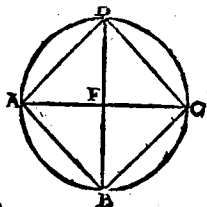
Problema 8. Propo-
sio 8.

In dato quadrato circu-
lum inscribere.

Problema 9. Pro-
positio 9.

Circa datum quadratū,
circulum describere.

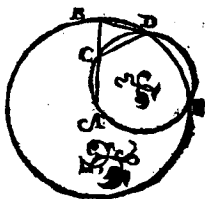

Proble.

LIBER I.

Problema 10. Propositio 10.

Isoceles triángulum constituere, quod habeat vtrunque eorum, qui ad duplum reliqui.

Theorema II. Propositio II.

In dato circulo, pentagonum æquilaterum & æquiángulum inscribere.

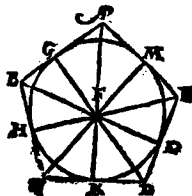
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum, pentagonum æquilaterum æquiángulum describere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato pentagono æquilatero & æquiángulo circulum inscribere.

Proble

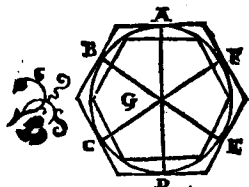
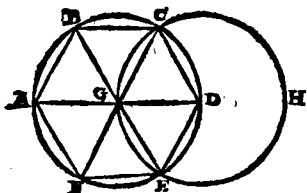
Problema 14. Pro-
positio 14.

Circa datū pentagonū,
æquilaterum & æquian-
gulum, circulum descri-
bere.

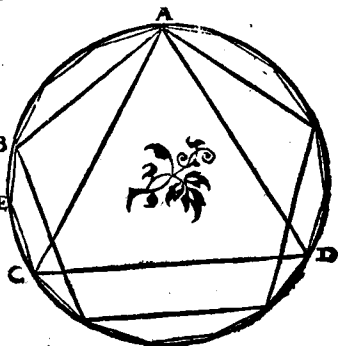
Problema 15. Propositio 15.

In dato circulo hexagonum & æquilaterū
& æquiangulum inscribere.

propositio 16. Theorema 16.

In dato cir-
culo quin-
tidecago-
num & æ-
quilaterū
& æquian-
gulum de-
scribere.

EVCLIDIS ELEMENTVM

QVINTVM. DEFINITIONES.

¹
PARS est magnitudo magnitudinis minor maioris, quum minor metitur maiorem.

²
Multiplex autem est maior minoris, cum minor metitur maiorem.

³
Ratio, est duarum magnitudinum eiusdem generis mutua quædam secundum quantitalem habitudo.

⁴
Proportio verò, est rationum similitudo.

⁵
Ratione habere inter se magnitudinis dicuntur, quæ possunt multiplicatæ sese mutu superare.

^{6.}
In eadem ratione magnitudines dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartam, cum primæ & tertiæ æquè multiplicia, à secundæ & quartæ æquè multiplicibus,
F qualif.

qualiscunq; sit hæc multiplicatio, vtrumq; ab vtroque: vel vnà deficiunt, vel vnà equalia sunt, vel vnà excedūt, si ea sumātur quæ inter se respondent.

7

Eandam autem habētes rationem magnitudines, proportionales vocentur.

8

Cum verò æquè multiplicium, multiplex primæ magnitudines exceſſerit? multiplicē secundæ, at multiplex tertiæ non exceſſerit multiplicem quartæ: tunc prima ad secundam, maiorem rationem habere dicetur, quàm tertia ad quartam.

9

Proportio autē in tribus terminis paucissimis consistit.

10

Cùm autem tres magnitudines proportionales, fuerint, prima ad tertiam, duplicatā rationē habere dicitur eius quam habet ad secundam. At cùm quatuor magnitudines proportionales, fuerint, prima ad quartam, triplicatam rationem habere dicitur eius quam habet ad secundam: & semper deinceps vno amplius, quādiu proportio extiterit.

II

Homo logē, seu similes ratione magnitudines dicuntur, antecedentes quidē antecedenti-

dentibus, consequētēs verò cōsequētibus.

12

Alternatio, est sumptio antecedentis cōparati ad antecedentem, & cōsequentis ad consequentem.

13

Inuersa ratio, est sumptio cōsequentis, ceu antecedentis, ad antecedentē velut ad consequentem.

14

Compositio rationis, est sumptio antecedentis cū consequente ceu vnus ad ipsum consequentem.

15

Diuisio rationis, est sumptio excessus quo consequentem superat antecedens ad ipsum consequentem.

16

Conuersio rationis, est sumptio antecedentis ad excessum, quo superat antecedens ipsum consequentem.

17

Ex æqualitate ratio est, si plures duabus sint magnitudines, & his alię multitudine pares quæ binæ sumantur, & in eadem ratione: quum vt in primis magnitudinibus prima ad vltimam sic & in secundis magnitudinibus prima ad vltimā sese habuerit, vel aliter, sumptio extremorū per subductionem mediorum.

18

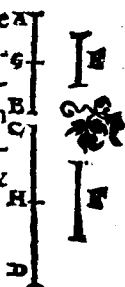
Ordinata proportio est, cū fuerit quem admodum antecedens ad consequentem ita antecedens ad consequentem : fuerit etiam vt consequens ad aliud quidpiam. ita consequens ad aliud quidpiam.

19

Perturbata autē proportio est, tribus positis magnitudinibus, & alij quæ sint his multitudine pares, cū vt in primis quidē magnitudinibus se habet antecedēs ad cōsequentem, ita in secūdis magnitudinibus antecedens ad consequentem : vt autem in primis magnitudinibus consequens ad aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema 1. Propositio 1.

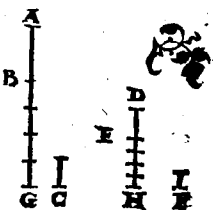
Si sint quotcūque magnitudines quotcunque magnitudinum æqualium numero singule singularum æquē multiplices, quā multiplex est vnus vna magnitudo, tam multiplices erunt, & omnes omnium.

Theorema 2. Propositio 2.

Si prima secunda æquē fuerit multiplex, atque

atque tertia quartæ, fuerit autē & quinta secūde æquē multiplex, atque sexta quartæ: erit & cōposita prima cū quinta, secūdæ æquē multiplex atque tertia cum sexta, quartæ.

Theorema 3. Propositio 3.

Si si prima secundæ æquē multiplex atque tertia quartæ, sumātur autē æquē multiplices primæ & tertiæ erit & ex æquo sumptarum vtraque vtriusque æquē multiplex, altera quidem secundæ, altera autē

Theorema 4. Propositio 4.

Si prima ad secundam, eandē habuerit rationem, & tertia ad quartam: etiam æquē multiplices pri-

mæ & tertiæ, ad æquē multi-
ces secundæ &
quartæ iuxta
quāvis multi-
plicationē, ean-

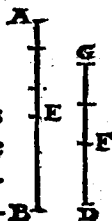

dem habebunt rationem, si prout inter se
F 3 respon-

78 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
respondent, ita sumptæ fuerint.

Theorema 5. Pro-
positio 5.

Si magnitudo magnitudinis
æquæ fuerit multiplex, atque
ablata ablata: etiam reliqua re-
liquæ ita multiplex erit, vt to-
ta totius.

Theorema 6. Propo-
sio 6.

Si duæ magnitudines, duarum
magnitudinum sint æquæ mul-
tiplices, & detractæ quædam sint
earundem æquæ multiplices: & reliquæ
eisdem aut æquales sunt, aut æquæ ipsarum
multiplices.

Theorema 7. Pro-
positio 7.

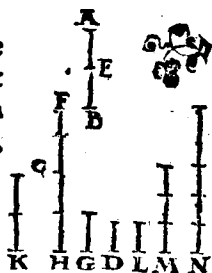
Æquales ad eandem, eadem
habent rationem: & eandem ad
æquales.

Theorema 8. Propo-
sio 8.

In æqualium magnitudinū maior, ad ean-
dem

dem maiorem ratione
habet, quàm minor: &
eadem ad minorem: ma
iorem rationem habet,
quàm ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habet rationem,
æquales sunt inter se: & ad quas
eadem, eandem habet rationem,
eæ quoque sunt inter se æqua
les.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinē ratio
nem habentium, quæ maiorem
rationē habet, illa maior est ad
quam autē eadem maiorem ra
tionem habet, illa minor est.

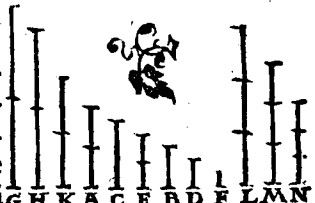
Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt
eadem rationes,
& inter se sunt
eædem.

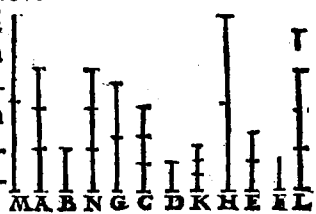
Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales, quem admodum se habuerit vna antecedentium ad vnā consequentiū, ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

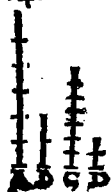
Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundum, eandem habuerit rationem, quam tertia ad quartam, tertia verò ad quartam maiorem rationem habuerit, quam quinta ad sextam. prima quoque ad secundam maiorem rationem habebit, quam quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

Si prima ad secundam eandem habuerit rationem, quam tertia ad quartam, prima verò quam tertia maior fuerit, erit & secunda maior quam quarta. Quod si prima fuerit æqualis tertiæ, erit

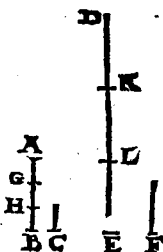

&

& secunda æqualis quartæ: si verò minor,
& minor erit.

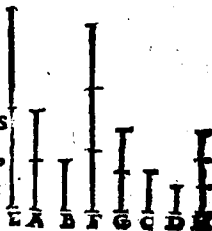
Theorema 15. Pro-
positio 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadē sunt
ratione, si prout sibi mu-
tuo respondent, ita su-
mantur.

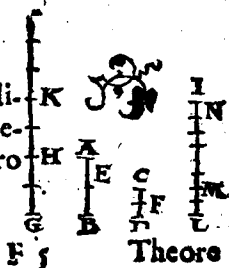
Theorema 16. Pro-
positio 16.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint,
& vicissim proportiona-
les erunt.

Theorema 17. Pro-
positio 17.

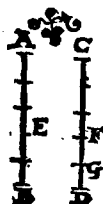
Si compositæ magnitudi-
nes porportionales fue-
rint hæ quoq; diuisæ pro-
portionales erunt.

Theore

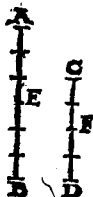
Theorema 18. Pro-
positio 18.

Si diuise magnitudines sint pro-
portionales, hæ quoque compo-
sitæ proportionales orunt.

Theorema 19. Pro-
positio 19.

Si quemadmodum totum ad to-
tum, ita ablatum se habuerit ad
ablatum: & reliquum ad reli-
quum, vt totum ad totum se ha-
bebit.

Theorema 20. Propositio 20.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero, quæ binæ & in eadem ratione
sumatur, ex æ-

quo autē prima

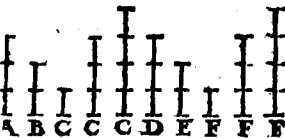
quàm tertia ma-

ior fuerit: erit &

quarta, quā sexta

maior. Quod si

prima tertiæ fuerit æqualis, erit & quarto
æqualis sextæ: sin illa minor, hæc quoque
minor erit.

Theore-

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & alię ipsis æqua-
les numero quæ binæ & in eadem ratione
sumatur, fuerit

quę perturbata

earū proportio

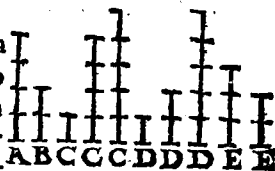
ex æquo autem

prima quàm ter-

tia maior fuerit

erit & quarta

quā sexta maior: quòd si prima tertiæ fue-
rit æqualis, erit & quarta æqualis sextæ: sin
illa minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Pro-
positio 22.

Si sint quot-

cunq; magni-

tudines, & a-

lię ipsis æqua-

les numero,

quæ binæ in

eadē ratione

sumantur, et

ex æquali-

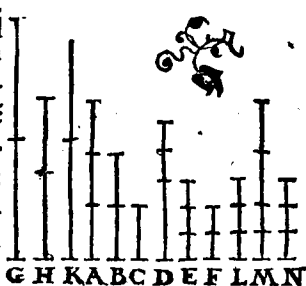
tate in eadem ratione erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, aliæq; ipsis æqua-
les

les numero, q̄
binę in eadem
ratione sumā-
tur, fuerit autē
perturbata ea-
rū proportio:
etiā ex æquali-
te in eadem ra-
tione erunt.

Theorema 24. Pro-
positio 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit rationē, quam tertia
ad quartam, habuerit autem & a
quinta ad secundam, eandē ra-
tionem, quā sexta ad quartam:
etiam cōposita prima cū quin-
ta ad secundam eandē habebit
rationē, quam tertia cum sexta ad quartam.

Theorema 25. Pro-
positio 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint, ma-
xima & minima reliqui-
duabus maiores erunt

33

EVCLIDIS

ELEMENTVM

SEXTVM.

DEFINITIONES.

I

Similes figuræ rectilinéæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habēt, atque etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia,

2

Reciproæ autem figuræ sunt, cum in vtraque figura antecedentes & consequentes rationum termini fuerint.

3

Secundum extremam & mediam rationē recta linea secta esse dicitur, cum vt tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

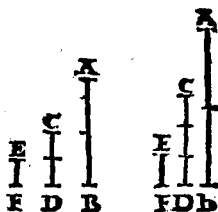
4

Altitudo cuiusque figure, est linea perpendicularis à vertice ad basin deducta

s Ra-

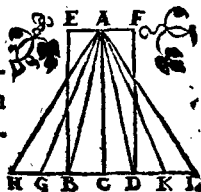
5.

Ratio ex rationibus cō
poni dicitur, cū ratio-
num quantitates inter
in multiplicatæ aliqua
effecerint rationem.

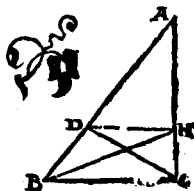
Theorema 1. Propo-
sitiō. 1

Triangula & parallelo-
gramma, quorum eadem
fuerit altitudo, ita se ha-
bent inter se vt bases.

Theorema 2. Propositio 2.

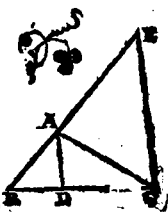
Si ad vnum trianguli latus parallela ducta
fuerit recta quædam linea: hæc proportio-
naliter secabit, ipsius
trianguli latera. Et si trian-
guli latera proportiona-
liter secta fuerint: quæ
ad sectiones adiuncta fue-
rit recta linea, erit ad re-
liquum ipsius trianguli
latus parallela.

Theorema 3. Propositio 3.

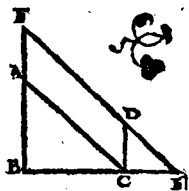
Si trianguli angulus bifariam sectus, sit, se-
cans autē angulum recta linea secuerit & ba-
sim: basis segmenta eandem habebunt ra-
tionem,

tionem, quam reliqua ipsius
trianguli latera, Et si basis se-
gmenta eandem habeant ra-
tionem quam reliqua ipsius
trianguli latera, recta linea,
quæ à vertice ad sectionem
producitur, ea bifariâ secat
trianguli ipsius angulum.

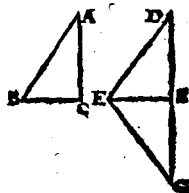
Theorema 4. Pro-
positio 4

Aequiangulorum trian-
gulorum proportianolia
sunt latera, quæ circum æ-
quales angulos, & homo-
loga sunt latera, quæ æqualibus angulis sub-
tenduntur.

Theorema 5. Propositio 5.

Si duo triângula latera pro-
portionalia habeant, æqui
angula erunt triangula, &
æquales habebunt eos an-
gulos, sub quib' homolo-
ga latera subtenduntur.

Theorema 6. Propositio 6.

Si duo triangula vnum angulùm vni angu-
lo æqualẽ, & circum æquales angulos latera
ppportionalia habuerint, æquiangula erunt
trias

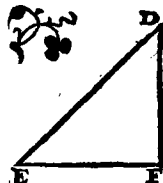
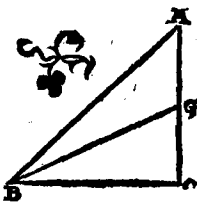
triangu-
la, æqua-
lesq; ha-
bebunt
angulos
sub qui-
bus ho-

mologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula vnum angulum vni angu-
lo æqualem, circū autem alios angulos la-
tera proportionalia habent, reliquorum
vero si-

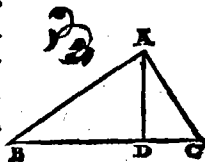
mul v-
trunq;
aut mi-
norem
aut non
minore

recto: æquiangula erunt triangula, & æqua-
les habebunt eos angulos circum quos pro-
portionalia sunt latera.

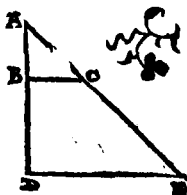
Theorema 8. Propositio 8.

Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis du-
cta sit quæ ad perpendi-
cularem triangulo, tum
toti triangulo, tum ipsa
inter se similia sunt.

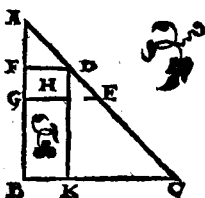
Problema 1. Propositio 9.

A data recta linea imperatam partem auferre.

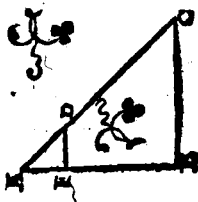
Problema 2. Propositio 10.

Datam rectam lineam in sectam similiter secare, vt data altera recta secta fuerit.

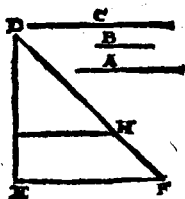
Problema 3. Propositio 11.

Duabus datis rectis lineis, tertiam proportionalem ad inuenire.

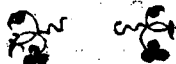
Problema 4. Propositio 12.

Tribus datis rectis lineis quartam proportionalem ad inuenire.

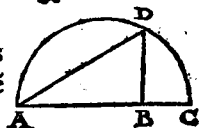

G Proble-

Problema 5. Propositio 13.

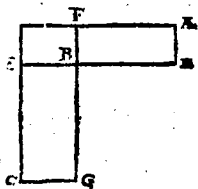

Duab' datis rectis lineis
mediam proportionalē
adinuenire.

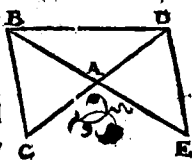
Theorema 9. Propositio 14.

Aequalium, & vnū vni æqualem habentiū
angulum parallelogrammorum recipro-
ca sunt latera, quæ circum æquales angu-
los. & quorū parallelo-
grammorum vnum angu-
lum vni angulo æqua-
lem habentiū recipro-
ca sunt latera, quæ cir-
cum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theorema 10. Propositio 15.

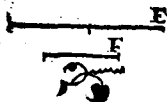
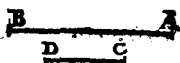
Aequalium, & vnū angulum vni æqualem
habentiū triangulorum reciproca sunt late-
ra, quæ circum æquales
angulos. & quorū trian-
gulorum vnum angulum
vni æqualem habentium
reciproca sunt latera, q̄
circum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theo-

Theorema 11. Propositio 16.

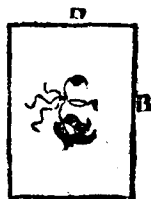
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint, quod sub extremis comprehenditur rectangulū, æquale est ei, quod sub medijs comprehenditur rectāgulo. Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur rectāgulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 17.

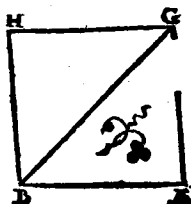
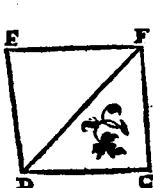
Si tres rectæ lineæ sint proportionales, quod sub extremis comprehenditur rectangulū æquale est ei, quod à media describitur quadrato: & si sub extremis comprehensum rectangulum æquale sit ei quod à media describitur quadrato, illæ tres rectæ lineæ proportionales erunt.

G 2 Pro-

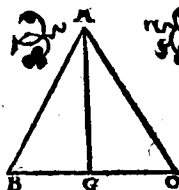
Problema 6. Propositio 18.

A data re-
cta linea,
dato recti
lineo simi-
le simili-
terq; po-
situm re-
ctilineum describere.

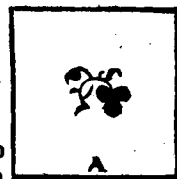
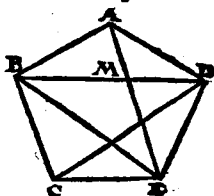
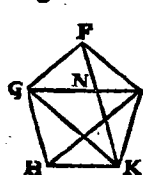
Theorema 13. Propositio 19.

Similia
triangula
inter se
sunt in
duplica
ta ratio-
ne late-

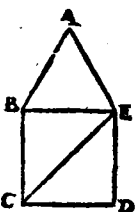

rum homologorum. Theore. 14. Propositio 20.

Similia
polygo-
na in si-
milia
triangu-
la divi-
duntur,
& nume-
ro equa-
lia, &
homo-
loga to-
tis. Et po-

Iygonā dū
plicatā
habent eā
inter se ra
tionē, quā
latus ho
mologū
ad homologū latus.

Theorema 15. Pro
positio 21.

Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

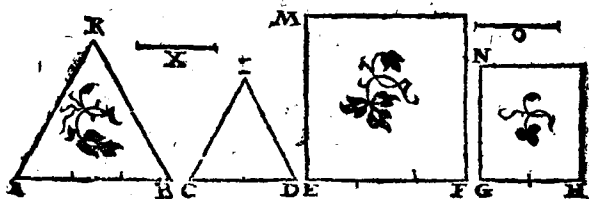
Theorema 16. Pro
positio 22.

Si quatuor rectę lineę proportionales fue
rint: & ab eis rectilinea similia similiterq;
descripta proportionalia erūt. Et si à rectis
lineis similia similiterq; descripta rectili
nea proportionalia fuerint, ipsę etiam re

G 3

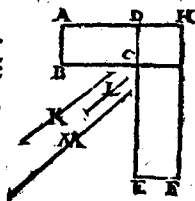
et

Et lineæ proportionales erunt.

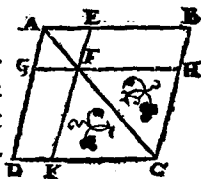
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelogramma inter se ratione habent eum, quæ ex lateribus componitur.

Theorema 18. Propositio 24.

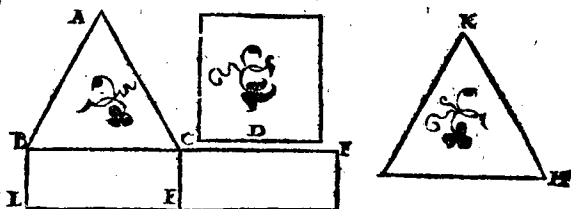
In omni parallelogrammo, quæ circa diametrum sunt parallelogramma, & toti & inter se sunt similia.

Proble-

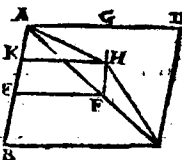
Problema 7. Propositio 25.

Dato rectilineo simile, & alteri dato equale idem constituere.

Theorema 19. Propositio 26.

Si à parallelogramo parallelogrammū ablatū sit, & simile toti & similiter positū communē

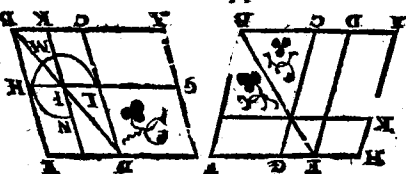

cum eo habens angulum, hoc circum eandem cum toto diametrum consistit.

Theorema 20. Propositio 27.

Omnium parallelogramorum secundum eandem rectam lineam applicatorū deficient

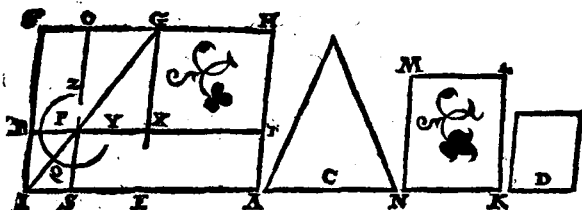
umq; figuris parallelogramis

76 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 milibus similiterque positisei, quod à di-
 midia describitur, maximum, id est. quod
 ad dimidiam applicatur parallelogram-
 mum simile existens defectui.

Problema 8. propositio 28.

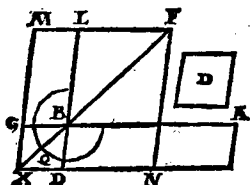
Ad datam lineam rectam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammum applicare de-
 ficiens figura parallelogramma, quæ simi-
 lis sit alteri rectilineo dato. Oportet autè
 datum rectilineum, cui æquale applican-
 dum est, non maius esse eo quod ad dimi-
 diam applicatur, cum similes sint defectus
 & eius quod à dimidia describitur, & eius
 cui simile deesse debet.

Problema 9. Propo-
 sitio. 29.

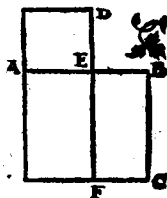
Ad datam rectam lineam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammum applicare, exce-
 des figura parallelograma, quæ similis sit
 paral.

parallelogrammo alteri dato.

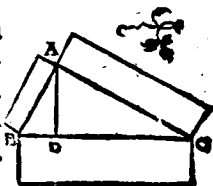
Prblema 10. Propo-
positio 30.

Propositam rectam line-
am terminatā, extrema
ac media ratione secare.

Theorema 21. Propositio 31

In rectangulis triāgulis, figura quęuis à la-
tere rectū angulū sub-
tendēte descripta equa-
lis est figuris, quę prio-
ri illi similes & simili-
ter positę à lateribus re-
ctū angulum continen-
tibus describuntur.

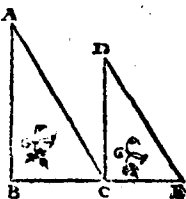

Theorema 22. Propo-
positio 32.

Si duo triāgula, quę duo latera duobus la-
teribus proportionalia habeant, secūdum

G ; vnum

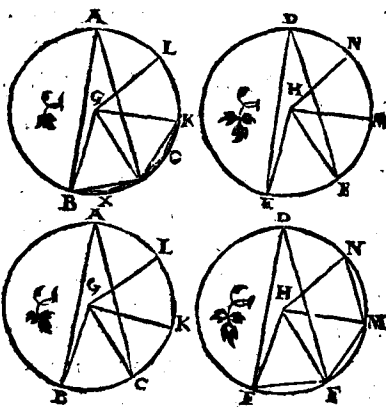
vnum angulū compo-
 sita fuerint, ita vthomo-
 loga eorum latera sint
 etiam parallela, tum reli-
 qua illorum ttriangulo-
 rum latera in rectam li-
 neam collocata reperi-
 entur.

Theorema 23. Propositio 33.

In æqualibus circulis anguli eandē habent
 rationem, cū ipsis peripherijs in quibus in-
 sistūt, siue ad cētra siue ad peripherias con-
 tituti,

illis in
 sistant
 peri-
 phē-
 rijs In
 super
 verò &
 secto-
 res qd
 pe qui
 ad cē-
 tra cō-
 sistūt.

EVCLIDIS⁷⁹ ELEMENTVM

SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

¹
Vnitas, est secundum quam entium quodque dicitur vnum.

²
Numerus autem, ex vnitatibus composita multitudo.

³
Pars, est numerus numeri minori maior, cum minor metitur maiorem.

⁴
Partes autem, cum non metitur.

⁵
Multiplex verò, maior minoris, cum maiorem metitur minor.

⁶
Par numerus est, qui bifariam non diuiditur.

⁷
Impar verò, qui bifariam non diuiditur vel, qui vnitatem differt à pari.

⁸
Pariter par numerus est, quem par numerus metitur per numerum parem.

⁹ Pari.

9.

Pariter autem impar, est quem par numerus metitur per numerum imparem.

10.

Impariter verò impar numerus, est quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11.

Primus numerus, est quem vnitas sola metitur.

12.

Primi inter se numeri sunt, quos sola vnitas mensura communis metitur.

13.

Compositus numerus est, quem numerus quispian metitur.

14.

Compositi autè inter se numeri sunt, quos numerus aliquis mensura communis metitur.

15.

Numerus numerum multiplicare dicitur, cum toties compositus fuerit is, qui multiplicatur, quot sunt in illo multiplicante vnitates, & procreatus fuerit aliquis.

16.

Cum autè duo numeri mutuò sese multiplicantes quem piam faciunt, qui factus erit planus appellabitur, qui verò numeri mutuò sese multiplicarint, illi latera dicentur.

17. Cum

17

Cùm verò tres numeri mutuò sese multiplicantes quempiâ faciunt, qui procreatus erit solidus appellabitur, qua autem numeri mutuò sese multiplicarint, illius, latera dicentur.

18.

Quadratus numerus est, qui equaliter equalis: vel, qui à duobus equalibus numeris continetur.

19.

Cubus verò, qui à tribus equalibus equaliter: vel, quia tribus equalibus numeris continetur.

10

Numeri proportionales sunt, cum primus secundi, & tertius quarti æquè multiplex est, ut eadem pars, vel eadem partes.

21

Similes plani & solidi numeri sunt, qui proportionalia habent latera.

22

Perfectus numerus est, qui suis ipsius partibus est æqualis.

Theorema I. Pro- positio I.

Duobus numeris in æqualibus propo-
tis,

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

cis, si detrahatur semper minor.
de maiore, alterna, quadam de-
tractione; neque reliquus vn-
quam metiatur præcedentem
quo ad assumpta sit vnitas: qui
principio propositi sunt nume-
ri primi inter se erunt.

A
H
C
F
G
B D E

Porblema 1. Pro-
positio 2.

A C
E

Duobus numeris datis non
primis inter se, maximã co-
mune mensurã reperire

E E
B D BD

Broblema 2. Propo-
sitio 3

A B C D E
8 6 4 2 3

Tribus numeris da-
tis non primis inter
se, maximam eorum
communem mensuram reperire.

A B C D E F
18 13 8 6 2 3

Theorema 18. Pro-
positio 8.

C
F

Omnis numerus, cuiusq;
numeri minor maioris
aut par est, aut partes.

C
C E
B B D

Theore.

12 7 6 9 3

Theorema 3. Propo-
sitio 5.

Si numeris numeri par fue-
rit, & alter alterius eadē pars
& simul vterque vtriusque
simul eadem pars erit, quæ
vnus est vnus.

C

:

:

:

G

:

:

:

A

6

E

:

:

:

H

:

:

:

A

6

C

:

:

:

B

E

:

:

:

A

6

B

E

:

:

:

L

:

:

A

11

F

:

:

:

H

:

:

:

C

8

Theor. 4. Propo. 6.

Si numer' sit numeri par-
tes, & alter alterius eadē
partes, & simul vterque v-
triusque simul eadē par-
tes erunt, quæ sunt vnus
vnus.

B

:

:

:

H

:

:

:

A

6

C

:

:

:

9

D

:

:

:

8

D

:

:

:

F

:

:

:

C

:

:

:

D

:

:

:

F

:

:

:

C

12

Theorema 5. Pro-
positio 7.

Si numerus numeri eadē si pars
quæ detractus detracti, & reli-
quus reliqui eadē pars erit, quæ
totus est totius.

Theorema 6. Propo-
sitio. 8.

Si numerus numeri eadē sint
partes quæ detractus detracti
& reliquus reliqui eadē partes
erūt, quæ sūt totus totius. Theo-

G..M.K..N.H.

B

E

:

:

:

A

6

B

E

:

:

:

L

:

:

:

A

11

D

:

:

:

F

:

:

:

C

:

:

:

D

:

:

:

F

:

:

:

C

:

:

:

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeris pars
fit, & alter alterius eadem
pars, & vicissim quæ pars
est vel partes primus ter-
tij, eadem pars erit eodem
partes, & secundus quarti. 4 8 5 10

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri par-
tes sint, & aliter alterius
eadem partes, etiam vicis-
sim quæ sunt partes au-
pars primus tertij, eodem
partes: erunt vel pars & se-
cundus quarti. 4 6 10 18

Theorema 9. Pro-
positio 11.

Si quemadmodum se habet totus
ad totum, ita detractus ad detra-
ctum, & reliquus ad reliquum ita
habebit ut totus ad totum 6 8

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotcunque nume-
ri proportionales; quem-
admodum se habet vnus ante-
cedentium ad vnum sequentium, ita se-
habe-

habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint : : : :
 proportionales, & vicissim proportionales erunt. A B C D
 12 4 9 3

Theorema 12. Propositio 14

Si sint quotcunque : : : : : :
 numeri, & alij illis A B C D E F
 æquales multitudi- 12 6 3 8 4 2
 ne, qui bini sumantur & in eadem ratione:
 etiam ex æqualitate in eadem ratione erunt

Theorema 13. Propositio 15.

Si vnitas numerum quēpiā metiatur, aliter verò
 numerus alium quendā
 numerū æquē metiatur,
 & vicissim vnitas tertium
 numerū æquē metietur, A B D
 atque secundis quartum. 1 3 6

Theorema 14. Propositio 16

Si duo numeri mutuo sese multiplicātes faciant aliquos
 qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales erunt. E A B C D
 1 2 4 8 2

H Theo-

Theorema 15. Propositio 17.

Si numerus duos numeros multiplicans faciat aliquos, qui ex illis procreati erunt, eadem rationem habebunt, quam multiplicati.

:	:	:	:	:	:
I	A	B	C	D	E
1	3	4	5	12	15

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerum quempiam multiplicantes faciant aliquos, geniti ex illis eandem habebunt rationem, quam qui illum multiplicarunt.

:	:	:	:	:
A	B	C	D	E
4	5	3	12	15

Theorema 17. Propositio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales, quod ex primo & quarto fit, equalis erit ei qui ex secundo & tertio; & si qui ex primo & quarto fit numerus equalis sit ei qui ex secundo & tertio, illi quatuor numeri sint proportionales erunt.

:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G
6	4	3	2	12	12	18

Theorema 18. Propositio 20.

Si tres numeri sint proportionales, qui ab extremis continetur, equalis est ei qui a medio

dio

dio efficitur. Et si qui ab ex-
 tremis cōtinetur æqualis sit
 ei qui à medio describitur, il-
 li tres numeri proportiona-
 les erunt.

:	:	:
A	B	C
9	6	4
D		
6		

Theorema 19. Propo-
 sitio. 21.

Minimi numeri omniū,
 qui eandem cū eis ratio-
 nem habēt, æqualiter me-
 tiūtur numeros eandem
 rationem habētes, maior
 quidem maiorem, minor
 verò minorem

D	L		
G	H		
C	E	A	B
4	3	8	6

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres sint numeri & alij multitudine illis
 æquales, qui bini sumantur & in eadem ra-
 tione, sit autem perturbata eorū propor-
 tio, etiam ex æ-
 qualitate in ea-
 dem ratione e-
 runt.

:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F
6	4	3	12	8	6

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri minimi sunt omniū
 eandem cum eis ra-
 tionem habentium.

:	:	:	:	:
A	B	E	C	D
5	6	2	4	3
H	2			

Theo.

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omni- : : : :
um eandem cum eis ra- ABCDE
tionem habentiũ, pri- 8 6 4 3 2
mus sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter
utrum illorum metitur : : : :
numerus, is ad reliquũ A B C D
primus erit. 6 7 3 4

Theorema 24. Propositio 25.

Si duo numeri ad quẽ
piam numerum primi
sint, an eundem primus
is quoque futurus est, B
qui ab illis productus A C D E F
fuerit. 5 5 5 3 2

Theorema 25. Pro-
positio 27.

Si duo numeri primi sint in- : : : :
ter se, q ab vno eorũ gignitur A C D
ad reliquum primus erit. 7 6 3

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
vtrunque primi sint, : : : : : :
& qui ex eis gignen- A B E C D F
tur, primi inter se e- 3 5 15 2 4 8
runt.

Theore-

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multiplicās vterq; seipsum procreet aliquem, qui ex ijs producti fuerint, primi inter se erūt. Quod si numeri initio propositi multipli-
cantes eos qui producti sunt, effecerint ali-
quos, hi quoq; inter se primi erunt, & circa
extremos idem hoc

semper eueniet.

A C E B D F

3 6 27 4 16 63

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam si-
mul vterq; ad vtrunq; illorum primus erit.
Et si simul vterq; ad vnum aliquem eorum
primus sit, etiam qui ini-

tio positi sunt numeri,

primi inter sunt erunt.

C

: : :

A B D

7 5 4

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad om-
nem numerum quem non me-
titur, primus est.

: : :

A B C

7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicātes fa-
ciant aliquem, hūc autē ab illis productum
metiatur primus qui-
dam numerus, is alte-
rum etiam metitur eo-
rum qui initio positi erant.

: : : : :

A B C D E

3 6 12 3 4

H 3

Theo

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum nume- : : :
tum aliquis primus metietur. A B C
27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, : : :
aut cum aliquis primus metitur. A A
3 6 3

Problema 3. Proposi-
tio 35.

Numeris datis quocunque, reperire mi-
nimos omnium qui eandem cum illis ra-
tionem habeant.

A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3

Problema 4. Pro-
positio 36.

B	C	D	E	F
A	C	D	E	F
7	12	8	4	3

Duobus numeris
datis reperire quē
illi minimum me-
tiantur numerum.

A	E	C	D	G	H
F	E	C	D	G	H
6	9	12	9	2	3

Theo.

Theorema 33. Propositio 37

Si duo numeri numerū
quempiam metiantur, &
minimus quem illi meti-
untur eundem metietur.

:	:	:	:
A	B	E	
2	3	6	12

Problema 5. Pro-
positio 38.

Tribus numeris da-
tis reperire quem
minimum numerū
illi metiantur.

:	:	:	:		
A	B	C	D	E	
3	4	6	12	8	
:	:	:	:	:	
A	B	C	D	E	F
3	6	8	12	24	16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cognomi-
nem.

:	:	:	:
A	B	C	D
12	4	3	1

Theorema 35. Propositio 40.

Si numerus partem habuerit quālibet, il-
lum metietur numerus
parti cognominis.

:	:	:	:
A	B	C	D
8	4	2	1

Problema 6. Propositio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cūm
sit, datas habeat par-
tes.

:	:	:	:	:
A	B	C	G	H
2	3	4	12	10

EVCLIDIS ELEMENTVM

OCTAVVM.

Theorema 7. Propositio 1.

Si sunt quotcūq; numeri deinceps propor-
tionales, quorum extremi sint inter se, pri-
mi, mini-

mi sunt

omnium

eandem cum eis rationem habentium.

: : : : : :

A B C D E F G H

8 12 18 27 6 8 12 18

Problema 1. Propositio 1.

Numeros reperire deinceps proportiona-
les minimos, quotcūq; iusserit quispiam
indata ratione.

$\overset{\cdot}{A} \overset{\cdot}{B} \overset{\cdot}{C} \overset{\cdot}{D} \overset{\cdot}{E} \overset{\cdot}{F} \overset{\cdot}{G} \overset{\cdot}{H} \overset{\cdot}{K}$

3 4 9 12 16 27 36 49 64

Theorema 2. Propositio 3.

Conuersa primæ.

Si sint quotcūq; numeri deinceps propor-
tionales minimi habentium eandem cum
eis rationem, illorum extremi sunt inter
se primi.

$\overset{\cdot}{A} \overset{\cdot}{B} \overset{\cdot}{C} \overset{\cdot}{D} \overset{\cdot}{E} \overset{\cdot}{F} \overset{\cdot}{G} \overset{\cdot}{H} \overset{\cdot}{K} \overset{\cdot}{L} \overset{\cdot}{M} \overset{\cdot}{N} \overset{\cdot}{O}$

27 16 48 64 3 4 9 12 16 27 36 48 64

Problema². Propositio 4.

Rationibus datis quotcunque in minimis numeris reperire numeros deinceps minimos in datis rationibus.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	N	X	M	O			
3	4	2	3	4	5	6	8	12	15	4	6	10	12				

Theorema 3. Propositio 5.

Plani numeri rationem inter se habent ex lateribus compositam.

18	22	32	3	6	4	8	9	12	16
A	L	B	C	D	E	F	G	H	K

Theorema 4. Propositio 4.

Si sint
quotli-
bet nu-
meri de

A	B	C	D	E	F	G	H
16	24	36	54	82	4	6	9

proportionales, primus autem secundum non metiatur, neque alius quispiam ullum metietur.

H 5 The

Theorema 5. Propositio 7.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, primus autem extremum metiatur, is etiam secundum metietur.

$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
A	B	C	D
4	6	12	24

Theorema 6. Propositio 8.

Si inter duos numeros medij continua portione incidant numeri, quot inter eos medij continua portione incidunt numeri, tot & inter alios eandem cum illis habentes rationem medij continua portione incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	
A	C	D	B	G	H	K	L	C	M	N	F
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sint inter se primi, & inter eos medij continua portione incidant numeri, quot inter illos medij continua portione incidunt numeri, tot idem & inter vtrunque eorum ac vnitatem deinceps medij continua portione incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	M	H	E	F	N	C	K	X	G	D	L	O	B
27	27	9	36	1	36	1	12	48	4	48	16	64	64

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros & vnitatē continuā
 proportionales incidāt numeri quot inter
 vtrumque ipforum & vnitatē deinceps me
 dij continua
 proportione
 incidunt nu-
 meri, totidē
 & inter illos
 medij conti-
 nua propor-
 tione incident.

$\vdots$ A	$\vdots$ K	$\vdots$ L	$\vdots$ B
27	36	48	64
E	H	G	
9	12	16	
D	C	F	
3		4	

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorū numerorum vnus
 medius proportionalis est numerus: & qua-
 dratus ad quadra-
 tum duplicatam
 habet lateris ad la-
 tus rationem.

$\vdots$ A	$\vdots$ C	$\vdots$ E	$\vdots$ D	$\vdots$ B
9	3	12	4	16

Theorema 10. Propositio 12.

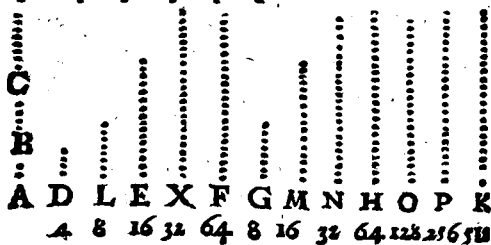
Duorum cuborum numerorū duo medij
 proportionales sunt numerorū duo medij
 cubum triplicatam habet lateris ad latus
 rationem.

$\vdots$ A	$\vdots$ H	$\vdots$ K	$\vdots$ B	$\vdots$ C	$\vdots$ D	$\vdots$ E	$\vdots$ F	$\vdots$ G
27	36	48	64	3	4	9	12	16

Theo.

Theorema 10. Propositio 13.

Si sint quotlibet numeri, deinceps propor-
tionales, & multiplicans quisq; seipsum fa-
ciat aliquos, qui ab illis producti fuerint,
proportionales erūt, & si numeri primū
positi, ex suo in proceatos ductu faciāt ali-
quo, ipsi quoque proportionales erunt

Theorema 12. Propositio 14.

Si quadratus numerus quadratum nume-
rū metiatur, & latus vnus metietur latus
alterius. Et si vni-
us quadrati latus
metiatur latus al-
terius, & quadratus quadratum metietur.

:	:	:	:	:
A	E	B	C	D
9	12	16	8	4

Theorema 13. Pro-
positio 15.

Si cubus numerus cubum numerū metia-
tur, & latus vni⁹ metietur alterius latus. Et
si latus vnus cubi latus alterius metiatur,
cum

cum cubus cubum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	H	K	B	C	D	E	F	G
8	16	28	64	2	4	4	8	16

Theorema 14. Propositio 9.

Si quadratus numerus quadratum nu-
merum non metiatur, neque latus vnus
metietur alterius latus.

Et si latus vni quadrati
non metiatur latus alte-
rius, neque quadratus
quadratum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerū non me-
tiatur, neque latus vnus
latus alterius metietur.

Et si latus cubi alicuius
latus alterius non metia-
tur, neque cubus cubum
metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
8	27	9	11

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum
vnus medius

proportiona-
lis est nume-
rus, & planus-

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	G	B	C	D	E	F
12	18	27	2	6	3	9

ad planum duplicatam habet literis homo-
logi-

logi ad latus homologum rationem.

Theorema 17. Propositio 19.

Inter duos similes numeros solidos, duo medij proportionales incidunt numeri: & solidus ad similem solidum triplicatam rationem habet lateris homologi ad latus homologum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L
8	12	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6	9

Theorema 18. Propositio 20.

Si inter duos numeros vnus medius ppor-
tionalis incidat
numer⁹, similes
plani erunt illi
numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F	G
18	24	33	3	4	6	8

Theorema 19 Proposi-
tio 21.

Si inter duos numeros duo medij propor-
tionales incidant numeri, similes solidi
sunt illi numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4

Theo-

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

⋮	⋮	⋮
A	B	D
9	15	25

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit cubus, & quartus cubus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
8	12	18	27

Theorema 22. Propositio 25.

Si duo numeri rationem habeant inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus erit, & secundus quadratus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D	E	F
4	6	9	16	24	36

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo rationem inter se habeant, quam cubus numerus ad cubum numerum, primus autem cubus sit, & secundus cubus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	E	F	B	C	D	G	H
8	12	18	27	64	95	140	216

The

Theorema 24. Propositio 26.

Similes plani numeri rationem inter se habent, quam quadratus
 numerus ad quadratum
 numerum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F
18	24	32	9	12	16

Theorema 25. Propositio 27.

Similes solidi numeri rationem habent inter se, quam cubus numerus ad cubum numerum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	E	E	F	G	H
26	24	26	54	8	12	18	27

ELEMENTI VIII. FINIS.

EVCLID.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

NONVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese

multiplicā-

tes quendā

procreent,

productus

quadratus

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	E	B	D		C
4	6	9	16	24	36

Theorema 2. Propositio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes

quadratum fa-

ciant, illi simi-

les sunt plani.

:	:	:	:	:	:
A		B	D		C
4	6		9	18	36

Theorema 3. Propositio 3.

Si cubus numerus seipsum multiplicās pro-

creet ali-

quē, pro-

ductus cu-

buserit.

∘	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
Uni	D	D	A			B
tas	3	4	8	16	32	64
			I			

Theo-

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubū
 numerum multiplicans A B D C
 quendam procreet, pro- 8 27 64 216
 creatus cubus erit.

Theorema 5. Propositio 5.

Si cubus numerus numerum quendā mul-
 tiplicans cubum pro-
 creet, & multiplica- A B D D
 tus cubus erit. 27 64 729 17 28

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum
 multiplicans cubum A B C
 procreet, & ipse cu- 27 729 19683
 bus erit.

Theorema 7. Propositio 7.

Si composus numerus quendam numerū
 multiplicans quem-
 piam procreet, pro- A B C D E
 ductus solidus erit. 6 8 48 2 3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab vnitate quotlibet numeri deinceps, p-
 portional es sint, tertius ab vnitate quadra-
 tus est, & vnū intermittentes omnes: quar-
 tus autē cubus, & duobus inter missis om-
 nes

nes: septimus verò cubus simul & quadratus, &
 quinque Vni A B C D E F
 intermit- tas 3 9 27 81 243 729
 tis omnes.

Theorema 9. Propositio 9.

Si ab vnitatem sint
 quotcunque nu-
 meri deinceps
 proportionales,
 fit autem quadra-
 tus is qui vnita-
 tem sequitur, &
 reliqui oēs qua-
 drati erūt. Quòd
 si qui vnitatem
 sequitur cubus
 fit, & reliqui om-
 nes cubi erunt.

531441	F	732969
59049	E	531441
6561	D	59049
729	C	6561
81	B	729
9	A	81
o		
vnitas.		

Theorema 10. Propositio 10.

Si ab vnitatem numeri quotcunque propor-
 tionales sint, non fit autem quadratus is qui
 vnitatem o
 sequitur, Vni A B C D E F
 neq; alius tas. 3 9 36 81 243 729
 vllus qua

dratus erit, demptis tertio ab vnitatem ac om-
 nibus

nibus vnum intermittentibus. Quòd si qui vnitatem sequitur, cubus non sit, neque alius vllus cubus erit, demptis quarto ab vnitate ac omnibus duos intermittentibus.

Theorema 11. Propositio 11.

Si ab vnitate numeri quotlibet deinceps proportionales sint, minor maiorem metitur per quempiam eorum qui in proportionalibus sunt numeris.

· · · · ·
A D C D E
1 2 4 8 16

Theorema 12. Propositio 12.

Si ab vnitate quolibet numeri sint proportionales, quot primorum numerorū vltimum metiuntur, totidem & eum qui vnitati proximus est, metientur.

•
Vni-
tas.

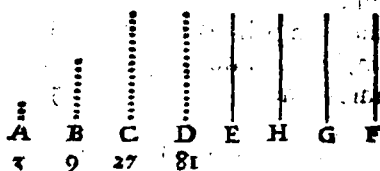
A	B	C	D	E	H	G	F
4	16	64	256	2	8	32	128

Theorema 13. Propositio 13.

Si ab vnitate sint quotcunq; numeri deinceps proportionales, primus autē sit qui vnitate sequitur, maximū nullus alius metit.

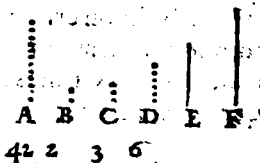
tietur, ijs exceptis qui in proportionalibus sunt numeris.

Unitas.

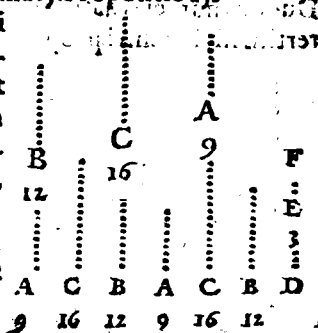
Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot numeri metiatur, nullus alius numerus primus illum metietur, ijs exceptis qui primò metiuntur.

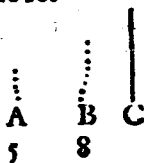
Theorema 15. Propositio 15.

Si tres numeri deinceps proportionales sint minimi, eadem cum ipsis habetium rationem, duo quilibet compositi ad tertium primi erunt.

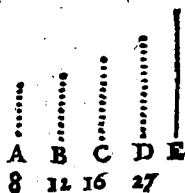
Theorema 16. propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi, non se habebit quē-
admodum primus ad secū-
dum, ita secundus ad quē-
piam alium.

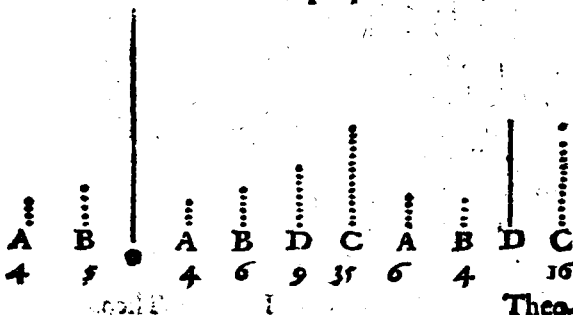
Theorema 17. Propositio 18.

Si sint quotlibet numeri
deinceps pportionales,
quorum extremi sint in-
ter se primi, non erit. quē
admodum primus ad se-
cundum, ita vltimus ad
quempiam alium.

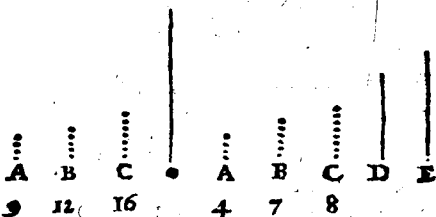
Theorema 18. Propositio 18.

Duobus numeris datis, cōsiderare noſſitne
tertius illi inueniri proportionalis.

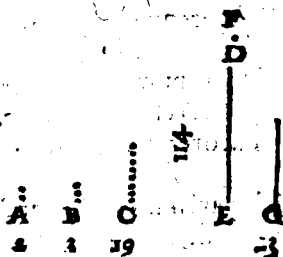
Theorema 19. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare possit
ne quartus illis reperiri proportionalis.

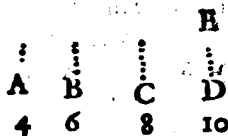
Theorema 20. Propositio 20.

Primi numeri
plures sunt qua
cunque propo-
sita multitudine
primorum nu-
merorum.

Theorema 12. Propositio 12.

Si pares numeri quot
libet compositi sint,
totus est par.

I 4 Theo

Theorema 22. Propositio 22.

Si impares numeri quotlibet compositi sint, sit autem par illorum multitudo, totus par erit.

A	B	C	D
5	9	7	3

Theorema 23. Propositio 23.

Si impares numeri quocunque compositi sint, sit autem impar illorum multitudo, & totus impar erit.

A	B	C	D
5	7	8	1

Theorema 24. Propositio 24.

Si de pari numero par detractus sit, & reliquus par erit.

B	C
6	4

Theorema 25. Propositio 25.

Si de pari numero impar detractus sit, & reliquus impar erit.

A	C	D
8	1	4

Theorema 26. Propositio 26.

Si de impari numero impar detractus sit, & reliquus par erit.

A	C	D
4	6	1

Theo.

Theorema 27. Propo-
sitiō 27.

Si ab impari numero par abla-
tus sit, reliquus impar erit.

$$\begin{array}{ccc} A & D & C \\ 1 & 4 & 4 \end{array}$$
Theorema 28. Pro-
positio 28.

Si impar numerus parem A
multiplicās, procreet quem-
piam, procreatus par erit.

$$\begin{array}{ccc} A & B & C \\ 3 & 4 & 12 \end{array}$$
Theorema 29. Propo-
sitiō 29.

Si impar numerus imparē nu-
merum multiplicans quem-
dam procreet, procreatus im-
par erit.

$$\begin{array}{ccc} A & B & C \\ 3 & 5 & 15 \end{array}$$
Theorema 30. Propo-
sitiō 30.

Si impar numerus parē nu-
merum metiatur, & illius
dimidium metietur.

$$\begin{array}{ccc} A & C & B \\ 3 & 6 & 18 \end{array}$$
Theorema 31. Pro-
positio 31.

Si impar numerus ad nu-
merum quēpiam primus
sit, & ad illius duplum pri-
mus erit.

$$\begin{array}{cccc} A & B & C & D \\ 3 & 6 & 9 & 18 \end{array}$$

I 5

Theo.

Theorema 32. Pro-
positio 32.

Numerorum, qui à uni- binario dupli sunt, tas.	A	B	C	D
vnusquisq; pariter par est tantum.	2	4	8	16

Theorema 33. Pro-
positio 33.

Si numerus dimidiū impar habeat,
pariter impar est tantum.

Theorema 34. Propo-
sitio 34.

Si par numerus nec sit dupl' à bina-
rio, nec dimidium impar habeat, pa-
riter par eū, & pariter impar.

Theorema 35. Propo-
sitio 35.

Si sint, quotlibet numeri
deinceps proportionales,
detrahatur aut de secundo
& vltimo æquales ipsi pri-
mo, erit quemadmodum se-
cūdi excessus ad primū, ita
vltimi, excessus ad omnes.
qui vltimum antecedunt.

C
4
G

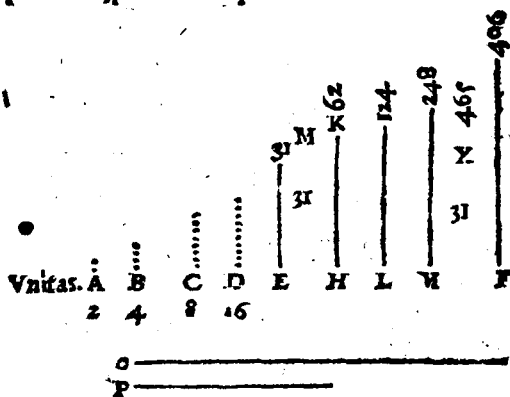
B
4

D
16

Theo.

Theorema 16. Propositio 16.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps
expositi sunt in duplici proportionē quo-
ad totus compositus primus factus sit, isq;
totus in ultimum multiplicatus quempiā
procreet, procreatus perfectus erit.

ELEMENTI IX. SINIS

EVCLL

EVCLIDIS

ELEMENTVM

DECIMVM.

DEFINITIONES.

1

Commensurabiles magnitudines dicuntur illæ, quas eadem mensura metietur.

2

Incommensurabiles verò magnitudines dicuntur, hæ quarum nullam mensuram communem contingit reperiri.

3

Lineæ rectæ potentia còmmensurabiles sunt, quarum quadrata vna eadem superficies siue area metitur.

4

Incommensurabiles verò lineæ sunt, quarum quadrata, quæ metiatur area communis, reperiri nulla potest.

5

Hæc cum ita sint, ostendi potest quòd quancunque linea recta nobis proponatur, existunt etiam aliæ lineæ innumerabiles eadem commensurabiles, aliæ item incommensurabiles, hæ quidem longitudine & poten-

potentia: illæ verò potentia tantum. Vocetur igitur linea recta, quantacumq; proponatur, ῥητὴ, id est rationalis.

6

Lineæ quoq; illi ῥητὴ commensurabiles siue longitudine & potentia, siue potentia tantum, vocentur & ipsæ ῥηταί, id est rationales.

7

Quæ verò lineæ sunt incommensurabiles illi τῇ ῥητῇ, id est primo loco rationali, vocetur ἄλογοι, id est irrationales.

8

Et quadratum quod à linea proposita describitur, quam ῥητὴν vocari volumus, vocetur ῥητὸν.

9

Et quæ sunt huic commensurabilia, vocetur ῥητά.

10

Quæ verò sunt illi quadrato ῥητῷ scilicet incommensurabilia, vocentur ἄλογα, id est furda.

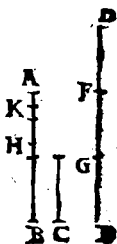
11

Et lineæ quæ illa incommensurabilia describunt, vocentur ἄλογοι. Et quidem si illa incommensurabilia fuerint quadrata, ipsa eorū latera vocabuntur ἄλογοι lineæ, quòd si quadrata quidem non fuerint, verū alia quæpiā superficies siue figuræ rectilinear, tunc

tunc verò lineæ illæ quæ describunt quadrata æqualia figuris rectilineis, vocentur *ἀλογοί*.

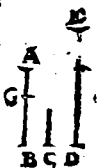
Theorema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio, & rursus de residuo iterū detrahatur plus dimidio, idq; semper fiat: relinquetur quædam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

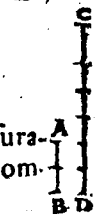
Theorema 2 Propositio. 2.

Duabus magnitudinibus propositis inæqualibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractio neque residuum vnquam metietur id quod ante se metiebatur, incommensurabiles sunt illæ magnitudines.

Problema 1. Propositio 3.

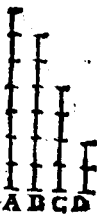
Duabus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Proble-

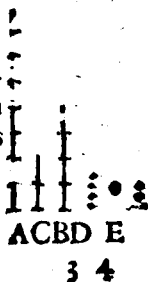
**Problema 2. Propo-
sitio 4.**

Tribus magnitudinibus cōmen-
surabilibus datis, maximam ipsa-
rū communē mensuram reperire.

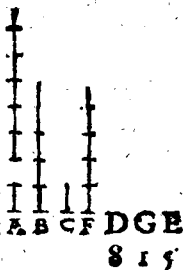
**Theorema 3. Propo-
sitio 5.**

Cōmensurabiles magnitudi-
nes inter se proportionē eam
habent, quam habet numerus
ad numerum.

**Theorema 4. Pro-
positio 6.**

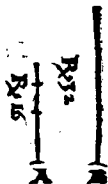
Si duæ magnitudines
proportionem eam ha-
bent inter se quam nu-
merus ad numerum,
commensurabiles sunt illæ magnitudines.

Theo.

Theorema 5. Propo-
fitio 7.

Incommensurabiles magnitudines inter se proportionem non habēt, quam numerus ad numerum.

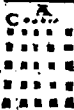

Theorema 6. Propo-
fitio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportionem nō habēt quam numerus ad numerum, incommensurabiles illę sunt magnitudines.

Theorema 7. Propo-
fitio 9.

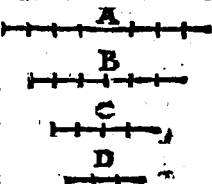
Quadrata, quę describuntur à rectis lineis lōgitudine cōmensurabilibus, inter se proportionem habent quā numerus quadratus ad alium numerum quadratū. Et quadrata habentia proportionē inter se quā quadratus numerus ad numerum quadratū, habent quoque latera longitudine commēsurabilia. Quadrata verò

quæ describuntur à lineis longitudine in còmensurabilibus, proportionē non habent inter se, quam quadratus numerus ad numerum alium quadratum. Et quadrata non habentia proportionem inter se quam numerus quadratus ad numerum quadratum, neque latera habebunt longitudine còmmensurabilia.

Theorema 8. Propositio 10.

Si quatuor magnitudines fuerint proportionales, prima verò secundæ fuerit còmmensurabilis, tertia quoque quartæ còmmensurabilis erit, quòd si prima secundæ fuerit incommensurabilis, tertia quoque quartæ incommensurabilis erit.

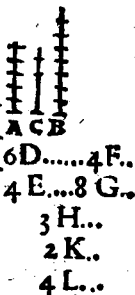
Pròblemà 3. Propositio 11.

Propositæ lineæ rectæ (quam $\gamma\eta\lambda\upsilon$ vocari diximus) reperire duas lineas rectas incommensurabiles, hanc quidem longitudine tantum, illam verò non longitudine tantum, sed etiam potentia incommensurabilem.

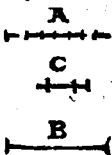
Theorema 6. Pro-
positio 12.

Magnitudines quæ eidem magnitudini sunt commensurabiles, inter se quoque sunt commensurabiles.

Theorema 10. Propositio 3.

Si ex duabus magnitudinibus hæc quidem commensurabilis sit tertiæ magnitudini, illa verò eidem incommensurabilis, incommensurabiles sunt illæ duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

Si duarum magnitudinum commensurabilium altera fuerit incommensurabilis magnitudini alteri cuiuspiam tertiæ, reliqua quoque magnitudo eidem tertiæ incommensurabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

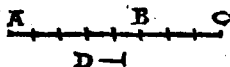
Si quatuor rectæ proportionales fuerint, possit

possit autem prima plusquā secunda tanto quantum est quadratum lineę sibi commensurabilis longitudine: tertia quoque poterit plusquam quarta tanto quantum est quadratum lineę sibi commensurabilis longitudine. Quod si prima possit plusquam secunda quadrato lineę sibi longitudine incommensurabilis: tertia quoque poterit plusquam quarta quadrato lineę sibi incommensurabilis longitudine.

Theorema 13. Propositio 16.

Si duę magnitudines commensurabiles componantur, tota magnitudo composita singulis partibus commensurabilis erit, quod si tota magnitudo composita alterutri parti commensurabilis fuerit, illę duę quoque partes commensurabiles erunt.

Theorema 14. Propositio 17.

Si duę magnitudines incommensurabiles componantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit, illę quoque primę magnitudines inter se incommensurabiles erunt.

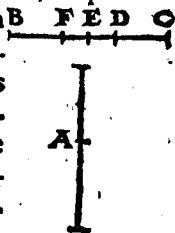

K 2

Theo-

Theorema 15. Propositio 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati quod describitur à minore æquale parallelogrammū applicetur secundū maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammum sui applicatione diuidat lineā illā in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior lineā tanto plus potest quam minor, quantū est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si maior quadratū lineæ sibi commensurabilis longius possit quàm minor, tanto quantū est longitudine, & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi parallelogrammum sui applicatione diuidit maiore in partes inter se longitudine commensurabiles.

Theorema 16. Propositio 19.

Si fuerint duæ rectæ inæquales, quartæ autem parti quadrati lineæ minoris æquale

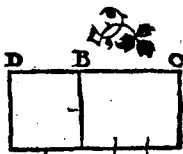
le parallelogrammorum secundum lineam maiorem applicetur, ex qua linea tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus eiusdem parallelogrammi: si parallelogrammum præterea sui applicatione diuidat lineam in partes inter se longitudine incommensurabiles, maior illa linea tantò plus potest quàm minor quantum est quadratum lineæ sibi maiori incommensurabiles longitudine. Quod si maior linea tantò plus possit quàm minor, quantum est quadratum lineæ incommensurabilis sibi longitudine: & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem ex qua tantum excur-

B F E D C

Theorema 17. Propositio 20.

Superficies rectangula contenta ex lineis rectis rationalibus longitudine commensurabilibus se-

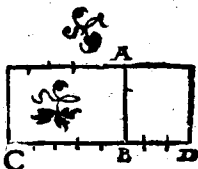
K 3

cundum

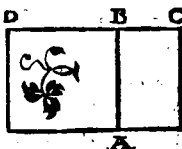
cundum vnum aliquem modum ex antedictis, rationalis est.

Theorema 18. Propositio 21.

Si ratiionale secundū lineam rationalem applicetur, habebit alterum latus lineam rationalem & cōmensurabilem longitudine lineæ cui rationale parallelogrammum applicatur.

Theorema 39. Propositio 56.
Superficies rectangula contenta duabus lineis rectis rationalibus potentia tantū commensurabilibus, irrationalis est. Linea autem quæ illam superficiem potest, irrationalis & ipsa est: vocetur verò medialis

Theorema 20. Propositio 23.
Quadrati lineæ medialis applicati secundum

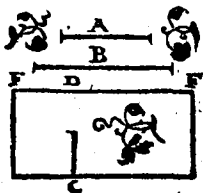

dum

dum lineam rationalem, alterum latus est
linea rationalis, & incommensurabilis lon-
gitudine lineæ secundum quam applicatur.

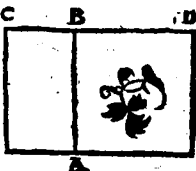
Theorema 21. Pro-
positio 24

Linea recta mediali com-
mēsurabilis, est ipsa quo-
que medialis.

Theorema 22. Pro-
positio 25

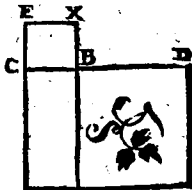
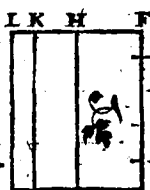
Parallelogrammum re-
ctangulum contētum ex
lineis medialibus longi-
tudine commensurabili-
bus, mediale est.

Theorema 23. Pro-
positio 26.

Parallelogrammum rectangulum compre-
heusum

duabus li-
neis me-
dialibus
potentia
tātum co-
mensura-

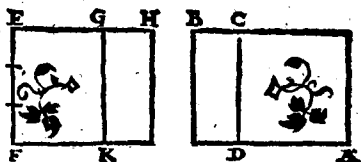
bilibus, vel NM G
ratio nale est, vel mediale.

K

Theo-

Theorema 24. Propositio 27.

Mediale
nō est ma-
ius quā
mediale
superficie
rationali.

Problema 4. Pro-
positio 28.

Mediales lines inue-
nire potentia tantū
commensurabiles ra-
tionale comprehen-
dentes.

A

C

B

D

Problema 5. Pro-
positio 29.

Mediales lineas inue-
nire potentia tantū
commensurabiles me-
diale comprehenden-
dentes

A

D

B

C

E

Pro-

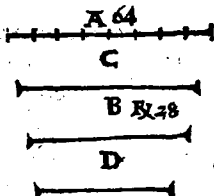
Problema 6. Propositio 30.

Reperire duas rationales
potentia tantum commē-
surabiles huiusmodi, vt
maior ex illis possit plus
quàm minor quadrato li-
neæ sibi commensurabi-
lis longitudine.

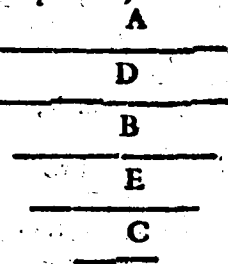
Problema 7. Propositio 31.

Reperire duas lineas medialis potentia tan-
tùm commensurabiles
rationalem superficiē
continētes, tales inquā
vt maior possit plus
quàm minor quadrato
lineæ sibi commēsurabi-
lis longitudine.

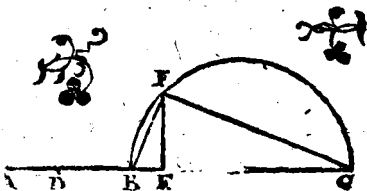
Problema 8. Propositio 32.

Reperire duas lineas
mediales potentia tan-
tùm commensurabiles
medialem superficiem
continentes, huiusmo-
di vt maior plus possit
quàm minor quadrato
lineæ sibi commensu-
rabilis longitudine.

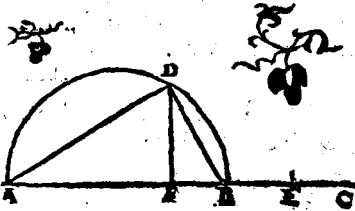
Problema 9. Propositio 33.

Réperire duas rectas poutentia incommensurabiles, quarum quadrata simul addita faciant superficiem rationalem, parallelogrammum verò ex ipsis conetntum sit mediale.

Problema 10. Propositio 34.

Reperire lineas duas rectas potentia incommensurabiles conficientes compositam ex ipsarum quadratis mediale, parallelogrammum verò ex ipsis contentum rationale,

Problema 11. Propositio 85.

Reperire duas lineas rectas potentia incommensurabiles, conficientes id quod ex ipsarum quadratis componitur mediale, simulque

que parallelogrammū ex ipsis contentum,
 mediale, quod præterea parallelogrammū
 sit in-
 comen-
 surabile
 compo-
 to ex
 quadra-
 tis ipsa-
 rum.

PRINCIPIUM SENARIO. rum per compositionem.

Theorema 25. Propositio 36.

Si duæ rationales potentia tantum commen-
 surabilis. Voce
 tur autem Bi-
 nomum.

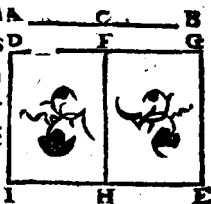
Theorema 26. Propositio 37.

Si duæ mediales potentia tantum commeo-
 surabiles rationale continentes componan-
 tur, tota linea
 est irrationalis.
 lis, vocetur autem Bimediale prius.

The

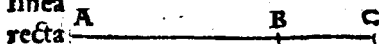
Theorema 27. Propositio 38.

Si duæ mediales Potétia
tantum commensurabiles
mediale continétes com
ponátur, tota linea est ir
rationalis: vocetur auté
Bimediale secundum.

Theorema 28. Propositio 36.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
quadratis ipsarum rationale parallelogram
mum verò ex ipsis contentum mediale, tota
linea

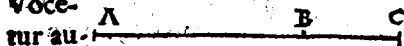

est irrationalis. Vocetur auté linea maior.

Theorema 39. Propositio 40.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
ipsarum quadratis mediale, id vero quod fit ex
ipsis, rationale, tota linea est irrationales.

Vocetur au-

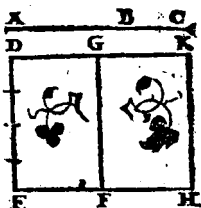

potens rationale & mediale.

Theorema 30. Propositio 41.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
quadratis ipsarum mediale, & quod conti
netur

netur ex ipsis, mediale,
& præterea incómensu-
rabile composito ex qua-
dratis ipsarum totalinea
est irrationalis. Vocetur
autem potens duo me-
dialia.

Theorema 31. Propositio 42.

Binominum in vnico tantum pũcto diuidi-
tur in sua nomi-
na, id est in li-
neas ex quibus componitur.

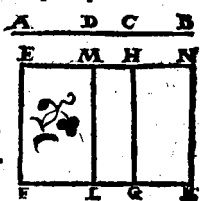

Theorema 32. Propositio 43.

Bimediale prius in vnico tantum puncto di-
uiditur in sua.no-
mina.

Problema 33. Propo-
sitio 44.

Bimediale secundum in
vnico tantum puncto diui-
ditur in sua nomina.

Problema 34. Pro-
positio 45.

Linea maior in vnico tantum in pũcto diui-
ditur
in sua
nomina.

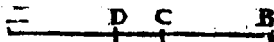
Theo.

Theorema 35. Propositio 46.

Linea potens rationale & mediale in vnico tantum

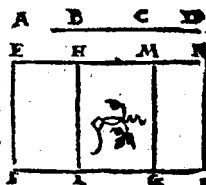
puncto

diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Pro-
positio 47

Linea potens duo media
lia in vnico tantum pun-
cto diuiditur in sua no-
mina.

DEFINITIONES.

secundæ.

Proposita linea rationali, & binomio diui-
so in sua nomine, cuius binomij maius no-
men, id est, maior portio possit plusquam
minus nomen quadrato lineæ sibi, maiori
inquam nomini, commensurabilis longi-
tudine.

I.

Si quidē maius nomen fuerit commensura-
bile longitudine propositæ lineæ rationali,
vocetur toto linea Binomum primum.

2

Si veró minus nomen, id est minor portio
binomij, fuerit commensurabile longitudi-

ne

ne propositæ lineæ rationali, vocetur tota
linea Binomium secundum.

3

Si verò neutrum nomen fuerit commensu-
rabile longitudine propositæ lineæ rationali,
vocetur Binomium tertium.

Rursus si maius nomen possit plusquam mi-
nus nomen quadrato lineæ sibi incom-
mensurabilis longitudine.

4

Si quidem maius nomen est commensura-
bile longitudine propositæ lineæ rationali,
vocetur tota linea Binomium quartum.

5

Si verò minus nomen fuerit commensurabi-
le longitudine lineæ rationali, vocetur Bi-
nomium quintum.

6

Si verò neutrum nomen fuerit longitudi-
ne commensurabile lineæ rationali, voce-
tur illa Binomium sextum.

D

Proble. 12. Pro-
positio 48

Reperire Binomium pri-
mum.

D 16 F 12 G

H

12 4

A....C....B

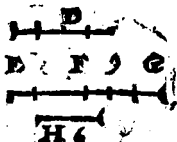
16

Pro-

Problema 13. Pro-
positio 49

9 3
A.....C..B
12

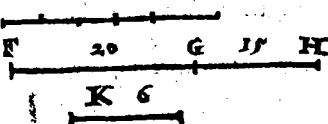
Reperire Binomium se-
cudum.

Problema 14. Pro-
positio 50.

15 5
A.....C.....
20
D
.....
E

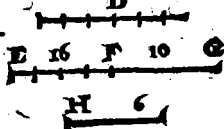
Reperi-
re Bino-
mium
tertiū.

Problema 15. Pro-
positio 51.

10 6
A.....C.....B
16
D

Repere Binomiū quar-
tum.

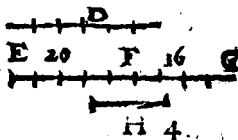

Proble.

Problema 16. Propo-
sitio 52

16 4
A.....C...
20

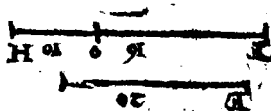
Reperire Binomiun-
quintum.

Probl. 17. Propo-
sitiō 53.

10 6
A.....C.....B
16
D.....
20

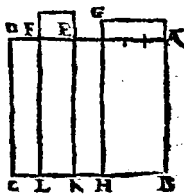
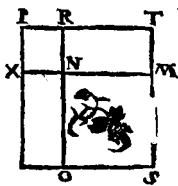
Reperire Binomi-
um sextum.

Theorema 37. Propositio 54.

Si superficies contēta fuerit ex rationali & Bino-

miopri-
mo, li-
nea quę
illā su-
perfici.
em po-
test,

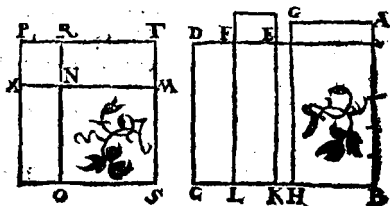
test, est irrationalis, quę Binomiū vocatur.

L

Theore-

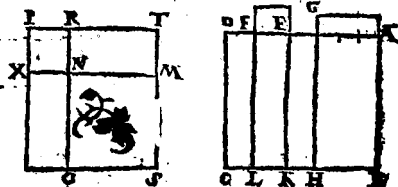
Theorema 38. Propositio 55.

Si superficies cõtenta fuerit ex linea ratio-
nali & Binomio secundo, linea potens illam
superfi-
ciẽ est
irratio-
nalis
quẽ Bi-
media-
le pri-
mum vocatur.

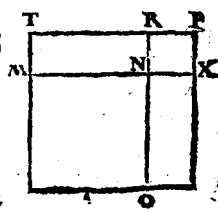
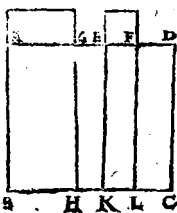
Theorema 39. Propositio 56.

Si superficies cõtineatur ex rationali & Bi-
nomio
tertio,
linea q̃
illam su-
perfici-
em po-
test, est
irrationalis q̃ dicitur Bimediale secundũ.

Theorema 40. Propositio 57.

Si su-
perfi-
cies
conti-
neatur
ex ra-
tionali
& Boi-
n

mio

inio quarto. linea potens superficiem illam.
est irrationalis, quæ dicitur maior.

Theorema 41. Pro-
positio 58.

Si superficies contineatur ex rationali & Bi-
nomio quinto, linea quæ illam superficiem
potest

est ir-

ratio-

nalis,

quæ di-

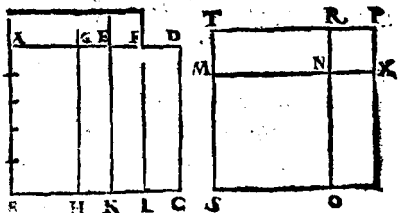
citur

potens

ratio-

nale &

mediale.

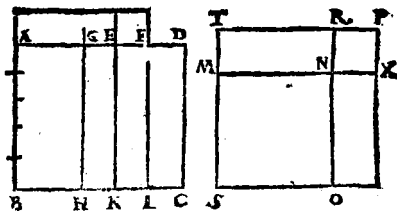

Theorema 42. Pro-
positio 59

Si superficies contineatur ex rationali & Binomio sexto, linea quæ illam superficiem potest est irrationalis, quæ dicitur

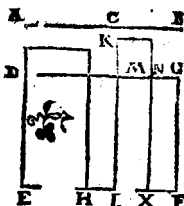
L 2

potens

Theorema 43. Propositio 60.

Quadratum Binomij secundum lineam rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium primum.

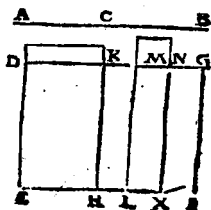
Theorema 44. Propositio 61.

Quadratum Bimedialis primi secundum rationalem lineam applicatum, facit alterum latus Binomium secundum.

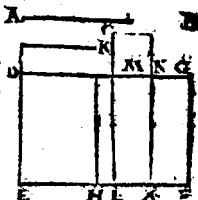
Theorema 45. Propositio 62.

Quadratum Bimedialis secundi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binominum tertium.

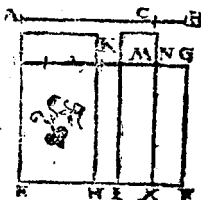
Theorema 46. Propositio 63

Quadratum lineæ maioris secundum lineam rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quartum.

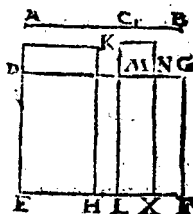
Theorema 47. Propositio 64.

Quadratum lineæ potentis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quintum.

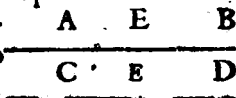
Theorema 48. Propositio 65

Quadratum lineæ potentis duo medialia secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum.

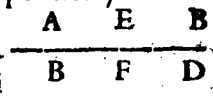
Theorema 49. Propositio 66.

Linea longitudine communisurabilis Binomio est & ipsa Binomium eiusdem ordinis.

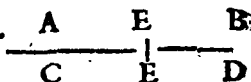
Theorema 50. Propositio 67

Linea longitudine com-
mensurabilis alteri bime-
dialum, est & ipsa bime-
di-ale etiam eiusdē ordinis.

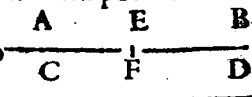
Theorema 51. Propo-
sitio 68

Linea cōmensurabilis
lineæ maiori, est & ip-
sa maior.

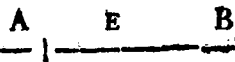
Theorema 52. Propositio 69.

Linea commensurabilis lineæ potenti ratio-
nale & mediale, est &
ipsa linea potens ratio-
nale & mediale.

Theorema 53. Propositio 70.

Linea commensurabi-
lis lineæ potenti duo
medialia, est & ipsa li-
nea potens duo medi-
alia.

Theorema 54 Pro-
positio 71

Si duæ superficies rationalis & medialis si-
mul componantur, linea quæ totā superfi-
ciem

eiem compositā potest,
est vna ex quatuor irra-
tionalibus, vna ex quæ di-
citur Binomium, vel bi-
mediale primum. vel li-
nea maior, vel linea po-
tēs rationale & mediale.

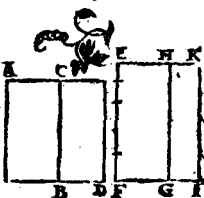
E H K

C

B D F G L

Theorema 55. Propositio 72.

Si duæ superficies me-
diales incommensurabi-
les simul componantur
fiunt reliquæ duæ lineæ
irracionales, vel bime-
diale secundum, vel li-
nea potēs duo medialia

SCHOLIUM.

Binomium & cætera consequentes linea irracionales, neque sunt eadem cum linea mediali; neque ipsa inter se.

Nam quadratum linea medialis applicatum secundum lineam rationalem facit alterum latus lineam rationalem, & longitudine incommensurabilem lineæ secundum quam applicatur, hoc est, lineæ rationali, per 23.

Quadratum verò Binomij secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium primum, per 60.

Quadratum verò Bimedialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium secundum, per 61

Quadratum verò Bimedialis secundi secundum rationalem applicatum; facit alterum latus Binomiū tertium per 62.

Quadratum verò lineæ maioris secundum rationalem applicatum facit alterum latus Binomiū quartum, per 63

Quadratum verò lineæ potēis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterū latus Binomium quintum, per 64.

Quadratum vero lineæ potentis duo medialia secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum, per 65.

Cum igitur dicta latera, quæ latitudines vocantur, differant & à prima latitudine, quoniam est rationalis, cum inter se quoque differant, eo quia sunt Binomia diuersorum ordinum: manifestum est ipsas lineas irracionales, differentes esse inter se.

SECVN.

SECUNDVS ORDO AL-
terius sermonis, qui est de de-
tractione.

Principium senariorum per detractiōnem.

Theorema 57. Propo-
sitio 74.

Si de linea rationali detrahatur rationalis
potentia tantū commensurabilis ipsi to-
ti, residua est irratio- A A A
nalis, vocetur autem ———— | ————
Residuum.

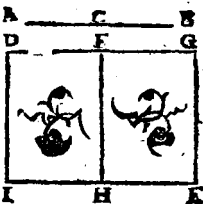
Theorema 56. Pro-
positio 37.

Si de linea mediali detrahatur medialis
potentia tantū commensurabilis toti lineæ,
quæ verò detracta est cū tota contineat su-
perficiem rationalem, residua est irratiōna-
lis. Vocetur autem A A B
Residuum media- ———— | ————
le primum.

Theorema 58 Propo-
sitio. 75.

Si de linea mediali detrahatur medialis
L s poten-

tentia tantum commensurabilis toti, quæ verò detracta est, cum tota contineat superficiem medialem, reliqua est irrationalis. Vocetur autem Residuum mediale secundum

Theorema 57. Propositio 76

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti, compositum autem ex quadratis totius lineæ & lineæ detractæ sit rationale, parallelogrammum verò ex iisdem contentum sit mediale, reliqua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea minor.

Theorema 58. Propositio 77.

Si de linea recta detrahatur recta potentia

tia incommensurabilis toti lineæ compositum autem ex quadratis totius & lineæ detractæ sit mediale, parallelogrammum verò bis ex eisdem contentum sit rationale, reliqua linea est irrationalis. Vocetur autem linea faciens cum superficie rationali totam superficiem medialem.

A C B

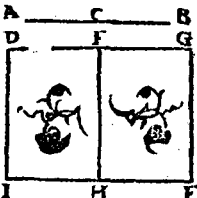
Theorema 59. Propositio 78.

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti lineæ, compositum autem ex quadratis totius & lineæ detractæ sit mediale, parallelogrammum verò bis ex iisdem sit etiam mediale: præterea sint quadrata ipsarum incommensurabilia parallelogrammo bis ex iisdem contento, reliqua linea est irrationalis.

Vocetur autem linea faciens cum superficie

ficie

ficie mediali
totam super
ficiem medi
alem.

Theorema 60. Propositio 79.

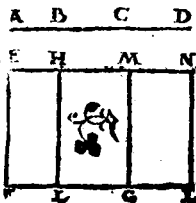
Residuo vnica tantum linea recta cōiungi-
tur rationalis po- A B C D
tentia tantum cō- ——— | — | —
mensurabilis toti lineæ
rationalem.

Theorema 61. Propositio 80.

Residuo mediali primo vnica tantum linea
coniungitur medialis, potentia tantum cō-
mensurabilis toti, ip- A B C D
sa cum tota continens ——— | — | —

Theorema 62. Pro-
positio 81.

Residuo mediali secun-
do vnica tantum coniun-
gitur medialis, potentia
tantum commensurabilia
toti ipsa cum tota conti-
nens mediale.

Theorema 63. Propositio 82.

Lineæ minori vnica tantum recta cōiungi-
tur

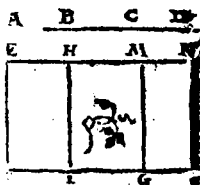
tur potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum rationale, id $\begin{array}{cccc} A & B & C & D \end{array}$
 verò parallelogram- $\text{---} | \text{---} | \text{---}$
 mum, quod bis ex ipsis fit, mediale.

Theorema 64. Propositio 83.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea recta potentia incommensurabilis toti, faciens autem cum tota compositum ex quadratis ipsarum, mediale, id verò quod fit $\begin{array}{cccc} A & B & C & D \end{array}$
 bis ex ipsis, rationale.

Theorema 65. Propositio 84.

Lineæ cum mediali superficie facienti totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea potētia toti incommensurabilis, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum mediale, id verò quod fit $\begin{array}{cccc} A & B & C & D \end{array}$
 bis ex ipsis etiam mediale, & præterea faciens compositum ex quadratis ipsarum incommensurable ei quod fit bis ex ipsis,

DE.

346 VCLID. ELEMEN. GEOM.
DEFINITIONES.
TERTIAE

Proposita linea rationali & residuo.

I

Si quidem tota, nempe composita ex ipso residuo & linea illi cōiuncta, plus potest quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi cōmensurabilis longitudine, fueritq; tota longitudine commensurabilis lineæ propositæ rationali, residuū ipsum vocetur Residuum primum.

2

Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis rationali, ipsa autem tota plus possit quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, residuum vocetur Residuum secundū.

3

Si verò neutra linearū fuerit longitudine commensurabilis rationali, possit autem ipsa tota plusquam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, vocetur Residuum tertium.

Rursus si tota possit plus quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis

4

Et quidem si tota fuerit longitudine commensurabilis

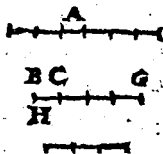
mensurabilis ipsi rationali, vocetur Residuum quartum.

Si verò coniuncta fuerit lōgitudine comensurabilis rationali, & tota plus possit quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incōmensurabilis, vocetur Residuum quintum.

6

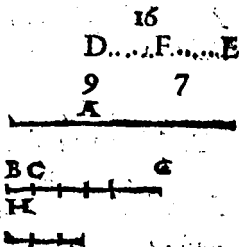
Si verò neutra linearum fuerit cōmensurabilis longitudine ipsi rationali, fueritque tota potentior quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine iucomensurabilis, vocetur Residuum sextum.

Problema 18. Propositio 85.

Reperire primum Residuum.

Problema 19. Propositio 86.

Reperire secundum Residuum.

D.....F.....E.

27

9

Prob.

Problema 02. Pro-
positio 87.

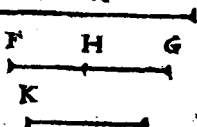
E.....

12

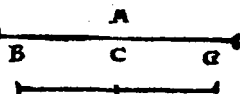
B.....E.....C

9 7

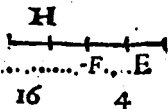
Reperire tertium Re-
siduum.

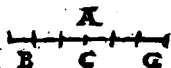
Probl. 21. Pro-
positio 88.

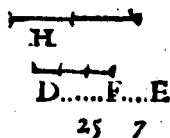
Reperire
quantum Resi-
duum.

Problema 22. Pro-
positio 89

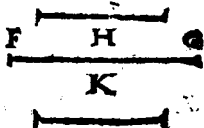

Reperire quintum Re-
siduum

Problema 23. Propo-
sitio 90.

Reperire sextum Resi-
duum.

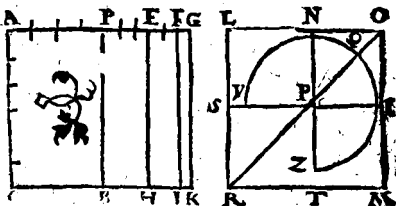
E.....

13

Theo-B.....D.....C

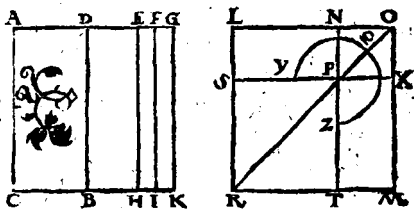
Theorema 66. Propositio 91.

Si superficies contineatur ex linea rationali
& reli-
duo
primo
linea,
quæ il-
lam su-
perfi-
ciem potest, est residuum.

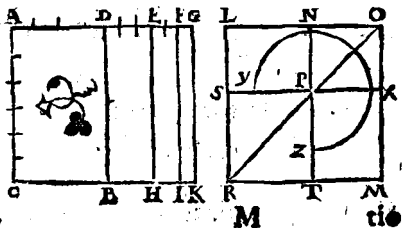
Theorema 67. Propositio 92.

Si superficies cõtineatur ex linea rationali
& reli-
duo
secun-
do, li-
nea q̃
illam
supfi-
ciẽ potest, est residuum mediale primum.

Theorema 68. Propositio 93.

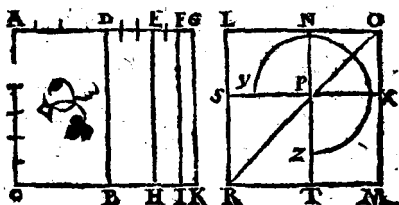
Si super-
ficies cõ-
tinea-
tur ex
linea ra-
tionali
& resi-
duo ter-

tio, linea quæ illam superficiem potest, est residuum mediale secundum.

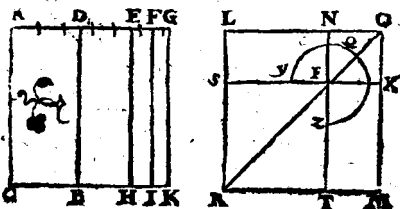
Theorema 69. Propositio 94.

Si superficies contineatur ex linea rationali & residuo quarto, linea quæ illam superficiem potest, est linea minor.

Theorema 70. Propositio 95.

Si superficies contineatur ex linea rationali & residuo quinto, linea quæ illam superficiem potest, est ea quæ dicitur cum rationali superficie facta totam medialem.

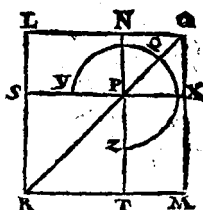
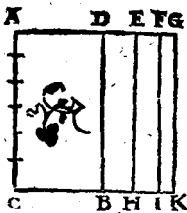

Theorema 71. Propositio 96.

Si superficies contineatur ex linea rationali &

& residuo sexto, linea quæ illam superficiẽ
põr,

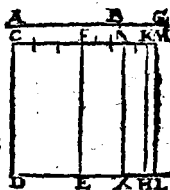
est ea
quẽ di
citur
faciẽs
cum
me
diali

superficie totam medialem.

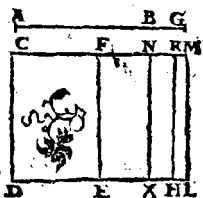
Theorema 72. Pro
positio 97.

Quadratum residui secun
dum lineam rationalem ap
plicatum, facit alterum latus
redsiuum primum.

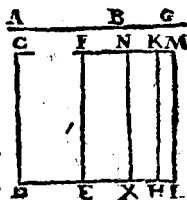
Theorema 73. Pro
positio 98.

Quadratum residui me
dialis primi secundũ ra
tionalem applicatũ, fa
cit alterum latus residuũ
secundum.

Theorema 74. Pro
positio 99.

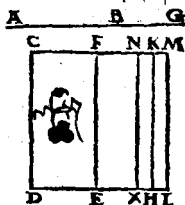
Quadratũ, residui me
dialis secundi secundum
rationale applicatũ, fa
cit alterũ latus residuum
tertium.

M 2 Theo.

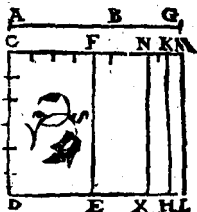
Theorema 75. Propositio 100.

Quadratū lineæ minoris secundum rationālē applicatum, facit alterū latus residuum quartū.

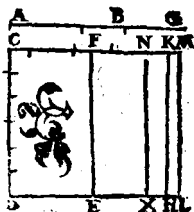
Theorema 76. Propositio 101.

Quadratū lineæ cum rationali superficie faciētis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum quintum.

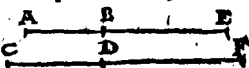
Theorema 77. Propositio 102.

Quadratum lineæ cum mediali superficie faciētis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum.

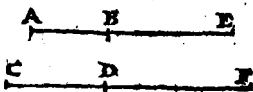
Theorema 78. Propositio 103.

Linea residuo communis mensurabilis longitudine, est & ipsa residuum, & eiusdem ordinis

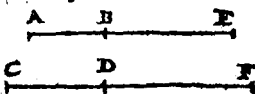
Theorema 79. Propositio 104.

Linea cōmensurabilis residuo mediali, est
& ipsa residuū me-
diale, & eiusdē or-
dinis.

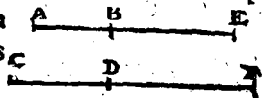
Theorema 80. Propositio 105.

Linea cōmēsurabi-
lis lineæ minori, est
et ipsa linea minor

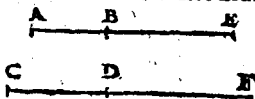
Theorema 81. Propositio 106.

Linea commensurabilis lineæ cū rationa-
li superficie facienti totā mediale, est & ip-
sa linea cum rationa
li superficie faciens
totam medialem.

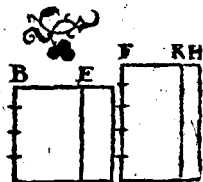
Theorema 82. Propositio 107.

Linea commēsurabilis lineæ cū mediali
superficie facienti
totam medialem,
est & ipsa cum me-
diali superficie faciens totam medialem.

Theorema 83. Propositio 108.

Si de superficie rationali
detrahatur superficies
medialis, linea quæ reli-
quā superficiem potest,
est alterutra ex duabus
irrationalibus, aut resi-
duum, aut linea minor.

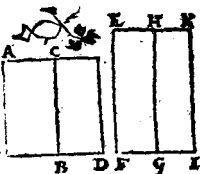

M 3

Theo.

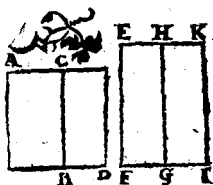
Theorema 84. Propositio 109.

Si de superficie media-
li detrahatur superfici-
es rationalis, aliæ duæ
irracionales, fiūt, aut re-
siduum mediale primū
aut cū rationali superfi-
ciem faciens totam medialem.

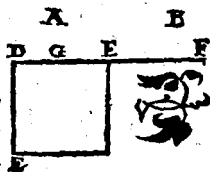
Theorema 85. Pro-
positio 110.

Si de superficie mediali detrahatur super-
ficies medialis q̄ sit in-
commensurabilis toti, re-
liquæ duæ fiunt irratio-
nales, aut residuum m-
ediale secundum, aut cū
mediali superficie faci-
ens totam medialem.

Theorema 86. Pro-
positio 111.

Linea quæ Residuum di-
citur, nō est eadem cum
ea quæ dicitur Binomi-
um.

SCHO.

SCHOLIVM.

Linea qua Residuum dicitur, & cetera quinque eā consequentes irracionales, neque linea mediali neque sibi ipsa inter se sunt eadem. Nam quadratum lineæ medialis secundum rationalem applicatum facit alterum latus, rationalem lineam longitudine incommensurabilem ei, secundum quam applicatur, per 23.

Quadratum, verò residui secundum rationalem applicatū, facit alterū latus residuū primū, per 97.

Quadratum verò residui medialis primi secundum rationalem applicatum facit alterum latus residuum secundum, per 98.

Quadratum verò residui medialis secundi, facit alterum latus residuum tertium, per 99.

Quadratum verò lineæ minoris, facit alterū latus residuum quartum, per 100.

Quadratum verò lineæ cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latus residuum quintum, per 101.

Quadratum verò lineæ cum mediali superficie facientis totam medialem secundum rationalem applicatum facit alterum latus residuum sextum, per 102.

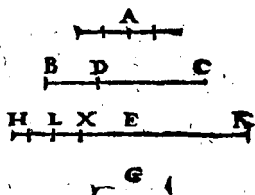
Cum igitur dicta latera, quæ sunt latitudines cuiusque parallelogrammi unicuique quadrato aequalis & secundum rationalem, applicatū, differant & à primo latere, & ipsa inter se (nam à primo differunt : quoniam sunt resi-

dua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoque, lineas irracionales inter se defferentes esse. Et quoniam demonstratum est, Residuum non esse idem quod Binomium, quadrata autem residui & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata faciunt altera latera ex residuis eiusdem ordinis cuius sunt & residua, quorum quadrata applicantur rationali, similiter & quadrata Binomij & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex Binomij, eiusdem ordinis, cuius sunt & Binomia, quorum quadrata applicatur rationali. Ergo lineae irracionales quae consequuntur Binomium, & quae consequuntur residuum, sunt inter se differētes. Quare dictae lineae omnes irracionales sunt numero 13.

1 Medialis.	primum.
2 Binomium.	10 Residuum mediale secundum.
3 Bimediale primum.	dum.
4 Bimediale secundum.	11 Minor.
5 Maior.	12 Faciens cum rationali superficie totam medialem.
6 Potens rationale & mediale.	13 Faciens cum mediali superficie totam medialem.
7 Potēs duo medialis.	
8 Residuum.	
9 Residuum m. diale.	

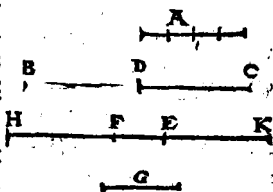
Theorema 87. Propositio 112.

Quadratū lineæ rationalis secundum Binomiū applicatū, facit alterum latus residuū, cuius nomina sunt cōmensurabilia Binomij nominibus, & in eadē proportionē præterea id quod fit Residuum, eundem ordinem retinet quem Binomium.

Theorema 88. Propositio 113.

Quadratū lineæ rationalis secundum residuum applicatū, facit alterum latus Binomium, cuius nomina sunt commensurabilia nominibus residui & in eadē proportionē præterea id quod fit Binomiū, est eiusdem ordinis, cuius & Residuum.

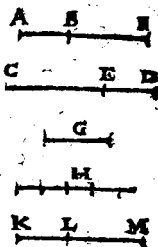

Theorema 89 Propositio 114.

Si parallelogrammum contineatur ex residuo

M 5 duo

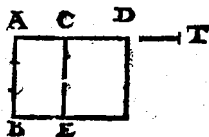
duo & Binomio, cuius nomina sunt commensurabilia nominibus residui & in eadē proportionē, lineā quā illam superficiem potest, est rationalis,

Theorema 90. Propositio 115.

Ex lineā mediali nascuntur lineę irrationales innumerabiles, quarum nulla vllian te dicta rum eadem sit.

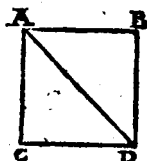
A
B
C
D

Theorema 100. Propositio 116.

Propositū nobis esto demonstrare in figuris quadratis diametrum esse longitudine incommensurabilem ipsilateri.

E...H..E
G..

EVCLIDIS ELEMENTVM

VNDECIMVM, ET
SOLIDORVM.

prim. m.

DEFINITIONES.

1

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2

Solidi autem extremum est superficies.

3.

Linea recta est ad planum recta, cum ad rectas oēs lineas, à quibus illa tangitur, quæque in propositio sunt plano, rectos angulos efficit.

4

Planum ad planum rectum est, cum rectæ lineæ, quæ cōmuni planorum sectioni ad rectos angulos in vno planorum ducuntur, alteri plano ad rectos sunt angulos.

5

Rectæ lineæ ad planū inclinatio, acutus est angulus, ipsa insistente linea & adiuncta altera cōprehensus, cum à sublimi rectæ illius us lineæ termino deducta fuerit ppendicularis,

laris, atq; à puncto quod perpendicularis in ipso plano fecerit, ad propositæ illius lineæ extremum, quod in eodem est plano, altera recta linea fuerit adiuncta.

6

Plani ad planū inclinatio, acutus est angulus rectis lineis contentus, quæ in utroque planorum ad idem communis sectionis punctū ductæ, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt.

7

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atq; alterum ad alterum dicitur, cum dicti inclinationum anguli inter se sunt æquales.

8

Parallela plana, sunt quæ eodem non incidunt, nec concurrunt.

9

Similes figuræ solidæ, sunt quæ æqualibus planis, multitudine æqualibus continentur.

10

Æquales & similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine & magnitudine æqualibus continentur.

11

Solidus angulus, est plurium quàm duarū linearum, quæ se mutuò contingant, nec in eadem sint superficie, ad omnes lineas inclinatio.

Aliter.

Aliter.

Solidus angulus, est qui pluribus quàm duobus planis angulis, in eodem non cõsistentibus plano, se ad vnum punctum collectis continetur.

12

Pyramis, est figura solida quæ planis continetur, ab vno plano ad vnum punctum collecta.

13

Prisma figura est solida quæ planis continetur, quorum aduersa duo sunt & æqualia & similia & parallela, alia verò parallelogramma.

14

Sphæra est figura, quæ cõuerso circum quiescentem diametrum semicirculo continetur, cùm in eundem rursus locum restitutus fuerit, vnde moueri cœperat.

15

Axis autem sphæræ, est quiescens illa linea circum quam semicirculus conuertitur.

16

Centrum verò Sphæræ est idem, quod & semicirculi.

17

Diameter autem Sphæræ, est recta quoddam linea per centrum ducta, & vtrinque à sphæræ superficie terminata.

Conus

18

Conus est figura, quæ conuerso circû qui-
escens alterum latus eorum quæ rectum an-
gulum continent, orthogonio triangulo
continetur, cum in eundem rursus locum
illud triangulum restitutum fuerit, vnde
moueri cœperat. Atq; si quiescens recta li-
nea æqualis sit alteri, quæ circum rectû an-
gulum conuertitur, rectangulus erit Co-
nus: si minor, amblygonius: si verò ma-
ior, oxygonius.

19

Axis autem Coni, est quiescens illa linea,
circum quam triangulum vertitur.

20

Basis verò Coni, circulus est, qui à circû du-
cta linea recta describitur.

21

Cylindrus figura est, quæ conuerso circum
quiescens alterum latus eorum quæ rectum
angulum continent, parallelogrammo or-
thogonio comprehenditur, cum in eûdem
rursus locum restitutum fuerit illud pa-
rallelogrammû, vnde moueri cœperat.

22

Axis autem Cylindri, est quiescens illa re-
cta linea, circum quam parallelogrammum
vertitur.

23

Bases ver cylindri, sunt circuli à duobus
ad-

aduersus lateribus quæ circum aguntur,
descripti.

24

Similes conî & cylindri, sunt quorû & axes & basium diametri proportionales sunt.

25

Cubus est figura solida, quæ sex quadratis æqualibus continetur.

16

Tetraedum est figura, quæ triangulis quatuor æqualibus & æquilateris continetur.

17

Octaedrû figura est solida, quæ octo triangulis æquilibus & æquilateris continetur.

28

Dedecædram figura est solida, quæ duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangularis continetur.

29

Eicosaedrum figura est solida, quæ triginta triangulis viginti æqualibus & æquilateris continetur.

Theorema 1. propositio 1.

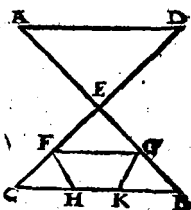
Quædâ rectæ lineæ pars in subiecto quidem non est plano, quædam verò in sublimi.

Theo

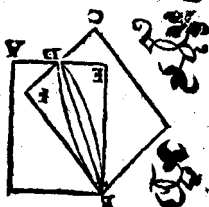
Theorema 2. Propositio 2.

Si duę rectę lineę se mutuò secēt, in vno sūt plano : atque triangulum omne in vno est plano.

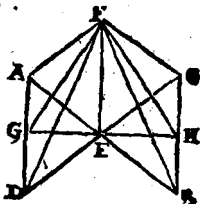
Theorema 3. Propositio 3.

Si duo plana se mutuò secent, communis eorū sectio est recta linea.

Theorema 4 Propositio 4.

Si recta linea rectis duabus lineis se mutuò secantibus, in cōmuni sectione ad rectos angulos insistat illa ducto etiam per ipsas plano ad angulos rectos erit.

Theorema 5. Propositio 5.

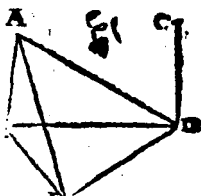
Si recta linea rectis tribus lineis se mutuò tangentibus, incommuni sectione ad rectos angulos insistat, illę tres rectę in vno sunt plano.

Theo.

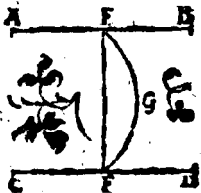
Theorema 6. Propositio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidem plano ad rectos sint angulos, parallelæ erunt illæ rectæ lineæ

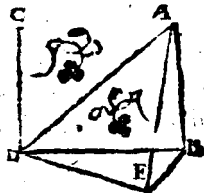
Theorema 7. Propositio 7.

Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, in quarum utraque sumpta sint quælibet puncta, illa linea quæ ad hæc puncta adiungitur, in eodem est cû parallelis plano.

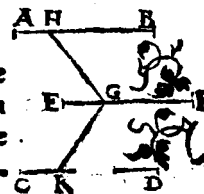
Theorema 8. Propositio 8.

Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, quarum altera ad rectos cuidam plano fit angulos, & reliqua eidem plano ad rectos angulos erit

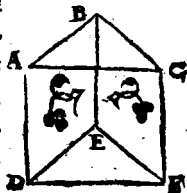
Theorema 9. Propositio 9.

Quæ eidem rectæ lineæ sunt parallelæ, sed nō in eodem cû illa plano, hæc quoque sunt inter se parallelæ.

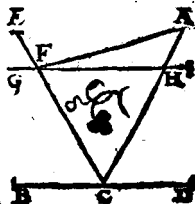
Theorema 10. Propositio 10.

Si duæ rectæ lineæ se mutuò tangētes ad duas rectas se mutuò tangētes sint parallelæ, non autem in eodem plano, illæ angulos æquales comprehendunt.

Proble. 1. Propositio 11.

A dato sublimi puncto, in subiectum planū perpendicularem rectam lineam ducere.

Problema 2. Propositio 12.

Dato plano, à puncto quod in illo datum est, ad rectos angulos rectam lineam excitare.

Theorema 11. Propositio 13.

Dato plano, à puncto quod in illo datum est, duæ rectæ lineæ ad rectos angulos non excitabuntur ad easdem partes.

Theo-

LIBER XI.

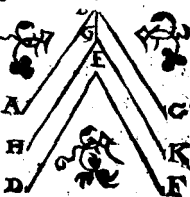
Theorema 12. Propositio 14.

Ad quæ plana, eadem recta linea recta est, illa sūt parallela.

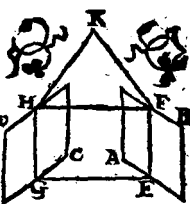
Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mutuò tangentes ad duas rectas se mutuò tangentes sint parallelæ, non in eodem consistentes plano, parallela sunt quæ per illas ducuntur plana.

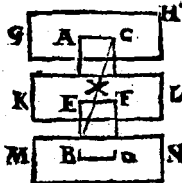
Theorema 14. Propositio 16.

Si duo plana parallela plano quopiã secantur, communes illorum sectiones sunt parallelæ.

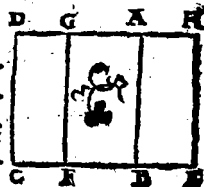
Theorema 15. Propositio 17.

Si duæ rectæ lineæ parallelis planis secantur, in easdem rationes secabuntur.

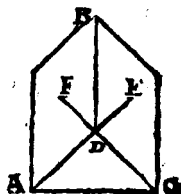
Theorema 16. Propositio 18.

Si recta linea plano cuiuspiam ad rectos sit angulus, illa etiam omnia que per ipsam plana, ad rectos eidem plano angulos erunt.

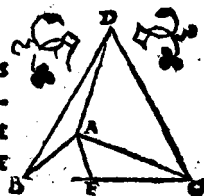
Theorema 17. Propositio 19

Si duo plana se mutuo secantia plano cuidam ad rectos sint angulos, communis etiam illorum sectio ad rectos eidem plano angulos erit.

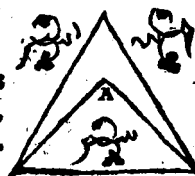
Theorema 18. Propositio 20.

Si angulus solidus planis tribus angulis contineatur, ex his duo quilibet utrumque assumpti tertio sunt maiores.

Theorema 19. Propositio 21.

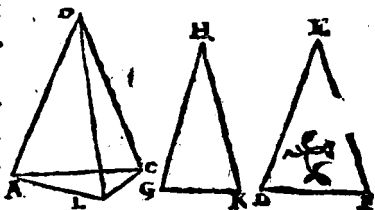
Solidus omnis angulus minoribus continetur, quam rectis quatuor angulis planis.

Theo-

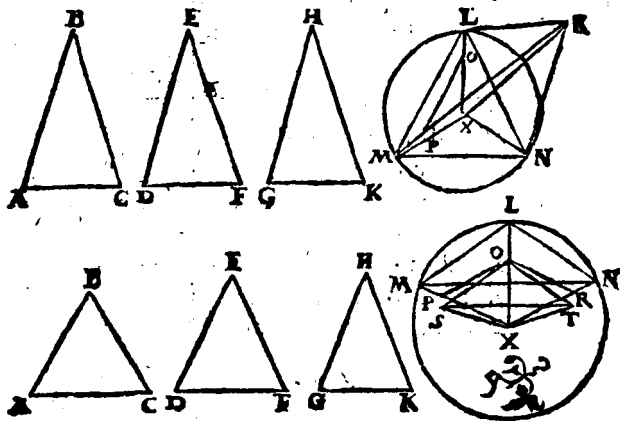
Theorema 20. Propositio 22.

Si plani tres anguli equalibus rectis contineantur lineis, quorū duo utlibet assumpti, tertio sint maiores, triangulum constitui potest ex lineis aequales, illas rectas coniungentibus.

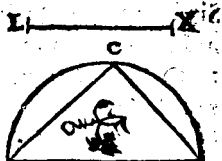

Problema 3. Propositio 23.

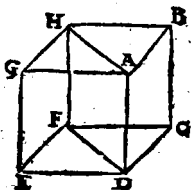
Ex planis tribus angulis, quorū duo utlibet assumpti tertio sint maiores, solidū angulum constituere. Decet autem illos tres angulos rectis quatuor esse minores.

Theorema 21. Propositio 24.

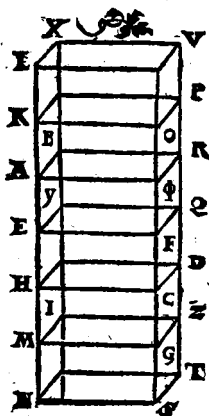

Si solidum parallelis planis contineatur, aduersa illius plana & æqualia sunt & parallelogramma.

Theorema 22. Propositio 25.

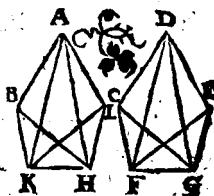
Si solidum parallelis planis contentum plano secetur aduersis planis parallelo, erit quemadmodum basis ad basim, ita solidum ad solidum.

Proble

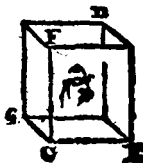
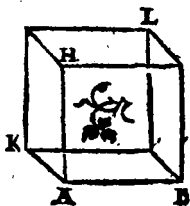
Problema 4. Propositio 26.

Ad datam rectam lineam eiusque punctum, angulum solidum constituere solido angulo dato æqualem.

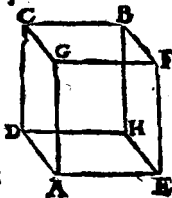
Problema 5. Propositio 27.

Ad data recta, dato solido parallelis planis comprehensio simile & similiter positum solidum parallelis planis contentum describere.

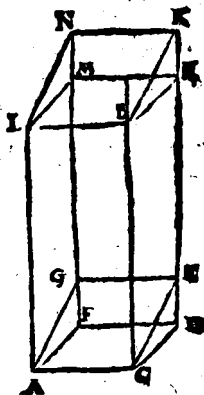
Theorema 23. Propositio 28.

Si solidum parallelis planis comprehensum ductor per aduersorum planorum diagonales plano sectum sit, illud solidum ab hoc plano bifariam secabitur.

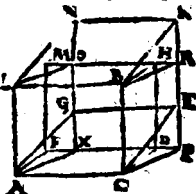
Theorema 34. Pro-
positio 29.

Solida parallelis planis
comprehēsa, quę super
eandem basim. & in ea-
dē sunt altitudine, quo-
rum insistentē lineę in
ijsdem collocantur re-
ctis lineis, illa sūt inter
se æqualia.

Theorema 25. Pro-
positio 30.

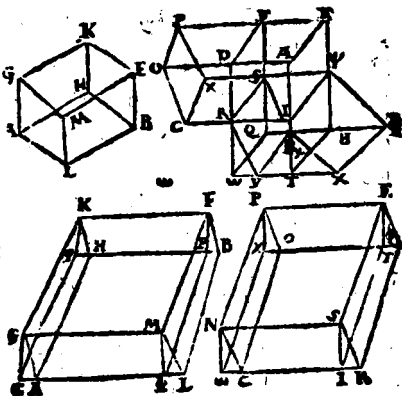
Solida parallelis planis circumscripta, quę
super eandē basim & in
eadē sūt altitudine, quo-
rum insistentes lineę nō
in ijsdem reperiuntur re-
ctis lineis, illa sunt inter
se æqualia.

Theorema 26. Pro-
positio 31.

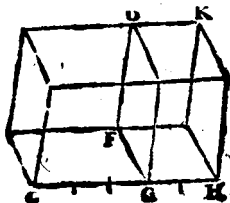
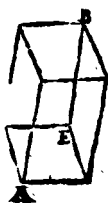
Solida parallelis planis circumscripta, quę
in

in eadē
sūt al-
titudi-
ne, æ-
qua-
lia sūt
inter
se.

Theorema 27. Pro-
positio 32.

Solida parallelis planis circumscripta qua
eiusdem
sunt alti-
tudinis,
eam ha-
bēt inter
se ratio-
ne, quam
basē.

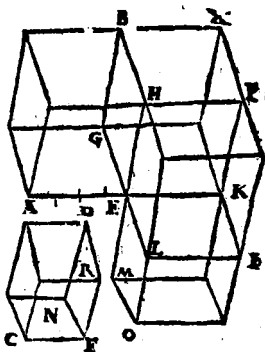
N 5

Theo-

77. EVCLID. ELEMEN. GEOM.

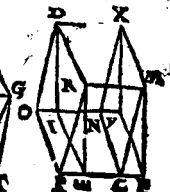
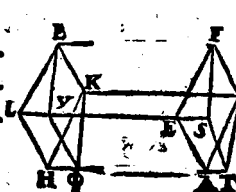
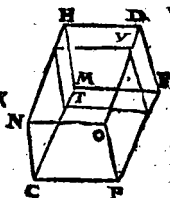
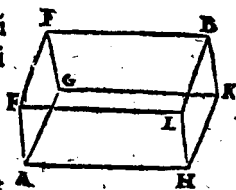
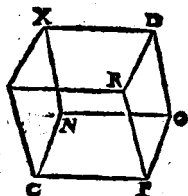
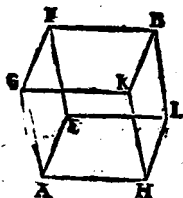
Theor 28. Pro-
positio 33.

Similia solida pa-
rallelis, planis
circūscripte ha-
bēt inter se ratio-
nē homologorū
laterum triplica-
tam

Theor. 29. Pro-
positio 24

Aequa-
lium so-
lidorū
paralle-
lis pla-
nis cōte-
torum
bases cū
altitudi-
nibus
reci-
procant-
tur. Et
solida
paralle-
lis pla-
nis con-
tenta,
quorū

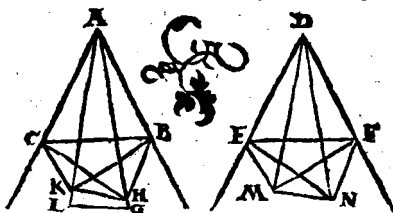

bases cum altitudinibus reciprocantur, illa sunt æqualia.

Theorema 30. Propositio 35.

Si duo plani sint anguli æquales, quorum verticibus sublimes rectæ lineæ insistant, quæ cum lineis primò positis angulos contineant æquales, vtrunq; vtriq; in sublimibus autem lineis quælibet sumpta sint puncta, & ab his ad plana in quibus consistunt anguli primum positi, ductæ sint perpendiculares, ab earum verò punctis, quæ in planis signata fuerint, ad angulos primum positos ad iunctæ

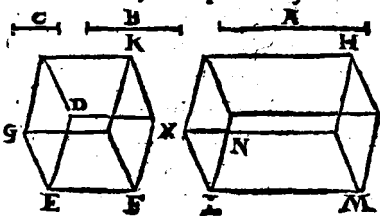
sint rectæ lineæ, hæc cū subli-

mibus æquales angulos comprehendent.

Theorema 31. Propositio 36.

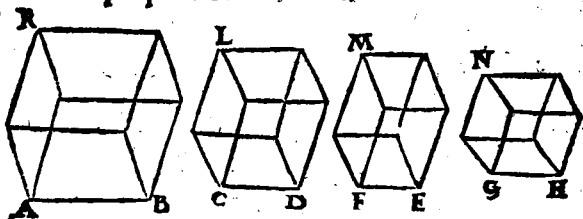
Si rectæ tres lineæ sint proportionales, quòd

376 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
ex his tribus fit solidum parallelis planis
contentum, æquale est descripto à media
linea solido parallelis planis comprehenso,
quod æquilaterum quidem fit, sed ante-
dicto æquiangulum.

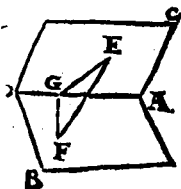
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportiona-
les, illa quoque solida parallelis planis con-
tenta, quæ ab ipsis lineis & similia & simili-
ter describuntur, proportionalia erunt. Et
si solida parallelis planis comprehensa, quæ
& similia & similiter describuntur, sint
proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ
proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

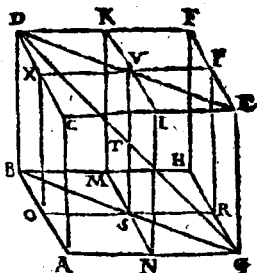
Si planum ad planum rectū sit, & à quodā
puncto eorū quæ in vno
sunt planorū perpendi-
cularis ad alterum ducta
sit, illa quæ ducitur per-
pendicularis, in communē
cadet planorū sectionē.

Theo.

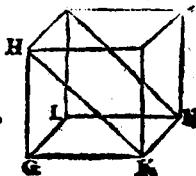
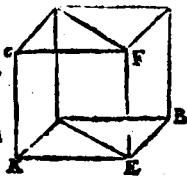
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduersorum planorum lateribus bifariam sectis, educta sint per sectiones plana, communis illa planorū sectio & solidi parallelis plani circumscripti diameter, se mutuò bifariam secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorū hoc quidem basim habeat parallelogrammū, illud verò triangulum, sit autem parallelogrammū triāguli duplū, illa prismata erunt æqualia.

ELEMENTI XI. FINIS.

EVCLIDIS ELEMENTVM

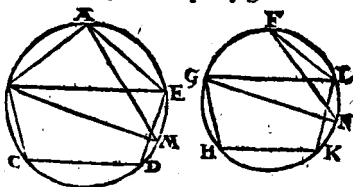
DVODECIMVM.

ET SOLIDORVM.

secundum.

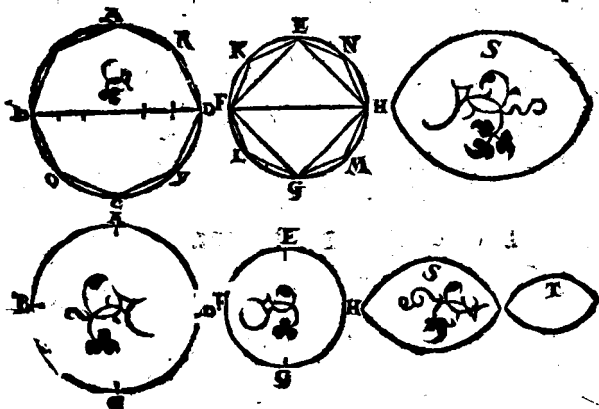
Theorema 1. Propositio 1.

Similia quæ sunt in circulis polygona, ratione habent inter se, quam descripta à diametris quadrata.

Theorema 2. Propositio 2.

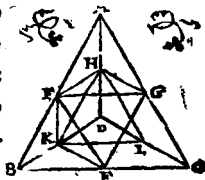
Circuli eam inter se rationem habent, quæ

descripta à diametris quadrata.

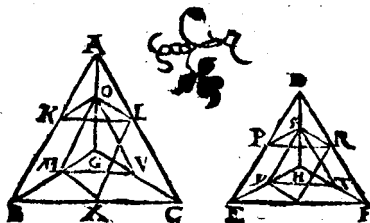
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramis trigonam habens basim, in duas diuiditur pyramidas non tantū æquales & similes inter se, sed toti etiam pyramidi similes, quarum trigonæ sunt bases, atq; in duo prismata æqualia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sūt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonas habeāt bases, sit aut illarum vtraque diuisa & in duas pyramidas inter se æquales toti; similes, & in duo prismata æqualia, ac eodem modo diuidatur vtraq; pyramidum quæ ex superiore diuisione natae sunt, idque perpetuò fiat: quemadmodū se habet vnus pyramidis basis ad alterius pyramidis basim, ita & omnia quæ in vna pyra-

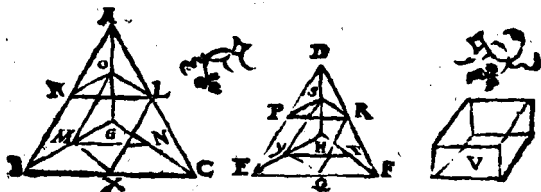

mido

inde prismata, ad omnia quæ in altera pyramide, prismata multitudine æqualia.

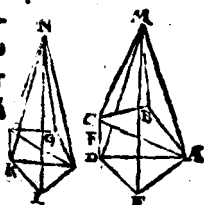
Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum tri-
gonæ sunt bases, eam inter se rationem ha-
bent, quàm ipsæ bases.

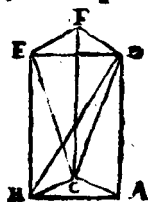
Theorema 6. Propositio 6.

Pyramides eiusdem alti-
tudinis, quarum polygo-
næ sunt bases, eam inter
se rationem habent, quàm
ipsæ bases.

Theorema 7. Pro-
positio 7.

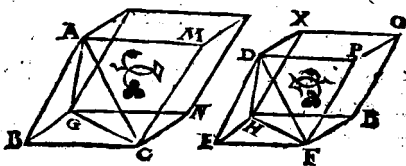
Omne prisma trigonā
habēs basim, diuiditur
in tres pyramides inter
se æquales. quarum tri-
gonæ sunt bases

The-

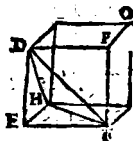
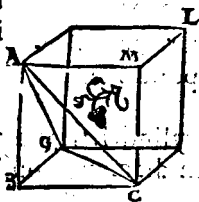
Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides qui trigonas habent bases, in tripli-
cata sūt ho-
molo-
gorū
laterū
ratioe

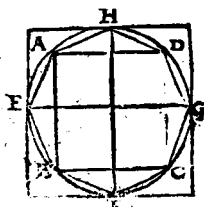
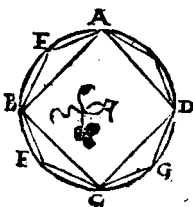
Theorema 9. Propositio 9.

Aequaliū pyramidum & trigonas bases ha-
bentium reciprocantur bases cum altitudi-
nibus. Et quarū pyramidum trigonas ba-
ses haben-
tium reci-
procatur
bases cū
altitudi-
nibus, il-
læ sunt
æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Om-
nis co-
n' ter-
tia
pars
est cy-
lindri
eandē

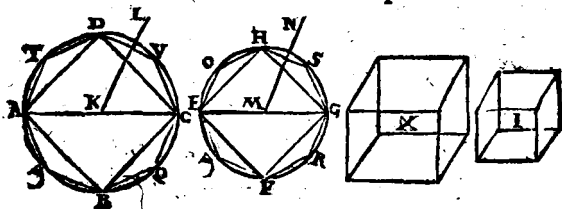
O

cum

182 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
cum ipso cono basim habentis, & altitudi-
nem æqualem.

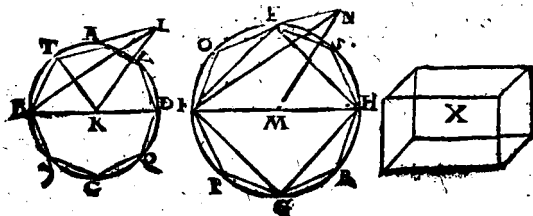
Theorema 11. Pro-
positio 11.

Coni & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se rationem habent, quam bases.

Theorema 12. Pro-
positio 12.

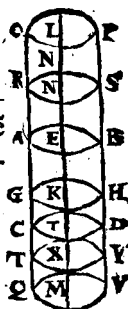
Similes conï & cylindri, triplicatâ habent
inter se rationem diametrorum, quæ sunt
in basibus.

Theo-

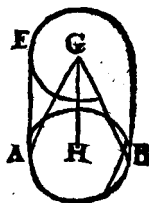
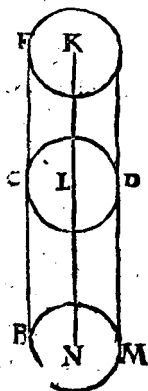
Theorema 13. Propositio 13.

Si cylindrus plano sectus sit aduersis planis parallelo, erit quæ admodum cylindrus ad cylindrum, ita axis ad axem.

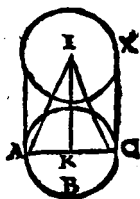
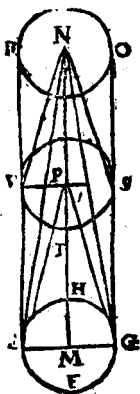
Theorema 14. Propositio 14.

Coni & cylindri qui in æqualibus sunt basi- bus, eam habent in- ter se ra- tionem, quam al- titudines

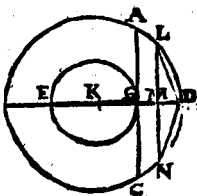
Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum & cylindrorū bases
cū altitu-
dinib⁹ re-
ciprocā-
tur. Et
quorum
conorū &
cylindro-
rum bases
cum alti-
tudinibus
recipro-
cantur, illi
sunt æqua-
les.

Theorema 1. Propo-
sitiō 16.

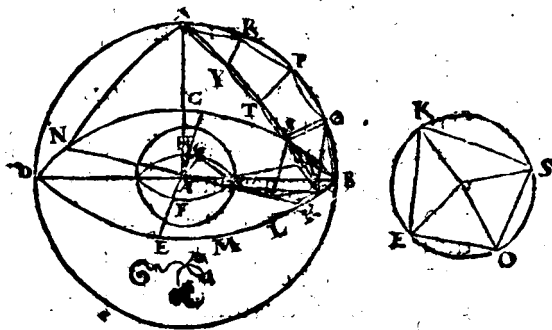
Duob⁹ circulis circū idem centrum con-
sistentibus, in maiore
circulo polygonum æ-
quatum pariumque la-
terum inscribere, quod
minorem circulū non
tangat.

Pro-

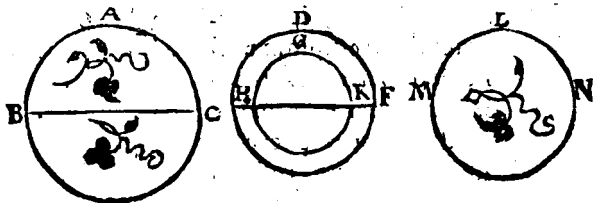
Problema 2-Propositio 17.

Duabus sphaëris circum idem centrum co-
sistentibus, in maiorem sphaëra solidum po-
lyedrum inscribere, quod minoris sphaëra
superficiem non tangat.

Theorema 16-Propositio 18.

Sphaëra inter se rationem habent suarum
diametrorum triplicatam.

ELEMENTI XII. FINIS.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

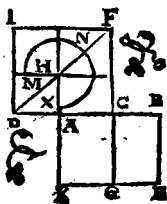
DECIMVM TERTIVM,

ET SOLIDORVM

TERTIVM.

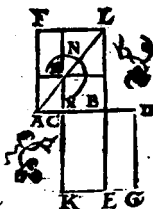
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extremā & mediā rationem secta sit, maius segmentum quod totius lineæ dimidium assumpserit, quintuplum potest eius quadrati. quod à totius dimidia describitur.

Theorema 2. Propositio 2.

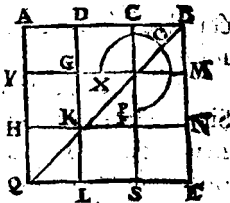
Si recta linea sui ipsius segmenti quintuplum possit, & dupla segmenti huius linea per extremā & mediā rationē secetur maius segmentū reliqua pars est lineæ primum positæ.

Theo-

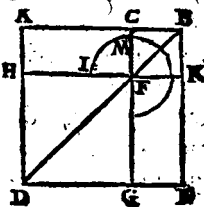
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta lineā per extremā & mediā rationē secta sit, minus segmentū quod maioris segmenti dimidium assumperit, quintuplum potest eius, quod à maioris segmenti dimidio describitur, quadrati.

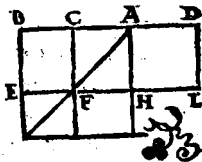
Theorema 4. Propositio 4.

Si recta lineā per extremā & mediā rationē secta sit, quod à tota, quodque à minore segmento simul utraq; quadrata, tripla sunt eius, quod à maiore segmento describitur, quadrati.

Theorema 5. Propositio 5.

Si ad rectam lineam, quæ per extremā & mediā rationem secetur, adiuncta sit altera segmento maiori æqualis, tota hæc lineā recta per extremā & mediā rationē secta

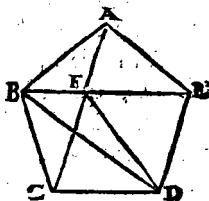
Est est, estque maius segmentum linea pri-
mum posita.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea $\epsilon\mu\tau\eta$ siue rationalis, per extre-
mam & mediam rationem secta sit, vtrun-
que segmentorum A C B
 $\alpha\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$ siue irratio-
nalis est linea, quæ
dicitur Residuum.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilate-
ri tres sint æquales an-
guli, siue quã deinceps
siue qui non deinceps
sequuntur, illud pen-
tagonum erit equian-
gulum.

Theorema 8. Propo-
sio 8.

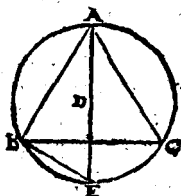
Si pentagoni æquilateri & æquianguli duos
qui deinceps sequuntur
angulos rectæ subtendât
lineæ, illæ per extremâ
& mediam rationem se-
mutuò secant, earumq;
maiora segmenta, ipsius
pentagoni lateri sunt æ-
qualia

Theo-

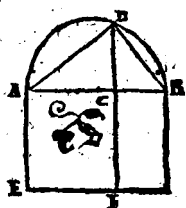
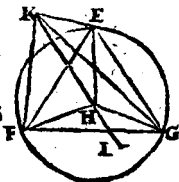
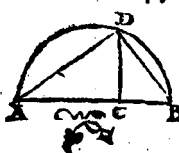
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilaterum, huius trianguli latus potentia triplum est eius lineæ, quæ ex circuli centro ducitur.

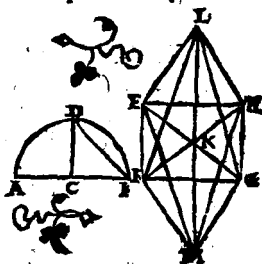
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere, & data sphaeræ cōplecti, atque docere illius sphaeræ diametrum potentia sesquialteram esse lateris ipsius pyramidis.

Problema 2. Propositio 14.

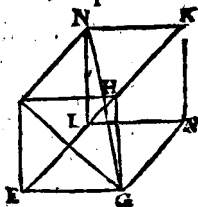
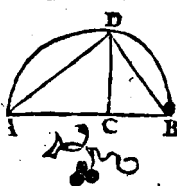
Octaedrum constituere, eaq; sphæra qua pyramidē complecti, atque probare illius sphaeræ diametrū potentia duplā esse lateris ipsius octæedri.

Pro.

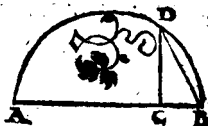
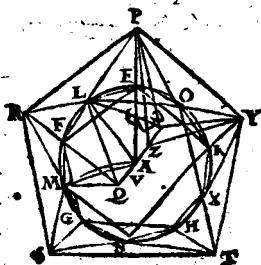
Problema 3. Propositio 15.

Cubum constituere, eaque sphaera qua & superiores figuras complecti, atque docere illius sphaerae diametrum potetia tripla esse lateris ipsius cubi.

Problema 4. Propositio 16.

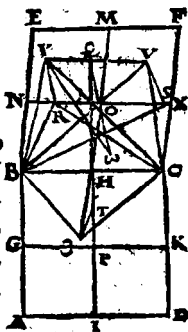
Icosaedrum constituere, eademque sphaera qua & antedictas figuras complecti, atque probare, Icosaedri latus irrationalem esse lineam, quae vocatur Minor.

Proe

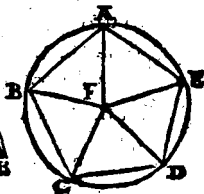
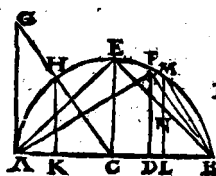
Problema 5. Propositio 17.

Dodecaedrū constituere, eademque sphaera qua & antedictas figuras cōplecti, atque probare dodecaedri latus irrationalem esse lineam, quæ vocatur Residuum.

Theorema 6. Propositio 18.

quinque figurarum latera proponere, & inter se comparare.

SCHOLIUM.

Aio verò, præter dictas quinque figuras non posse aliam constitui figuram solidā, quæ planis & æquilateris & æquiangulis cōtineatur, inter se æqualibus. Non enim ex duobus triāgulis, sed neq; ex alijs duab; figuris solidus cōstituetur angulus
Sed

Sed ex tribus triāgulis, constat Pyramidis angulus

Ex quatuor autem, Octaëdri.

Ex quinque verò, Icosaëdri.

Nam ex triangulis, sex & aequilateris & equiangulis ad idem punctum coeuntibus, non fiet angulus solidus. Cum enim trianguli aequilateri angulus, recti unius bessem contineat, erunt eiusmodi sex anguli rectis quatuor aequales. Quod fieri nō potest. Nam solidus omnis angulus minoribus quā rectis quatuor angulis continetur, per 21.11.

Ob easdem sanè causas, neque ex pluribus quā planis sex eiusmodi angulis solidus constat.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus continetur.

Ex quinque, nullus potest. Rursus enim recti quatuor erunt.

Ex tribus autē pentagonis aequilateris & equiangulis, Dodecaëdri angulus continetur.

Sed ex quatuor, nullus potest. Cū enim pentagoni aequilateri angulus rectus sit, et quinta recti pars erunt quatuor anguli rectis quatuor maiores. Quod fieri nequit. Nec sanè ex alijs polygonis figuris solidus angulus continebitur, quod hinc quoque absurdum sequatur. Quamobrem perspicuum est, præter dictas quinque figuras aliā figuram solidam non posse constitui, quæ ex planis aequilateris & equiangulis contineatur.

EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVM QVARTVM, VT
qui dam arbitrantur, vt alij verò,
Hypſiclis Alexandrini, de
quinque corpo-
ribus.

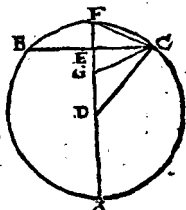
LIBER PRIMVS.

Basilides Tyrius, Protarche, Alexan-
driam profectus, patrique nostro ob
disciplina societatem commendatus,
longiſſimo peregrinationis tempore
cum eo verſatus eſt. Cùmque differe-
rent aliquando deſcripta ab Apollonio comparatio-
ne Dodecaëdri & Icoſaëdri eidem ſphæra inſcrip-
torum, quam hæc inter ſe habeant rationem, cen-
ſuerunt ea non rectè tradidiſſe Apollonium: quæ à ſe
emendata, vt de patre audire erat, literis prodide-
runt. Ego autem poſtea incidi in alterum librum ab
Apollonio editum, qui demonſtrationem accuratè
completeſſeretur de re propoſita, ex cuiuſq; problema-
tis indagatone magnam equidem cepi voluptatem.
Illud certè ab omnibus perſpici poteſt, quod ſcripſit
Apollonius, cùm ſit in omnium manibus. Quod autè
diligenti, quantum conijcere licet, ſtudio nos poſtea
ſcrip-

scripsisse videmur, id monumentis consignatum tibi nuncupandum duximus, ut qui feliciter cum in omnibus disciplinis tum vel maxime in Geometria versatus, scite ac prudenter iudices ea qua dicturi sumus ob eam verò qua tibi cum patre fuit, vita consuetudinem, qua quæ nos complecteris, benevolentia, tractatione ipsam libenter audias. Sed iam tempus est, ut pramio modum facientes, hanc syntaxim aggrediamur.

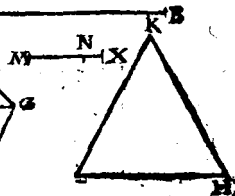
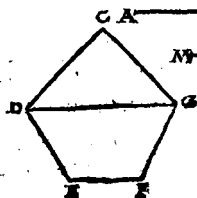
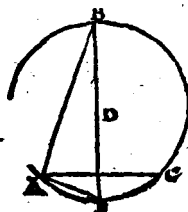
Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuiuspiam centro in latus pentagoni ipsi circulo inscripti ducitur, dimidia est utriusque simul lineæ, & eius, quæ ex centro & lateris decagoni in eodem circulo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

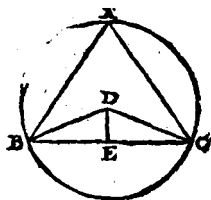
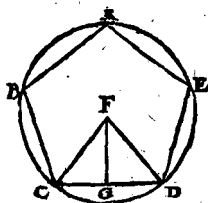
Idem circulus comprehendit & dodecaedri pentagonum & icosædri triangulum, eidem sphaeræ inscriptorum.

Theo.

Theorama 3. Pro-
positio 3.

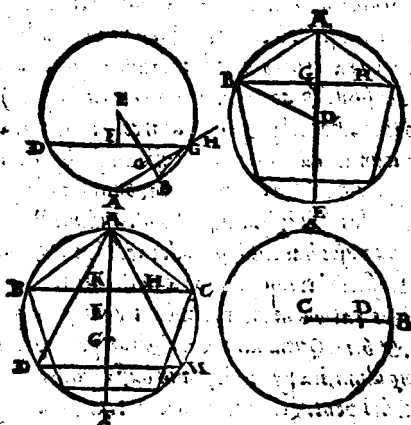
Si pentagono & æquilatero & æquiangulo
circumscriptus sit circulus ex cuius centro
in vnum pentagoni latus dicta sit perpen-
dicularis: quod vno laterum & perpēdicu-
lari
tri-
ges-
es cō-
tine-
tur,
illud
æquale est dōdecaedri superficie.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

Hoc perspicuum cū sit probandum est,
quemadmodum se habet dōdecaedri su-
perficies ad icosaedri superficiem ita se ha-
bere cubi latus ad icosaedri latus.

Cubi

Cubilatus.

E

Dodecaedri.

F

Icosaedri.

G

SCHOLIVM

Nunc autem probandum est, quemadmodum se
 habet cubilatus ad icosaedri latus, ita se habere so-
 lidum dodecaedri ad icosaedri solidum: Cum enim
 aequales circuli comprehendat & dodecaedri pen-
 tagonum & icosaedri triangulum, eisdem sphaerain-
 scripto.

P

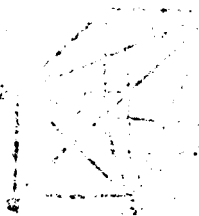
scriptorum: in sphaeris autem aequales circuli aequali intervallo distant a centro (si quidem perpendiculares a sphaera centro ad circulorum plana ducti aequalis sunt, & ad circulorum centra cadunt) idcirco linea, hoc est perpendiculares, quae a sphaera centro ducantur ad centrum circuli comprehenditis et triangulum Icosaedri, & pentagonum dodecaedri sunt aequales. Sunt igitur aequalis altitudinis Pyramides, quae bases habent ipsa dodecaedri pentagona, et quae Icosaedri triangula. At aequalis altitudinis pyramides rationem inter se habent eam quam bases, ex 5. & 6. 11. Quemadmodum igitur pentagonum ad triangulum, ita pyramis, cuius basis quidem est dodecaedri pentagonum, vertex autem sphaera centrum ad pyramida, cuius basis quidem est Icosaedri triangulum, vertex autem sphaera centrum. Quamobrem ut se habent duodecim pentagona ad viginti triangula, ita duodecim pyramides, quorum pentagona sint bases, ad viginti pyramidas, quae trigonas habeant bases. At pentagona duodecim sunt dodecaedri superficies, viginti autem triangula, Icosaedri. Est igitur ut dodecaedri superficies ad Icosaedri superficiem, ita duodecim pyramides quae pentagonas habeant bases, ad viginti pyramidas, quarum trigona sunt bases. Sunt autem duodecim quidem pyramides, quae pentagonas habeant bases, solidum dodecaedri: viginti autem pyramides, quae trigonas habeant bases, Icosaedri solidum. Quare ex 11. 5. ut dodecaedri superficies ad Icosaedri superficiem, ita a

solido

solidum dodecaedri ad Icosaedri solidum. Ut quoniam
 septem dodecaedri superficies ad Icosaedri superficiem,
 ita probatum est cubi latus ad Icosaedri latus. Quemadmodum igitur cubi latus
 ad Icosaedri latus, ita se habet solidum dodecaedri ad Ico-
 saedri soli-
 dum.

P 1

EVCLL

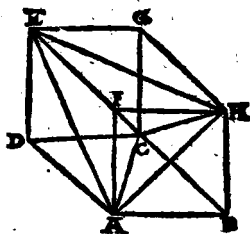

EVLIDIS ELEMENTVM DECIMVM QVINTVM, ET Solidorum quintum, vtr nonnulli putant, vt autem alij, Hypsiclis A. lexandrini, de quinque corporibus.

LIBER II.

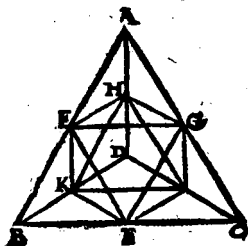
**Problema 1. Pro-
positio 1.**

**In dato cubo pyra-
mida inscribere.**

**Problema 2. Pro-
positio 2.**

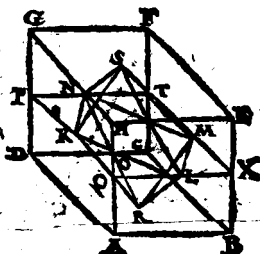
**In data pyramide
octaedrum inscri-
bere.**

Pro-

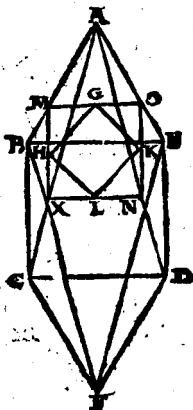
Problema 3. Propositio 3.

In dato cubo octaedrum inscribere.

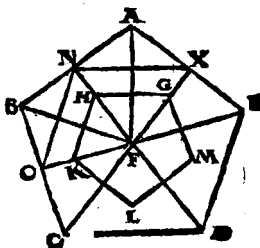
Problema 4. Propositio 4.

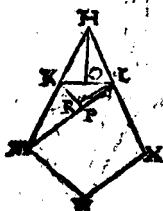
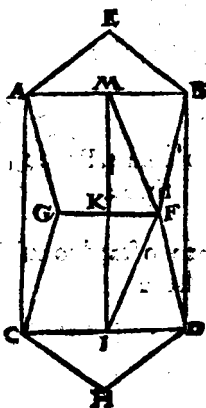
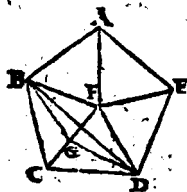
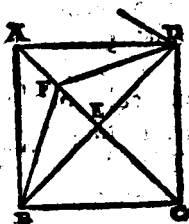
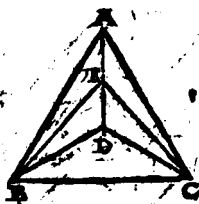
In dato octaedro cubum inscribere

Problema 5. Propositio 5.

In dato Icosaedro dodecaedrum inscribere.

SCHO.

SCHOLIUM.

Meminisse decet, si quis nos roget, quot Icosædri habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosædri viginti contineri triāgulis, quodlibet verò tri- angulum rectis tribus constare lineis. Quare multi- plicanda sunt nobis viginti triangula in trianguli v- riuſ latera, fiūtq̃ sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eundem modum & in dodecaedro. Cū enim rursus duodecim pentagona dodecaedrum cō- prehendant itemq̃ pentagonum quoduis rectis quin- que constet lineis, quinq̃ duodecies multiplicamus, fiunt sexaginta, quorum rursus dimidium est trigin- ta. Sed cur dimidiū capimus? Quoniā vnumquodq̃, latus siue sit trianguli siue pentagoni, siue quadrati- ut in cubo, iterato sumitur. Similiter autem eadem- via & in cubo & in pyramide & in octaedro latera inuenies. Quod si itē velis singularum quoq̃ figura- rum angulos reperire, facta eadem multiplicatione numerum procreatum partire in numerum plano- rū, quæ vnum solidum angulum includūt: ut quoniā triāgula quinq̃, vnum Icosædri angulum continet, partire 60. in quinque, nascūtur duodecim anguli Icosædri. In dodecaedro autē tria pētagona angu- lum comprehendunt, partire ergo 60. in tria. & ha- bebis dodecaedri angulos viginti. Atq̃ simi- mili ratione in reliquis figuris an- gulos reperies.

Finis Elementorum Euclidis.